

О.К. ГАРШИНА

Цінні папери

навчальний посібник до виконання практичних завдань

для студентів спеціальностей «Фінанси»,
«Економіка підприємства»

Краматорськ 2004

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

О.К. Гаршина

ЦІННІ ПАПЕРИ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів спеціальностей «Фінанси»,
«Економіка підприємства»

Краматорськ 2004

ББК 65.01
УДК 33.041
Г 21

Рецензенти:

Задорожний Григорій Васильович, доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії та економічних методів управління Харківського національного університету;

Тютюнникова Світлана Володимирівна, доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії та економічних методів управління Харківського національного університету;

Ковальов Валерій Миколайович, доктор економічних наук, професор кафедри економіки промисловості Донбаської державної машинобудівної академії.

Гриф надано Міністерством освіти і науки України
Лист № 14/18. 2 – 1618 від 09.10.2003

Г 21 Гаршина О.К. Цінні папери: Навчальний посібник до виконання практичних завдань для студентів спеціальностей «Фінанси», «Економіка підприємства». – Краматорськ: ДДМА, 2004. – 212 с.

ISBN 966-7851-24-9

Містить практичні завдання (вправи, задачі, тести, проблемні завдання) по темах курсу «Цінні папери». У методичних рекомендаціях є вказівки до виконання всіх видів практичних завдань. У методичних поясненнях наведено розрахункові формули, необхідні для розв'язування задач і виконання вправ, а також приклади рішення деяких типових завдань.

У додатках містяться фінансові таблиці, призначені для визначення сучасної та майбутньої вартості, коди емітентів цінних паперів, необхідні для читання котирувальних бюлетенів. У заключний інформаційний додаток розташовано список товарних бірж, затверджений Міністерством аграрної політики.

ББК 33.041

ISBN 966-7851-24-9

© О.К.Гаршина, 2004

© ДДМА, 2004

ЗМІСТ

Вступ	4
Методичні вказівки	8
1 Вправи, задачі, тести і проблемні завдання з усіх розділів курсу «Цінні папери»	13
2 Методичні пояснення і приклади рішення типових задач і вправ	116
3 Предметний покажчик	149
Додатки	160
Додаток А – Фінансові таблиці	160
Додаток Б – Коди українських емітентів цінних паперів у котирувальних бюлетенях	192
Додаток В – Список товарних бірж, затверджених Міністерством аграрної політики	207
Література	210

ВСТУП

Навчальний посібник з дисципліни «Цінні папери» призначений для самостійної роботи студентів і надає їм можливість апробувати методи вивчення фінансових інструментів фондового ринку на практиці, перевірити, наскільки добре вони освоїли методику формування і засоби ефективного керування портфелем цінних паперів. Робота з практикумом – це свого роду тренування, за допомогою якого студенти попадають у ситуацію реального фондового ринку, де вони зможуть продемонструвати набуті навички проектування фінансових технологій.

Для студентів спеціальностей «Фінанси», «Економіка підприємства» курс «Цінні папери» є дисципліною, що забезпечує спеціальну підготовку. Він включений у навчальний план підготовки фахівців і магістрів.

Основна мета викладання дисципліни – навчити студентів складати диверсифіковані портфелі цінних паперів, що максимально відповідають поточній інвестиційній обстановці, і робити їхній моніторинг. А оскільки портфель цінних паперів складається з декількох фінансових активів, необхідно добре уявляти собі особливості кожного виду цінних паперів, уміти читати їхнє котирування, визначати їхню прибутковість. Цьому й навчає запропонований навчальний посібник, що представляє собою своєрідний практикум для починаючого фінансового інженера.

Для студентів спеціальності «Фінанси» курс «Біржова справа» є однією зі спеціальних дисциплін. Він вивчається у взаємозв'язку з курсом «Цінні папери», що його поглиблює і доповнює.

Мета вивчення дисципліни – оволодіння сучасними технологіями здійснення біржових операцій на фондових і товарних біржах, засвоєння основних концепцій і принципів інвестування, відпрацьовування навичок раціонального поведіння в конкретній ринковій ситуації. Таким чином, до складу методичного посібника включені практичні завдання з двох

спеціальних дисциплін спеціальності «Фінанси» - «Цінні папери» і «Біржова справа».

Обидві названі дисципліни тісно пов'язані з іншими спеціальними дисциплінами кафедри «Фінанси», такими, як «Фінансовий ринок», «Інвестування», «Аналіз інвестиційних проектів», «Фінансовий менеджмент». Вивчаючи в курсі «Інвестування» основи прийняття інвестиційних рішень, студенти, виконуючи завдання даного практичного посібника, будуть в змозі доповнити набуті навички такими, що використовуються в іншому інвестиційному середовищі.

Після виконання практичних завдань, включених у даний навчальний посібник, студенти отримають тверді навички використання теоретичних знань у стандартних ситуаціях – при рішенні питань про купівлю або продаж визначених фінансових активів. Це дозволить їм впевнено орієнтуватися в більш складних теоретичних і практичних питаннях проектування фінансових технологій, моніторингу своїх активів. Здобуті в ході виконання практичних завдань навички нададуть студентам можливість правильного рішення питань про інвестування, визначення рівня ризику й ефективності інвестицій у цінні папери, що послужить основою прийняття інвестиційних рішень.

Досить важливим для фінансового інженера є вміння читати котирування біржового і позабіржового ринків, мати навички спостережень за динамікою різних фондових індексів і на основі їхнього аналізу визначати тип фондового ринку, будувати відповідні тренди. У запропонованому навчальному посібнику пропонується кілька завдань, що розвивають подібні навички.

У даний час фінансові звіти емітентів цінних паперів українського фондового ринку є цілком доступними завдяки всесвітній мережі ІНТЕРНЕТ. Це робить можливим проведення фундаментального аналізу показників розвитку вітчизняних корпорацій у порівнянні з середніми по галузях і на його основі прийняття інвестиційних рішень про доцільність

придбання визначених фінансових активів. Запропоновані в даному навчальному посібнику вправи сприяють розвиткові навичок швидкого й оперативного проведення фундаментального аналізу цінних паперів.

Незважаючи на те, що ринок опціонів і ф'ючерсів в Україні поки не грає такої помітної ролі, як на закордонних фондових ринках, до практичних завдань навчального посібника включені вправи і задачі, що дозволяють проводити аналіз похідних цінних паперів, альтернативних областей інвестування і відповідних фінансових інститутів.

Рішення задач з ряду тем надає можливість студентам закріпити навички використання методик визначення майбутньої і приведеної вартості при складанні інвестиційного портфеля, навчить працювати з фінансовими таблицями.

Досить важливим аспектом при складанні навчальних посібників подібного роду є фактичні дані. Для того, щоб змодельовати ситуацію вітчизняного фондового ринку, в умови задач і вправ, тестові і проблемні завдання включені котирування Першої Фондової Системи України, використані дані про результати торгів у системі ПФТС. База даних для складання задач цього практичного посібника охоплює семирічний період часу. Тому значення котирувань окремих фінансових інструментів, а також дивідендних виплат по них можуть істотно розрізнятися.

Перегортаючи практикум, можна помітити, що не всі теми в однаковій мірі забезпечені статистичними даними вітчизняного фондового ринку, оскільки деякі види похідних цінних паперів майже не присутні в українських торговельних системах і не котируються на біржах. Однак самі загальні навички роботи з такими інструментами повинні мати всі студенти, що навчаються за фахом «Фінанси». Тому в деяких темах навчального посібника наведено приклади завдань, фактичну базу моделювання яких автор запозичила із всесвітньої мережі ІНТЕРНЕТ, що відкриває доступ до закордонних фондових ринків.

На жаль, незавершеність законодавчого процесу, що забезпечує функціонування і регулювання фондового ринку України, не дозволяє включити в практикум орієнтовані на вітчизняні закони практичні завдання. Цей недолік можна було б цілком усунути вже з прийняттям закону про акціонерні товариства. Однак до моменту завершення роботи над навчальним посібником нові закони України, що регулюють обіг цінних паперів, функціонування акціонерних товариств і фондового ринку країни, прийняті не були.

Навчальний посібник призначений для студентів економічних вузів і складений відповідно до діючих робочих програм з навчальних курсів «Цінні папери» і «Біржова справа», що викладаються в Донбаській державній машинобудівній академії.

Автор висловлює вдячність усім рецензентам, які зробили цінні зауваження щодо змісту навчального посібника, що дозволили істотно поліпшити його.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Запропонований навчальний посібник містить задачі, тести, вправи і проблемні завдання з курсу «Цінні папери». Його мета – надати студентам, що навчаються, можливість своєрідного тренінгу, а також перевірки отриманих у ході вивчення лекційного курсу знань на практиці.

Усі завдання практикуму прив'язані до курсу «Цінні папери», що викладається в Донбаській державній машинобудівній академії (до його програми і конспектів лекцій).

Вирішуючи задачі, розбираючи проблеми, можна навчитися користуватися різними методами економічного аналізу, самостійно досліджувати економічну реальність. Запропонована система завдань дозволить студентам самим з'ясувати, наскільки глибоко вони опанували матеріал лекцій та підручників, а викладачеві – досить швидко й об'єктивно оцінити їхні знання.

Практичні завдання, включені в навчальний посібник, складені по інформаційним даним розвитку Першої Фондової Торговельної Системи України. Крім того, задачі базуються і на правилах торгівлі ф'ючерсними контрактами, опціонами, що застосовуються на фондових ринках закордонних країн і України.

Оскільки навчальний посібник призначений для самостійної роботи студентів, у кожен тему практикуму включено кілька однакових типів задач і вправ. На семінарських заняттях викладачеві навряд чи вдасться розв'язати декілька разів усі типи задач з кожної теми. Тому студент може закріпити навички рішення задач, вирішуючи подібні завдання самостійно, поза контролем викладача. Деякі вправи викладач може не виконувати зі студентами в аудиторії, тому що приклади їхнього рішення містяться в методичних поясненнях до практикуму, і студенти можуть самостійно їх опанувати.

Приступаючи до освоєння практичного інструментарію оволодіння економічними знаннями, варто спочатку добре вивчити лекційний матеріал з відповідних розділів навчальної дисципліни, потім – опрацювати відповідні розділи підручників і навчальних посібників. Переконавшись в адекватному засвоєнні навчального матеріалу, можна приступити до розбору практичних завдань.

При виконанні вправ потрібне вміння користуватися інструментарієм економічного аналізу, вирішувати прості економічні задачі, застосовувати теоретичні знання для відповідей на конкретні питання. При цьому варто мати на увазі, що назви українських емітентів цінних паперів, що містяться в біржових бюлетенях, мають своє коротке позначення англійськими буквами (див. додаток Б).

У навчальний посібник включені такі види вправ: на визначення доцільності інвестування в акції конкретної компанії, на розрахунок спреда і коефіцієнта ліквідності акцій, на розшифровку біржових індексів, читання біржового бюлетеня, на визначення базису і результату хеджування покупкою або продажем.

Значно спростить виконання вправ використання методичних пояснень і прикладів рішення типових задач і вправ, що містяться наприкінці практикуму. Вирішуючи самостійно завдання вправ, корисно звірятися з прикладами, які наведено в методичних поясненнях. Однак у будь-якому випадку спочатку потрібно спробувати самостійно виконати легкі завдання, а якщо не вийде – подивитися методичні пояснення і приклади виконання вправ.

Рішення задач передбачає глибоке засвоєння студентами категоріального апарату й основних формул з курсів «Цінні папери» і «Біржова справа».

При рішенні задач необхідно коротко (якщо це можливо – відповідними позначеннями) записати умову і привести рішення в повному обсязі з усіма необхідними поясненнями. Вирішуючи складну задачу, варто

привести всі необхідні формули, а алгоритм дій представити, якщо це можливо, у вигляді таблиці. Завершуючи розрахунки, варто робити відповідні висновки. Після рішення задачі необхідно дати повну відповідь на всі її питання. У навчальний посібник включено багато задач, що пояснюється насиченістю лекційного курсу «Цінні папери» формулами і питаннями, які мають адекватну математичну інтерпретацію.

Розв'язавши усі задачі з відповідної теми, корисно буде звірити хід рішення і висновки з відповідними аналогами методичних пояснень. Варто підкреслити, що в методичних поясненнях містяться приклади рішення лише типових, але далеко не всіх задач. Рішення задач з будь-якої теми потрібно починати з номерів 1, 2 і потім переходити до більш складних завдань.

У даному навчальному посібнику використаний більш простий варіант моделювання тестових завдань, що здебільшого використовують викладачі, - це добір тестів з однією правильною відповіддю. Використання тестів у навчальному процесі має на меті з'ясувати ступінь засвоєння теоретичного матеріалу студентами (знання визначень, формул, зміст визначених процесів і т.д.), уміння поводитися в стандартних ситуаціях, а також здатність мислити на основі вивченого розділу дисципліни. Тому всі тестові завдання такого виду можна умовно розділити на чотири групи:

- 1) тести на знання визначень, законів, формул, базових концепцій;
- 2) тести на вирішення стандартних ситуацій. Звичайно такий тест або прямо пов'язаний з відповідним фрагментом конспекту лекцій, підручника, або для відповіді на нього необхідно вирішити невелику задачу;
- 3) тести на уміння зв'язувати явища, події, а також на виявлення характеру взаємозв'язку двох показників;
- 4) тести найвищого рівня складності, що розвивають уміння мислити не стандартно або приймати рішення в нестандартних ситуаціях. Такі більш складні завдання вимагають міркування, а тобто, глибокого розуміння взаємозв'язку різних показників, взаємодії суб'єктів фондового ринку. Щоб

правильно відповісти на такі тести, необхідно добре вивчити відповідні розділи навчального курсу.

У деяких темах завдання видається у вигляді питання або пропозиції зробити дії у визначеній послідовності. Таким чином, студентові пропонується скласти алгоритм рішення задачі, пронумерувавши свої дії у визначеній послідовності: 1, 2, 3 і т. п.

Найбільш складне завдання – «Проблеми», що вимагає від студента глибокого розуміння суті логічного протиріччя й уміння знайти вихід з нього. Розгляд «Проблеми» включає завдання, рішення яких вимагає самостійної оцінки конкретної ситуації, з'ясування існуючих в економіці зв'язків і відносин, уміння їх аналізувати і розуміти характер економічних інтересів суб'єктів господарської діяльності. Внесені в структуру кожної теми практикуму проблеми для творчого обговорення вимагають особливої підготовки. Деякі з них (найпростіші) сформульовані як питання для самоперевірки.

Більш складні містять у собі логічне протиріччя, вирішення якого і складає суть розбору проблеми. Міркування над сформульованими проблемними питаннями вимагають глибокого знання вузлових проблем інших тем, розуміння закономірностей розвитку інвестиційного процесу. Готуючись до обговорення проблемних завдань, необхідно ретельно продумати свої аргументи.

Варто акцентувати увагу на те, що побудова правильної відповіді вимагає чіткого дотримання причинно-наслідкових зв'язків. Обов'язкового пророблення вимагають не тільки результати кількісного характеру, але і їхня якісна складова. У відповіді необхідно вибудувати логічний ланцюжок такого характеру: причини, що викликали зміни, об'єкт (процес, підсистема), що характеризується змінами, закономірності, що виявляються в процесі змін або обумовлюють зміни, результати змін, вплив отриманих результатів на інші об'єкти (підсистеми).

Структура завдань в усіх темах навчального посібника однотипна. Рекомендована схема роботи із практикумом припускає первісне виконання найпростіших завдань - вправ у тих темах, у яких вони є. Потім необхідно приступити до рішення задач, починаючи з першої-другої і закінчуючи останніми задачами теми; їхня черговість має внутрішню логіку, оскільки зі зростанням номера задачі збільшується її складність.

У заключній частині практикуму вміщуються методичні пояснення і приклади рішення типових задач і вправ. У цьому розділі містяться всі необхідні формули для рішення типових задач і приклади їхнього рішення. Мета «рішебника» - перевірка ходу рішення задачі студентом із правильним варіантом. У разі потреби в цій частині методичного посібника можна знайти підказку правильного ходу рішення при ускладненнях.

**1 ВПРАВИ, ЗАДАЧІ, ТЕСТИ І ПРОБЛЕМНІ ЗАВДАННЯ З УСІХ
РОЗДІЛІВ КУРСУ «ЦІННІ ПАПЕРИ»**

1.1 АКЦІЇ

Вправи

1 На підставі наступних даних зробіть висновок про перспективність інвестування в прості акції ВАТ «Дніпроенерго» (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Показники	«Дніпроенерго»	Середні по галузі	Вище або нижче середніх	Оцінка
1 Щорічне середнє зростання за п'ять років, %	21	14,32		
2 Коефіцієнт ЦіП	4,53	5,26		
3 Норма чистого прибутку, %	2,72	0,37		
4 Відношення ціни до номінальної вартості, %	254	202,58		
5 Частка акцій, яку мають держава і фінансові інститути, %	64	61,15		
6 Доход на вартість активів, %	51,4	32,2		
7 Прибуток на акцію, грн.	14	3,22		

Чистий результат:

1 Так.

2 Ні.

2 На підставі наступних даних зробіть висновок про перспективність інвестування в прості акції концерну «Стирол» (табл. 1.2).

Показники	«Стирол»	Середні по галузі	Вище або нижче середніх	Оцінка
1 Щорічне середнє зростання за 5 років, %	9	8		
2 Норма чистого прибутку, %	16,7	11,5		
3 Відношення ціни до номінальної вартості, %	159,66	138		
4 Коефіцієнт ЦіП	2,67	3		
5 Частка акцій, що є у держави і фінансових інститутів, %	70	60		
6 Доход на вартість активів, %	101,27	96		
7 Прибуток на акцію, грн.	4,19	3,05		

Чистий результат:

- 1 Так.
- 2 Ні.

3 На підставі наступних даних зробіть висновок про перспективність інвестування в прості акції ВАТ «Донбасенерго» (табл. 1.3).

Показники	«Донбасенерго»	Середні по галузі	Вище або нижче середніх	Оцінка
1 Прибуток на акцію, грн.	1,82	3,22		
2 Доход на вартість активів, %	8,05	32,2		
3 Частка акцій, яку мають держава і фінансові інститути, %	62	61,15		
4 Відношення ціни до номінальної вартості, %	108,9	202,58		
5 Норма чистого прибутку, %	1,66	0,37		
6 Коефіцієнт ЦіП	5,98	5,26		
7 Щорічне середнє зростання за 5 років, %	1,7	14,32		

Чистий результат:

- 1 Так.

2 Ні.

4 На підставі наступних даних зробіть висновок про перспективність інвестування в прості акції корпорації «Західенерго» (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Показники	«Західенерго»	Середні по галузі	Вище або нижче середніх	Оцінка
1 Щорічне середнє зростання за 5 років, %	13,4	14,32		
2 Коефіцієнт Ціп ∞	$\rightarrow \infty$	5,26		
3 Норма чистого прибутку, %	-2,83	0,37		
4 Відношення ціни до номінальної вартості, %	189	202,58		
5 Частка акцій, що є у держави і фінансових інститутів, %	79,76	61,15		
6 Доход на вартість активів, %	7,13	32,2		
7 Прибуток на акцію, грн.	-2,93	3,22		

Чистий результат:

1 Так

2 Ні

5 На підставі наступних даних зробіть висновок про перспективність інвестування в прості акції ВАТ «Центроенерго» (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Показники	«Центроенерго»	Середні по галузі	Вище або нижче середніх	Оцінка
1 Прибуток на акцію, грн.	-0,005	3,22		
2 Доход на вартість активів, %	62,25	32,2		
3 Частка акцій, яку мають держава і фінансові інститути, %	50	61,15		
4 Відношення ціни до номінальної вартості, %	172	202,58		
5 Норма чистого прибутку, %	-0,09	0,37		
6 Коефіцієнт ЦіП	$\rightarrow \infty$	5,26		
7 Щорічне середнє зростання за 5 років, %	12	14,32		

Чистий результат:

1 Так.

2 Ні.

6 На підставі наступних даних зробіть висновок про перспективність інвестування в прості акції корпорації «Укрнафта» (табл.1.6).

Таблиця 1.6

Показники	«Укрнафта»	Середні по галузі	Вище або нижче середніх	Оцінка
1 Норма чистого прибутку, %	27,12	11,5		
2 Коефіцієнт ЦіП ∞	1,33	3		
3 Щорічне середнє зростання за 5 років, %	40	8		
4 Прибуток на акцію, грн.	18,28	3,05		
5 Частка акцій у держави і фінансових інститутів, %	50	60		
6 Доход на вартість активів, %	73,86	96		
7 Відношення ціни до номінальної вартості, %	2128	138		

Чистий результат:

1 Так.

2 Ні.

7 Прочитайте котирування ПФТС і визначить максимальний спред і коефіцієнт ліквідності акцій трьох представлених компаній за першу половину 2002 року (табл. 1.7, 1.8).

Таблиця 1.7 – Результати торгів

Таблиця 1.8 – Результати торгів

ПФТС за 15.01.2002				ПФТС за 15.05.2002			
Ticker	Bid, \$	Лот, шт.	Ask, \$	Ticker	Bid, \$	Лот, шт.	Ask, \$
<u>CEEN</u>	0,1408	30000	0,1671	<u>CEEN</u>	0,0273	100000	0,0376
<u>DNEN</u>	11,6388	500	18,5846	<u>DNEN</u>	2,9179	1000	10,7302
<u>DOEN</u>	0,3867	5000	1,6895	<u>DOEN</u>	0,3859	1000	1,0354

8 Прочитайте котирування ПФТС і визначить максимальний спред і коефіцієнт ліквідності акцій компанії CEEN (табл. 1.9).

Таблиця 1.9

Дата	Бид, грн.	Аск, грн.
2002-10-01	0,8200	0,9900
2002-10-17	0,8300	1,0000
2002-11-04	0,9000	1,1400
2002-11-18	0,9000	1,0900
2002-12-05	0,8800	1,0500
2002-12-23	0,8700	0,9900

9 Прочитайте котирування ПФТС і визначить максимальний спред і коефіцієнт ліквідності акцій двох поданих корпорацій за першу половину 2002 року (табл. 1.10, 1.11).

Таблиця 1.10 – Результати торгів

ПФТС за 15.01.2002			
Ticker	Bid, \$	Лот, шт.	Ask, \$
<u>KIEN</u>	0,4881	2000	0,8391
<u>NITR</u>	0,4130	50900	0,6570

Таблиця 1.11 – Результати торгів

ПФТС за 15.05.2002			
Ticker	Bid, \$	Лот, шт.	Ask, \$
<u>KIEN</u>	0,2071	10000	0,6871
<u>NITR</u>	0,0847	30000	0,5647

10 Прочитайте котирування ПФТС і визначить максимальний спред і коефіцієнт ліквідності акцій трьох поданих компаній за першу половину 2002 року (табл. 1.12, 1.13).

Таблиця 1.12 – Результати торгів

ПФТС за 15.01.2002			
Ticker	Bid, \$	Лот, шт.	Ask, \$
<u>STIR</u>	2,0556	1000	2,8158
<u>UNAF</u>	4,7494	2500	5,0497
<u>ZAEN</u>	4.3927	10000	5,2562

Таблиця 1.13 – Результати торгів

ПФТС за 15.05.2002			
Ticker	Bid, \$	Лот, шт.	Ask, \$
<u>STIR</u>	0,9412	1000	2,0707
<u>UNAF</u>	3,4167	500	3,7462
<u>ZAEN</u>	1,1483	2000	4,1396

11 Прочитайте котирування ПФТС і визначить максимальний спред і коефіцієнт ліквідності акцій компанії UTEL (табл. 1.14).

Таблиця 1.14

Дата	Бид, грн.	Аск, грн.
2002-11-29	0,1500	0,2500
2002-12-06	0,1700	0,2350
2002-12-12	0,1600	0,2300
2002-12-23	0,1700	0,2300
2002-12-29	0,2500	0,3500

Задачі

1 Акції компанії «Укрнафта» коштували на початку 2001 року 19,55 грн. за штуку, а в січні 2002 року – 24,45 грн. Олександр Шевченко придбав 500 акцій цієї компанії. Початковий необхідний рівень маржі складав 55%. По акціях були виплачені дивіденди в розмірі 0,78грн. на акцію. Яка прибутковість його інвестицій, якщо відсоток по брокерській позиції складає 9%? Перерахуйте прибутковість інвестицій, припустивши, що Олександр придбав акції за свої гроші.

2 Микола Прокопенко придбав з використанням маржі 7000 акцій ВАТ «Харцизький трубний завод» за курсом 1,71грн. за штуку. Для здійснення покупки він запозичив у брокера 1000грн. під 8% річних. По акціях ХТЗ були виплачені дивіденди в розмірі 0,112грн. Під кінець року курс акцій склав 1.83 грн. Розрахуйте ставку прибутковості вкладення Миколи Прокопенка.

3 Акції концерну «Стирол» коштували на початку року 10,7грн. Олена Волошина придбала 1000 акцій цієї компанії. Відсоток по брокерській позиції складає 9%, а початковий необхідний рівень маржі – 50%. Наприкінці року курс акцій піднявся до 11,7грн., і по них були виплачені дивіденди в розмірі 0,214грн. на акцію. Яка прибутковість її інвестицій? Скільки прибутку одержить Олена?

4 Ольга Соломка купує «без покриття» 400 акцій ВАТ «Нижньодніпровський трубопрокатний завод» за курсом 3,22грн. Початковий необхідний рівень маржі – 45%:

а) Якщо курс цих акцій згодом підніметься до 4,5грн., яка буде фактична маржа на рахунку Ольги?

б) Дайте відповідь на те ж питання, якщо курс упаде до 2,5грн.

5 Припустимо, що ви придбали акції ВАТ «Сігур» на суму 100грн. за курсом 0,05грн. за штуку. Який прибуток ви одержите, здійснюючи купівлю з маржею в 45% і виплачуючи 12% за позичку, яку ви взяли на рік, і 5%

комісійної винагороди брокерові, якщо наприкінці року акції будуть продані за курсом 15грн. за штуку?

6 На початку року Володимир Древетняк придбав з використанням маржі 100 акцій корпорації «Київгума» по 30грн. Початковий необхідний рівень маржі складав 55%. Володимир сплатив 12% з позики, наданій за рахунком з маржею. Протягом цього року корпорація «Київгума» виплатила дивіденди в розмірі 1,8грн. на акцію.

а) Якщо наприкінці року Володимир продасть ці акції по 35грн., то яка буде ставка прибутковості його інвестицій за цей рік?

б) Дайте відповідь на те ж запитання, якщо курс продажу акцій наприкінці року становитиме 25 грн.

в) Перерахуйте ваші відповіді на питання а) і б), виходячи з припущення, що Володимир придбав акції за свої гроші.

7 Припустимо, що ви придбали акції ВАТ «Укртелеком» на суму 1000грн. за курсом 0,2 грн. за штуку. Який прибуток ви одержите, здійснюючи купівлю з 55% маржею і виплачуючи 15% за позичку, яку ви взяли на рік, і 2% комісійної винагороди брокерові, якщо наприкінці року акції будуть продані за курсом 0,3грн. за штуку?

8 Вероніка Симонова придбала з використанням маржі 500 акцій ВАТ «Дніпроенерго» за курсом 9,45грн. за штуку. Для здійснення покупки Вероніка запозичила в брокера 2500грн. під 10% річних. Під кінець року курс акцій склав 11,5грн., а корпорація виплатила по 0,9грн. дивідендів на акцію. Розрахуйте ставку прибутковості вкладення Вероніки Симонової. Який прибуток вона одержить?

9 Віталій Мішура відкрив у місцевій брокерській фірмі рахунок з угодами з маржею. Першою інвестицією Віталія стало придбання з використанням маржі 200 акцій ВАТ «Західенерго» за курсом 4,3 грн. за штуку. Для здійснення цієї покупки Віталій запозичив у брокера 387 грн.

а) Якою була фактична маржа на рахунку Віталія в момент здійснення купівлі?

б) Якщо куплені акції згодом піднімуться в ціні до 5,2 грн. за штуку, то якою буде фактична маржа на рахунок Віталія?

в) Якою буде фактична маржа, якщо дані акції згодом упадуть у ціні до 3,4грн.?

10 Олена Василенко купила з використанням маржі 700 акцій ВАТ Донбасенерго по 2,05грн. за штуку. Початковий необхідний рівень маржі – 45%, а річна ставка відсотка з позиків з маржею складає 11%. Компанія Донбасенерго виплатила по 0,15грн. дивідендів на акцію. Очікується, що протягом наступного року ринковий курс акцій підніметься до 2,75грн. Який дохід одержить Олена, якщо продасть акції наприкінці року? Якою буде ставка прибутковості її інвестицій? Перерахуйте відповідь на питання задачі за умови, що Олена здійснила купівлю акцій за свої гроші.

Тести

1 У даний момент ваш інвестиційний портфель має наступну структуру: 75% - акції, 20% - облігації, 5% - готівка. Ситуація в економіці погіршується, фондовий ринок виявляє ознаки спаду, інфляція зростає. Вкажіть оптимальний варіант структури Вашого інвестиційного портфеля.

а) 75% - акції, 20% - облігації, 5% - готівка;

б) 50% - акції, 50% - облігації;

в) 25% - акції, 45% - короткострокові казначейські векселі, 30% - готівка.

2 У даний момент інвестиційний портфель сильного інституціонального інвестора має наступну структуру:

30% - облігації першої інвестиційної категорії, 65% - привілейовані акції, 5% - готівка. Ситуація в економіці стабільна, однак учора відбувся «обвал» валюти. Вкажіть оптимальний варіант структури даного інвестиційного портфеля:

а) 75% - акції, 25% - облігації;

б) 30% - єврооблігації, 10% комерційні папери, 15% - депозитні

сертифікати, 20% - РЕПО- договори, 20% - акції, 5% - готівка;

в) 30% - опціони по ф'ючерсних контрактах, 35% - облигації першої інвестиційної категорії, 25% - привілейовані акції, 5% - готівка.

3 Якщо ви розглядаєте доцільність інвестування капіталу в акції DNEN, яке джерело інформації ви виберете для аналізу:

а) щорічні та квартальні звіти DNEN;

б) дані «Standard and Poor's Corp.»;

в) дані фондової компанії Сократ;

г) аналітичний огляд агентства Д.А.Р (Дослідження. Аналіз.

Результати)?

4 У даний момент інвестиційний портфель інституціонального інвестора має наступну структуру:

25% і 20% - облигації відповідно першої і другої інвестиційних категорій, 25% - банківські акцепти, 5% - готівка, 25% - прості акції. Ситуація в економіці змінилася, учора відбулося значне (на 10%) зниження курсу національної валюти. Вкажіть оптимальний варіант структури даного інвестиційного портфеля:

а) 25% - єврооблигації, 20% - вільно конвертована валюта, 20% - ощадний сертифікат у валюті, 35% - «блакитні фішки»;

б) 35% - облигації першої інвестиційної категорії, 30% - опціони ф'ючерсних контрактів, 15% - ощадні сертифікати, 15% - акції, 5% - готівка;

в) 25% - облигації першої інвестиційної категорії, 25% - ощадні сертифікати, 25% - прості акції, 25% - привілейовані акції.

5 Якщо ви маєте намір інвестувати капітал в акції ВАТ «Пансіонат «Море», яке джерело інформації ви виберете для аналізу:

а) коментарії аналітиків фондового ринку;

б) щорічні і квартальні звіти ВАТ «Пансіонат «Море»;

в) дані фондової компанії Кінто;

г) дані «Standard and Poor's Corp.»;

д) аналітичний огляд агентства Д.А.Р. (Дослідження. Аналіз.

Результати)?

6 Припустимо, що найбільш важливий критерій для вас при інвестуванні в цінні папери, - це надійність доходу на свої інвестиції. Який з перелічених нижче типів інвестицій щонайкраще відповідає цій вимозі:

- а) купівля корпоративних облігацій;
- б) купівля ОВДЗ;
- в) купівля ф'ючерсів на цукор?

7 У даний момент ваш інвестиційний портфель має наступну структуру: 75% - акції, 20% - облігації, 5% - готівка. Ситуація в економіці погіршується, фондовий ринок виявляє ознаки спаду, інфляція зростає. Вкажіть оптимальний варіант структури вашого інвестиційного портфеля:

- а) 75% - облігації, 20% - акції, 5% - готівка;
- б) 30% - акції, 45% - облігації, 25% - готівка;
- в) 40% - облігації, 50% - ОВДЗ, 10% - готівка.

8 Припустимо, що ви хочете придбати акції ВАТ «Азовсталь». Яке джерело ви використовуєте, щоб знайти останню, найбільш точну та найменш упереджену інформацію про поточний стан і майбутні перспективи ВАТ «Азовсталь»:

- а) дані про розвиток металургійної промисловості;
- б) щорічні і квартальні звіти ВАТ «Азовсталь».
- в) дані фондової компанії Сократ;
- г) аналітичний огляд агентства Д.А.Р (Дослідження. Аналіз.

Результати)?

9 Припустимо, що ви хочете вкласти гроші в диверсифікований портфель, що складається з акцій і облігацій, здатний забезпечити довгострокове збільшення капіталу. Що в даному випадку буде найкращим типом інвестицій:

- а) інвестиційні сертифікати й ОВДЗ;
- б) інвестиційні сертифікати й індивідуальні облігації корпорацій;
- в) індивідуальні звичайні акції й інвестиційні сертифікати;

г) індивідуальні звичайні акції й індивідуальні облигації корпорацій?

10 Припустимо, що в даний момент ви маєте інвестиційний портфель, що містить акції, облигації і готівку. Ситуація в економіці поліпшується, фондовий ринок виявляє ознаки підйому, інфляція знижується. Вкажіть оптимальний варіант структури вашого інвестиційного портфеля:

а) 60% - прості акції, 30% - облигації, 10% - готівка;

б) 40% - корпоративні облигації, 50% - облигації внутрішньої державної позики, 10% - готівка;

в) 30% - акції, 40% - облигації, 25% - готівка.

11 Припустимо, що ви хочете створити інвестиційний портфель, здатний забезпечити стійке, передбачуване надходження готівки. Який з перелічених нижче типів інвестицій щонайкраще відповідає цій вимозі:

а) ощадні сертифікати й облигації внутрішньої державної позики;

б) звичайні та привілейовані акції;

в) звичайні акції і корпоративні облигації?

12 Припустимо, що найбільш важливий критерій для вас при інвестуванні в цінні папери – ліквідність. Який з перелічених нижче типів інвестицій щонайкраще відповідає цій вимозі:

а) опціони по ф'ючерсних контрактах;

б) депозитні (ощадні) сертифікати;

в) прості акції з «блакитними корінцями»;

г) облигації третьої інвестиційної категорії?

13 Цінний папір на пред'явника обертається:

а) вільно;

б) з обмеженнями;

в) за бажанням емітента?

14 Доход з цінних паперів може виплачуватися у вигляді:

а) коштів;

б) цінних паперів;

в) товарів і послуг;
г) передачі переважного права на першочергову купівлю товарів і послуг;

- д) вірні відповіді а і б;
е) вірні відповіді а, б, в;
ж) усі попередні відповіді вірні

15 Сертифікат акцій:

- а) є цінним папером;
б) не є цінним папером;
в) є цінним папером, що вільно обертається на ринку.

16 Акція може належати:

- а) одній особі;
б) двом особам;
в) декільком особам.

17 Якщо інвестор вважає, що інвестиційна вартість акцій вище ринкової, то акції:

- а) має сенс купувати;
б) купувати недоцільно;
в) за наявною інформацією неможливо визначити доцільність купівлі акцій.

18 Коефіцієнт ЦіП (Р/Е або ціна-прибуток) показує:

- а) відношення прибутку на акцію до курсу акції;
б) за скільки років за рахунок прибутку на акцію окупається інвестиція в цю акцію;

- в) відношення курсу акції до показника прибутку на акцію;
г) вірні відповіді а і б;
д) вірні відповіді б і в.

19 Найважливішими статистичними характеристиками акцій є:

- а) прибуток на акцію;
б) коефіцієнт ЦіП або Р/Е;

- в) коефіцієнт прибутковості;
- г) доход на чисту вартість активів;
- д) щорічне середнє зростання за п'ять років;
- е) вірні відповіді а і б;
- ж) вірні відповіді а, б, в;
- з) вірні відповіді а, в, д.

20 Маржа в торгівлі цінними паперами означає:

- а) часткову оплату акцій позиковими коштами;
- б) одержання кредиту від брокера;
- в) різницю між курсом купівлі і курсом продажу цінних паперів;
- г) вірні відповіді а і б;
- д) вірні відповіді а і в;
- е) усі попередні відповіді вірні.

21 Величина коефіцієнта ЦіП (Р/Е) характеризує:

- а) рівень технологічності компанії;
- б) ступінь ліквідності її цінних паперів;
- в) ступінь концентрації цінних паперів в окремих фінансових

інститутах.

22 Фундаментальний аналіз цінних паперів на відміну від технічного аналізу:

- а) ґрунтується на ретельному аналізі фінансової звітності компанії;
- б) виходить з передумови про те, що на курс акцій не впливає ефективність роботи компанії-емітента;
- в) являє собою дослідження динаміки курсів акцій визначеного випуску та прогнозування її змін.

23 Найбільш пріоритетним об'єктом інвестування є галузі:

- а) що народжуються;
- б) зростаючі;
- в) зрілі (стабільні);
- г) що зникають.

24 Консолідацію акцій мають право проводити:

- а) емітенти;
- б) андерайтери;
- в) банки;
- г) брокери;
- д) інвестори.

25 Ринкова ціна акцій за звичайними умовами на нормальному ринку:

- а) може бути нижче інвестиційної і ліквідаційної вартості;
- б) може бути нижче балансової вартості;
- в) може бути нижче балансової і вище інвестиційної вартості;
- г) як нижню межу має ліквідаційну вартість, у якості верхньої – балансову.

Проблеми

1 Чому в сучасних умовах американські корпорації не вказують номінали вперше емітованих акцій? Чому українські акціонерні компанії, як правило, визначають номінальну вартість своїх акцій і публікують її?

2 Якими правами володіє акціонер і чому тільки деякі з них можуть бути об'єктом купівлі-продажу?

3 Чому корпорації США є найбільш великими покупцями привілейованих акцій? Чому в Україні привілейовані акції не є настільки популярними серед інституціональних інвесторів, як у США?

4 Чому інвестори воліють купувати акції з частковою оплатою позиковими коштами? Які вигоди вони при цьому одержують?

5 Чи збігається ціна акцій, якщо розраховуються балансова, інвестиційна і ліквідаційна вартість? Поясніть свою відповідь.

6 Чи доцільно інвесторів купувати акції, якщо інвестиційна вартість більше ринкової? Якщо менше ринкової? Чому?

7 У чому полягають переваги і недоліки володіння акціями?

8 Чому диверсифікованість приносить більше доходу в умовах негативної кореляції віддачі активів?

9 У чому полягають переваги і недоліки різних способів розповсюдження акцій?

10 Чому необхідно змінювати пропорції в структурі інвестиційного портфеля?

11 У яких випадках емітент робить дроблення або консолідацію акцій? Які економічні вигоди можуть принести емітентові особливі операції з акціями?

12 Чи можна використовувати фундаментальний аналіз як метод оцінки ефективності інвестицій в умовах фондового ринку України? Обґрунтуйте свою відповідь.

13 Чому ризик цінного папера як окремого фінансового інструмента вище, ніж його ризик у складі портфеля?

1.2 ОБЛІГАЦІЇ

Задачі

1 Номінал облігації оператора мобільного зв'язку «Київ-Стар Дж. Ес. Ем.» серії (З) складає 1000грн., прибутковість – 20% у гривні і 12% у доларах, термін обігу – 12 місяців. Ціна останньої угоди у листопаді 2001 року зафіксована на рівні 1025грн. Визначте, який дохід з облігації «Київ-стар GSM» одержав інвестор у грудні 2002 року (у гривнях й у доларовому еквіваленті, якщо курс гривні до долара складав 5,33 грн. за долар)?

2 Припустимо, що випущено 15%- у облігацію з номінальною вартістю 1000грн. До терміну її погашення залишається 5 років. У даний час облігація оцінюється в 915грн. Визначте прибутковість до погашення (заявлену прибутковість) цієї облігації.

3 Розглянемо дві облігації, кожна з яких має номінальну вартість у 1000грн. і термін погашення 3 роки. Перша облігація є дисконтною і в даний

час коштує 816,30грн. Чому дорівнює її прибутковість до погашення? Друга облигація в даний час коштує 949,37грн. і передбачає щорічні купонні виплати по 7% (тобто по 70грн. щороку). Яка прибутковість до погашення цієї облигації? Порівнюючи ставки прибутковості обох облигацій, визначить, яка з них є пріоритетним об'єктом інвестування?

4 Дві облигації мають номінальну вартість 1000грн; одна з них – 5%-а облигація з терміном погашення 15 років і прибутковістю 8%, а інша – 7½%-а облигація з терміном погашення 20 років і прибутковістю 6%. Яка з цих двох облигацій має більш низький курс?

5 Вікторія Ноздріна здійснює трирічну без ризикову інвестицію обсягом 20000грн. у папери з фіксованим доходом. У перший рік ставка відсотка дорівнює 7%, у другий – 8 і в третій –9%. Кожна купонна виплата може бути реінвестована по ставці, що буде діяти в рік, що настає після цієї виплати. Припускаючи нарахування складних відсотків і виплату вкладеної суми наприкінці третього року, визначить:

а) до якої величини виросте інвестована сума через три роки?

б) Перерахуйте вашу відповідь для питання а), припустивши, що складні відсотки нараховуються кожні півроку.

6 Компанія НАК «Нафтогаз України» випустила облигацію з терміном погашення чотири роки. Номінальна вартість облигації – 1000грн., а щорічна купонна виплата – 150грн. Яка вартість облигації НАК «Нафтогаз України», якщо прибутковість до погашення дорівнює 12%? Якщо прибутковість до погашення становить 8%?

7 Прибутковість облигацій банку «Південний» з терміном обігу 365 днів – 27%, при цьому відсотки виплачуються щомісяця. Номінал облигацій складає 100грн. Який сукупний доход через рік одержить власник 100 облигацій за умови, що він придбав її за ціною, що перевищує номінал на 3,5%?

8 Компанія «Стирол» випустила облигацію з терміном погашення чотири роки. Номінальна вартість облигації – 1000грн., а щорічна купонна

виплата – 200грн. Якою є вартість облігації «Стирол», якщо прибутковість до погашення дорівнює 15%? Якщо прибутковість до погашення складає 25%?

9 Катерина Машечко купила облігацію «УкрСіббанку» з номінальною вартістю 1000грн., 9%-ми щорічними купонними виплатами, до погашення якої залишається три роки. Перша купонна виплата буде зроблена через рік. Катерина купила цю облігацію за 975,13грн. Яка прибутковість до погашення для цієї облігації? Якщо Катерина зможе інвестувати потік платежів від цієї облігації під 7% річних щороку, то яка фактична річна ставка складних відсотків, по якій можна розрахувати доход інвестиції, за умови, що Катерина тримає облігацію до погашення? Розрахуйте відповідь з точністю до десятої частки відсотка.

10 Сергій Бурлуцький купив облігацію ТОВ «Аркада-Фонд» з номінальною вартістю 100грн., 10%-ми щорічними купонними виплатами, до погашення якої залишається чотири роки. Перша купонна виплата буде зроблена через рік. Сергій купив цю облігацію за 955,28грн. Яка прибутковість до погашення для цієї облігації? Якщо Сергій зможе інвестувати потік платежів від цієї облігації під 9% річних щороку, то якою буде фактична річна ставка складних відсотків, по якій можна розрахувати доход інвестиції, за умови, що Сергій тримає облігацію до погашення? Розрахуйте процентну ставку з точністю до десятої частки відсотка.

11 Є 6%-а облігація з терміном погашення 15 років і 3-річним відкладеним відкликанням (премія за відкликання дорівнює 1% на рік). У даний момент облігація оцінюється на ринку у 850грн. Розрахуйте поточну і заявлену прибутковість цього випуску?

12 Інвестор сплачує податки по ставці 30%. Він намагається купити одну з двох облігацій: 20%-у облігацію корпорації, що продається за номіналом, або облігацію внутрішньої державної позики з 15 %-м купоном, що також продається за номіналом? Якщо всі інші характеристики цих двох облігацій однакові, то яку облігацію повинний вибрати інвестор? Чому?

13 Визначить розрахункову і ринкову ціну купонної облигації, придбаної за номіналом в 1000грн., через три роки після випуску, якщо відомо, що номінальна прибутковість облигації складає 10%, а ринкова ставка відсотка дорівнює 12%.

14 Визначить, як зміниться вартість 9%-ї облигації через 3 роки, якщо відомо, що в даний час вона оцінюється в 925грн., термін її обігу – 8 років, номінал – 1000грн. Очікується, що ринкова ставка відсотка зменшиться до 7%. Розрахуйте поточну, заявлену і реалізовану прибутковість облигації.

15 Визначить, як зміниться вартість 8%-ої облигації через 3 роки, якщо відомо, що в даний час вона оцінюється в 985грн., термін її обігу – 5 років, номінал – 1000грн. Очікується, що ринкова ставка відсотка зросте до 9% розрахуйте поточну, заявлену і реалізовану прибутковість облигації.

16 Ярослав Петренко здійснює трирічну без ризикову інвестицію в розмірі 10000грн. у папери з фіксованим доходом. У перший рік ставка відсотка становила 7%, у другий – 8% і в третій – 9%. Кожна купонна виплата може бути реінвестована по ставці, яка буде діяти в рік, що настає після цієї виплати. Припускаючи нарахування складних відсотків і виплату вкладеної суми наприкінці третього року, визначить:

а) до якої величини збільшиться інвестована сума через три роки?

б) Перерахуйте вашу відповідь для питання а), припустивши, що складні відсотки нараховуються кожен квартал.

Тести

1 Ви придбали облигацію оператора мобільного зв'язку «Київ-Стар GSM», що компанія «Стендарт енд Пуарз Корпорейшн» привласнила рейтинг «В-». Якій характеристиці вона задовольняє:

а) найбільша здатність виплачувати основну суму і відсотки;

б) найбільші перспективи зросту;

в) компанія виплачує найбільші дивіденди;

г) будь-які зміни ділової та економічної ситуації, швидше за все,

призведуть до погіршення фінансового становища;

д) спекулятивна категорія інвестицій, «непридатні облігації»;

е) висока здатність виплачувати основну суму і відсотки, але більше піддані несприятливим впливам мінливої ділової й економічної ситуації;

ж) дуже висока здатність виплачувати основну суму і відсотки?

2 Ви придбали облігацію корпорації, якій компанія «Стэндард энд Пуарз Корпорейшн» привласнили рейтинг «ААА». Якій характеристиці вона задовольняє:

а) найбільша здатність виплачувати основну суму і відсотки;

б) найбільші перспективи зросту;

в) компанія виплачує найбільші дивіденди;

г) будь-які зміни ділової та економічної ситуації швидше за все призведуть до ослаблення фінансового становища;

д) спекулятивна категорія інвестицій, «непридатні облігації»;

е) висока здатність виплачувати основну суму і відсотки, але більше піддані несприятливим впливам мінливої ділової та економічної ситуації;

ж) дуже висока здатність виплачувати основну суму і відсотки?

3 Ви придбали облігацію корпорації, якій компанія «Стэндард энд Пуарз Корпорейшн» привласнили рейтинг «А-». Якій характеристиці вона задовольняє:

а) найбільша здатність виплачувати основну суму і відсотки;

б) найбільші перспективи зросту;

в) компанія виплачує найбільші дивіденди;

г) будь-які зміни ділової та економічної ситуації, швидше за все, призведуть до погіршення фінансового становища;

д) спекулятивна категорія інвестицій, «непридатні облігації»;

е) висока здатність виплачувати основну суму і відсотки, але вони більше піддані несприятливим впливам мінливої ділової й економічної ситуації;

ж) дуже висока здатність виплачувати основну суму і відсотки?

4 Ви придбали облігацію корпорації, якій компанія «Стэндард энд Пуарз Корпорейшн» привласнили рейтинг «AA+». Якій характеристиці вона задовольняє:

- а) найбільша здатність виплачувати основну суму і відсотки;
- б) найбільші перспективи зросту;
- в) компанія виплачує найбільші дивіденди;
- г) будь-які зміни ділової та економічної ситуації, швидше за все, призведуть до погіршення фінансового становища;
- д) спекулятивна категорія інвестицій, «непридатні облігації»;
- е) висока здатність виплачувати основну суму і відсотки, але більше піддані несприятливим впливам мінливої ділової та економічної ситуації;
- ж) дуже висока здатність виплачувати основну суму і відсотки?

5 Ви придбали облігацію корпорації, якій компанія «Стэндард энд Пуарз Корпорейшн» привласнили рейтинг «AA-». Якій характеристиці вона задовольняє:

- а) найбільша здатність виплачувати основну суму і відсотки;
- б) найбільші перспективи зросту;
- в) компанія виплачує найбільші дивіденди;
- г) будь-які зміни ділової та економічної ситуації, швидше за все, призведуть до погіршення фінансового становища;
- д) спекулятивна категорія інвестицій, «непридатні облігації»;
- е) висока здатність виплачувати основну суму і відсотки, але більше піддані несприятливим впливам мінливої ділової й економічної ситуації;
- ж) дуже висока здатність виплачувати основну суму і відсотки?

6 Ви придбали облігацію корпорації, якій компанія «Стэндард энд Пуарз Корпорейшн» привласнили рейтинг «BBB+». Якій характеристиці вона задовольняє:

- а) найбільша здатність виплачувати основну суму і відсотки;
- б) найбільші перспективи зросту;
- в) компанія виплачує найбільші дивіденди;

г) будь-які зміни ділової та економічної ситуації, швидше за все, призведуть до погіршення фінансового становища;

д) спекулятивна категорія інвестицій, «непридатні облигації»;

е) висока здатність виплачувати основну суму і відсотки, але більше піддані несприятливим впливам мінливої ділової та економічної ситуації;

ж) дуже висока здатність виплачувати основну суму і відсотки?

7 Ви придбали облигацію корпорації, якій компанія «Стэндард энд Пуарз Корпорейшн» привласнили рейтинг «А+». Якій характеристиці вона задовольняє:

а) найбільша здатність виплачувати основну суму і відсотки;

б) найбільші перспективи зросту;

в) компанія виплачує найбільші дивіденди;

г) будь-які зміни ділової та економічної ситуації, швидше за все, призведуть до погіршення фінансового становища;

д) спекулятивна категорія інвестицій, «непридатні облигації»;

е) висока здатність виплачувати основну суму і відсотки, але більше піддані несприятливим впливам мінливої ділової та економічної ситуації;

ж) дуже висока здатність виплачувати основну суму і відсотки?

8 Ви придбали облигацію корпорації, якій компанія «Стэндард энд Пуаз Корпорейшн» привласнили рейтинг «ВВВ». Якій характеристиці вона задовольняє:

а) найбільша здатність виплачувати основну суму і відсотки;

б) найбільші перспективи зросту;

в) компанія виплачує найбільші дивіденди;

г) будь-які зміни ділової та економічної ситуації, швидше за все, приведуть до погіршення фінансового становища;

д) спекулятивна категорія інвестицій, «непридатні облигації»;

е) висока здатність виплачувати основну суму і відсотки, але більше піддані несприятливим впливам мінливої ділової та економічної ситуації;

ж) дуже висока здатність виплачувати основну суму і відсотки?

9 Ви придбали облігацію корпорації, якій компанія «Стэндард энд Пуаз Корпорейшн» привласнили рейтинг «А». Якій характеристиці вона задовольняє:

- а) найбільша здатність виплачувати основну суму і відсотки;
- б) найбільші перспективи зросту;
- в) компанія виплачує найбільші дивіденди;
- г) будь-які зміни ділової та економічної ситуації, швидше за все, приведуть до погіршення фінансового становища;
- д) спекулятивна категорія інвестицій, «непридатні облігації»;
- е) висока здатність виплачувати основну суму і відсотки, але більше піддані несприятливим впливам мінливої ділової та економічної ситуації;
- ж) дуже висока здатність виплачувати основну суму і відсотки?

10 Ви придбали облігацію корпорації, якій компанія «Стэндард энд Пуаз Корпорейшн» привласнили рейтинг «ВВВ-». Якій характеристиці вона задовольняє:

- а) найбільша здатність виплачувати основну суму і відсотки;
- б) найбільші перспективи зросту;
- в) компанія виплачує найбільші дивіденди;
- г) будь-які зміни ділової та економічної ситуації, швидше за все, приведуть до погіршення фінансового становища;
- д) спекулятивна категорія інвестицій, «непридатні облігації»;
- е) висока здатність виплачувати основну суму і відсотки, але більше піддані несприятливим впливам мінливої ділової та економічної ситуації;
- ж) дуже висока здатність виплачувати основну суму і відсотки?

11 Цінними паперами, що засвідчують право власності, є:

- а) акції;
- б) облігації;
- в) векселя.

12 Як взаємно залежать один від одного курс облігації і її прибутковість:

- а) із зростанням ринкової прибутковості курс облігацій росте;
- б) із зростанням курсу облігацій ставка їхньої прибутковості знижується;
- в) курс облігацій не залежить від ставки прибутковості;
- г) зі зниженням ставки прибутковості ринковий курс облігацій падає?

13 Який з нижче перерахованих факторів не викликає коливань ринкових процентних ставок:

- а) інфляція;
- б) коливання величини дисконтної ставки відсотка;
- в) зміни податкового законодавства;
- г) попит на позиковий капітал;
- д) розмір дефіциту бюджету центрального уряду;
- е) рівень економічної активності?

14 Рейтинг облігацій показує:

- а) величину ринкової прибутковості облігацій;
- б) рівень фінансового ризику облігацій;
- в) взаємозв'язок курсу і прибутковості облігацій;
- г) взаємозв'язок курсу і надійності облігацій.

15 Пріоритетний характер вимог до активів і прибутку корпорацій мають:

- а) старші облігації;
- б) молодші облігації;
- в) облігації з викупним фондом;
- г) іменні облігації.

16 З наближенням терміну погашення облігації її курс:

- а) прагне до номіналу незалежно від переважних ринкових ставок відсотка;
- б) усе менше починає залежати від номіналу, а залежить від рівня переважних ринкових ставок відсотка;

в) усе більше починає залежати від рівня переважних ринкових ставок відсотка.

17 Курс облігацій визначається:

а) її номінальною прибутковістю, номіналом і рухом ринкових ставок відсотка;

б) її купоном, терміном погашення і рухом ринкових ставок відсотка;

в) її купоном, терміном погашення і номіналом.

18 З наближенням терміну погашення облігації:

а) курс випуску наближається до значення його номіналу незалежно від рівня переважної ринкової ставки відсотка;

б) курс випуску наближається до значення його номіналу і залежить від рівня переважної ринкової ставки відсотка;

в) курс випуску починає усе більше залежати від рівня переважної ринкової ставки відсотка.

19 Найважливіший і найбільше широко використовуваний показник оцінки облігацій – це:

а) поточна прибутковість;

б) заявлена прибутковість;

в) реалізована прибутковість.

20 Чи впливають характеристики випуску (наприклад, купонна ставка і застереження про достроковий викуп) на зміну прибутковості і курсу облігацій:

а) купонна ставка і застереження про достроковий викуп не впливають на зміну прибутковості і курсу облігацій;

б) купонна ставка не впливає на зміну прибутковості і курсу облігацій, а застереження про достроковий викуп впливає;

в) застереження про достроковий викуп не впливає на зміну прибутковості і курсу облігацій, а купонна ставка впливає?

Проблеми

- 1 Чому інвестиції в облігації є більш надійними, чим в акції?
- 2 Які проблеми для корпорацій створює випуск облігацій?
- 3 У чому полягають переваги випуску облігацій для акціонерного товариства в порівнянні з емісією акцій?
- 4 Чому в той момент, коли ринкові ставки відсотка збільшуються, курси облігацій падають?
- 5 У даний час купонні облігації, що передбачають щорічні виплати відсотків, майже не випускають. Чому? Які проблеми для емітентів створюють купонні облігації?
- 6 Який вид облігацій є найбільш надійним? Чому?
- 7 Які облігації будуть сильніше реагувати на зміну ринкових ставок відсотка: з більш низькою або з більш високою ставкою відсотка, з більш коротким або більш тривалим терміном погашення? Чому?
- 8 Чому з наближенням терміну погашення курс випуску наближається до значення його номіналу незалежно від рівня переважної ринкової ставки відсотка?
- 9 Чи впливають характеристики випуску (наприклад, купонна ставка і застереження про дострокове відкликання) на зміну прибутковості і курсу облігацій? Поясніть.
- 10 Чому реінвестування відсотків (тобто нарахування відсотків на відсотки) настільки важливо для власників облігацій?
- 11 Чи мають яке-небудь значення коливання ринкових ставок відсотка для прибутковості облігацій? Поясніть.
- 12 Чому інвестора повинний цікавити обсяг операцій з конкретним випуском?

1.3 ДЕРЖАВНІ І БАНКІВСЬКІ ЦІННІ ПАПЕРИ

Задачі

1 У вересні 1996 року на черговому аукціоні Національний Банк України розмістив облігації внутрішньої державної позики з терміном обігу 365 днів. Ціна відсікання – 65грн., номінальна прибутковість – 53,845%. Визначить номінал облігації.

2 На черговому аукціоні Національний Банк України розмістив облігації внутрішньої державної позики з терміном обігу 365 днів. Ціна відсікання – 62 грн., номінальна прибутковість – 61,8%. Визначить номінал облігації.

3 Національний Банк України розміщує дисконтну облігацію номіналом 1000грн. терміном на 3 роки під 15% річних. Визначить ціну відсікання.

4 Національний Банк України розміщує дисконтну облігацію номіналом 1000грн. терміном на 5 років під 18% річних. Визначить ціну відсікання.

5 Наприкінці 1998 року Олег Селігей тримав портфель довгострокових облігацій внутрішньої державної позики вартістю в 24000грн. Наприкінці 2003 року портфель Олега коштував 38544грн. Визначить ставку відсотка облігацій.

6 Наприкінці 1992 року Микола Сидоренко тримав портфель довгострокових облігацій уряду США, оцінюваний у 35000\$. Наприкінці 1999 року портфель Миколи коштував 43876\$. Визначить ставку відсотка облігацій.

7 Національний Банк України продав пакет з 1000 штук ОВДЗ номіналом 100грн. через 90 днів після чергової виплати відсотків. Визначить ціну облігації, якщо погоджена ціна угоди 99000грн.

8 На одному з аукціонів Національний Банк України продав пакет з 3000 штук ОВГЗ номіналом 100грн. через 85 днів після чергової виплати відсотків. Визначить ціну облігації, якщо погоджена ціна угоди 294000грн.

Тести

1 Дисконт – це:

- а) різниця між номінальною вартістю цінного папера і ціною її продажу, яка нижче номінальної вартості;
- б) ринковою вартістю і номінальною вартістю цінного папера;
- в) різниця між вартістю придбання боргових зобов'язань і номінальною вартістю.

2 Доходи по державних цінних паперах включають:

- а) відсотки з корпоративних облігацій;
- б) дивіденди від володіння корпоративними правами;
- в) відсотки з державних казначейських зобов'язань і облігацій державних і муніципальних позик;
- г) кошти спільного інвестування інвестиційних фондів і компаній;
- д) вірні відповіді а і б;
- е) вірні відповіді б і в;
- ж) вірні відповіді в і г;
- з) вірні відповіді б, в, г;
- и) усі попередні відповіді вірні.

3 Якщо прибутковість шестимісячних ОВДЗ складає 12%, а шестимісячних ГКО в Росії збільшилася до 16%, то як повинен змінитися валютний курс гривні до рубля в умовах вільного переливу капіталу між двома країнами (за умови, що Національний Банк не підтримує фіксований валютний курс)?

- а) курс гривні до рубля зменшиться;
- б) курс гривні до рубля підвищиться;
- в) курс гривні до рубля не зміниться;

г) ця інформація не дозволяє судити про те, як зміниться курс гривні до рубля.

4 Самими надійними з перерахованих боргових зобов'язань є:

- а) ОВДЗ;
- б) муніципальні облігації Київської держобладміністрації;
- в) корпоративні облігації.

5 Які з перелічених нижче цінних паперів не належать до банківських:

- а) Реро-договори;
- б) депозитні сертифікати;
- в) ощадні сертифікати;
- г) федеральні фонди;
- д) комерційні папери;
- е) банківські акцепти;
- ж) вірні відповіді а) і г);
- з) вірні відповіді г) і д);
- и) усі попередні відповіді невірні?

6 Які з банківських цінних паперів у даний час в Україні не емітуються:

- а) депозитні (ощадні) сертифікати;
- б) банківські акцепти;
- в) комерційні папери;
- г) федеральні фонди;
- д) Реро-договори;
- е) вірні відповіді в і г);
- ж) вірні відповіді г і д);
- з) вірні відповіді в і д)?

7 Банківські цінні папери звичайно входять:

- а) у ризикову частину портфеля цінних паперів;
- б) у консервативну частину портфеля цінних паперів;

в) їх не включають в інвестиційний портфель.

8 Державні цінні папери звичайно входять:

а) у ризикову частину портфеля цінних паперів;

б) у консервативну частину портфеля цінних паперів;

в) їх не включають в інвестиційний портфель.

9 При погіршенні ситуації на фондовому ринку необхідно державні цінні папери:

а) вилучити з портфеля активів;

б) включити в інвестиційний портфель;

в) тримати їх у рівній пропорції з простими акціями.

10 Банківські цінні папери звичайно:

а) не мають вторинного ринку;

б) мають вторинний ринок з обмеженим числом учасників;

в) мають широкий вторинний ринок і вільно продаються на біржі.

Проблеми

1 Облігації внутрішньої державної позики забезпечуються урядом України, отже, немає ніякого ризику у володінні цими цінними паперами. У чому полягає вірність або невірність цього твердження?

2 Укажіть деякі з основних переваг і недоліків інвестування в цінні папери: а) облігації внутрішньої державної позики; б) звичайні акції; в) муніципальні випуски; г) облігації корпорацій.

3 Чи можуть державні цінні папери використовуватися як джерело поточного доходу? Прокоментуйте свою відповідь.

4 У чому полягають переваги і недоліки володіння банківськими цінними паперами?

5 Поясніть, чим відрізняється ощадний сертифікат від звичайного банківського вкладу?

1.4 ОПЦІОНИ

Задачі

1 Продавець електроніки “Техноярмарок” (Київ) випустив в обіг 1 млн. звичайних акцій і збирається випустити ще 200000 акцій з «правами» на них. «Права» забезпечують передплатний курс у 9,6грн. Якщо поточний ринковий курс акцій складає 10,6грн., яка буде вартість одного «права»?

2 Курс виконання варанта складає 30грн. Припустимо, що необхідно три варанти, щоб придбати одну акцію. За яким курсом продавався б варант, якщо б премія складала 20%, а ринковий курс акцій 45грн.?

3 Курс виконання варанта складає 15грн. На один варант можна придбати три акції. За яким курсом продавався б варант, якщо б премія складала 10%, а ринковий курс акцій 30грн.?

4 Шестимісячний опціон «кол» на звичайні акції АТ «Укртелеком» має курс виконання бгрн. Він може бути придбаний за 60грн. Припустимо, що курс відповідних акцій зросте до 7,5грн. за акцію до кінця терміну дії опціону. Який розмір прибутку прийдеться на цей опціон за шестимісячний період володіння і яка прибутковість за період володіння?

5 Використовуючи котирування опціонів на акції, визначить опціонну премію, інвестиційну премію, а також точку беззбитковості для наступних опціонів (табл.. 1.15):

1) вересневий опціон «кол» «Файзер» з курсом виконання 65 доларів;

2) червневий опціон «кол» «Пилип Моріс» з курсом виконання 125 доларів;

3) червневий опціон «кол» «Пилип Моріс» з курсом виконання 135 доларів;

Таблиця 1.15

Option & NY Close	Strike Price	Calls-Last		
		May	Jun	Sep
Pfizer	60	3 ½	4 5/8	5 5/8
63 5/8	65	1/16	1	2 ¾
Ph Mor	125	10 7/8	1 ¾	15
136 1/8	135	1 5/16	3 ½	8 1/8

6 Припустимо, що інвестор купує шестимісячний опціон «пут» на акції АТ «Укртелеком» за 120грн. Його курс виконання складає 30грн., а поточний ринковий курс відповідних акцій –24грн. Яка величина інвестиційної премії опціону «пут»?

7 Олена Шубна робить інвестиції на фондовому ринку і використовує опціони на фондові індекси. Вона вирішила придбати опціон «пут» на індекс ПФТС. Опціон «пут» має курс виконання 65 і котирується в ПФТС по 1грн. Хоча індекс ПФТС сьогодні знаходиться на оцінці 63, Олена вважає, що він зменшиться до 56, коли буде припинятися термін дії опціону. Який прибуток одержить Олена? Якою буде прибутковість за період володіння, якщо вона виявиться права?

8 Продавець акцій придбав опціон «пут» з опціонною премією 50 коп. За кожну акцію з правом продажу 100 акцій по 8грн. На момент виконання угоди ціна акції склала 7грн. Визначить економічний результат угоди для власника опціону й андерайтера.

9 Лідія Пономарьова використовує опціони на фондові індекси. Вона вирішила придбати опціон «кол» на індекс KINDEX-LIQUID. Опціон «кол» має курс виконання 65 і котирується в ПФТС по 0,5грн. Хоча сьогодні KINDEX-LIQUID знаходиться на оцінці 62, Лідія вважає, що він зросте до 68 до закінчення терміну дії опціону. Який прибуток одержить Лідія, і якою буде прибутковість за період володіння, якщо вона виявиться права?

10 Використовуючи котирування опціонів на акції, визначить опціонну премію, інвестиційну премію, а також точку беззбитковості для наступних опціонів (табл. 1.16):

- 1) червневий опціон «пут» «Файзер» з курсом виконання 60 доларів;
- 2) вересневий опціон «пут» «Пилип Моріс» з курсом виконання 135 доларів;
- 3) червневий опціон «пут» «Пилип Моріс» з курсом виконання 130 доларів;
- 4) травневий опціон «пут» «Файзер» з курсом виконання 65 доларів.

Таблиця 1.16

Option & NY Close	Strike Price	Puts-Last		
		May	Jun	Sep
Pfizer	60	-	3/16	7/8
63 5/8	65	1/16	2	3
Ph Mor	130	1/16	1	3
136 1/8	135	½	2 9/16	4¾

Тести

1 Чому роль «прав» у портфелях активів індивідуальних інвесторів обмежена:

- а) термін дії «прав» малий;
- б) розмах коливання курсів «прав» занадто вузький, щоб служити джерелом відчутного прибутку;
- в) завдяки «правам» акціонер придбає акції за зниженим курсом;
- г) права здобуваються без сплати комісійних за купівлю;
- д) вірні відповіді а) і б);
- е) вірні відповіді в) і г);
- ж) усі відповіді вірні?

2 Варанти пропонують їх власникам переваги у формі:

- а) привабливого приросту капіталу;

- б) низької вартості інвестицій;
- в) «ефекту важеля»;
- г) усі відповіді вірні;
- д) усі відповіді невірні.

3 Якою є взаємозалежність курсу варанта і його прибутковості:

- а) із зростанням курсу варанта його прибутковість падає;
- б) із зростанням курсу варанта його прибутковість збільшується;
- в) із зростанням прибутковості варанта його курс зменшується;
- г) із зростанням прибутковості варанта його курс зросте?

4 Вартість варанта:

- а) залежить від ринкового курсу відповідних звичайних акцій;
- б) не залежить від ринкового курсу відповідних звичайних акцій, тому що часто варанти продаються з премією завдяки їх спекулятивній цінності;
- в) залежить тільки від курсу виконання.

5 Якщо ви відчули, що ринкова ставка відсотка протягом наступних 6 місяців буде зростати, чи є сенс купувати опціон «кол» на державні облигації:

- а) так;
- б) ні;
- в) для відповіді недостатньо інформації?

6 Якщо ви припускаєте, що ринкова ставка відсотка протягом наступних 4 місяців буде знижуватися, чи є сенс купувати опціон «пут» на облигації внутрішньої державної позики:

- а) так;
- б) ні;
- в) для відповіді недостатньо інформації?

7 Якщо курс звичайної акції після купівлі виріс з 25 до 30грн., а курс варанта спочатку складав 5грн., то у скільки разів NPR варанта більше NPR акції:

- а) у 5 разів;
- б) у 6 разів;
- в) у 1,2 рази?

8 Якщо ви відчули, що ринкова ставка відсотка протягом наступних 5 місяців буде зростати, чи є сенс купувати опціон «пут» на облігації внутрішньої державної позики:

- а) так;
- б) ні;
- в) для відповіді недостатньо інформації?

9 Опціонна премія являє собою доход:

- а) для андерайтера;
- б) для покупця опціону;
- в) для інвестиційного банку;
- г) для емітента.

10 Опціони «пут» і «кол» можуть використовуватися:

- а) для спекулятивних угод;
- б) для хеджування портфеля активів;
- в) для випуску опціонів і програм комбінування опціонів;
- г) усі відповіді вірні;
- д) усі відповіді невірні.

11 Якщо ви відчули, що ринкова ставка відсотка протягом наступних 5 місяців буде знижуватися, чи є сенс купувати опціон «кол» на державні облігації:

- а) так;
- б) ні;
- в) для відповіді недостатньо інформації?

12 Варант – це:

а) похідний цінний папір, що дає право купити цінні папери у встановлений термін за призначеною ціною;

б) похідний цінний папір, що дає право купити цінні папери після призначеного терміну за визначеною ціною.

Проблеми

1 Поясніть, чому “права” мають обмежену привабливість для інвесторів?

2 Якою є головна перевага варанта?

3 Чи можна розглядати варанти як інвестиційну альтернативу звичайним акціям?

4 Поясніть, в чому полягає “ефекту важеля” варанта і чому він є таким привабливим для інвесторів?

5 У яких випадках використання варантів може бути нерозсудливим?

6 Які фактори необхідно враховувати при визначенні інвестиційної привабливості варантів?

7 Чому курс варанта має найголовніше значення при ухваленні рішення щодо інвестування?

8 Поясніть, як випускаються та розповсюджуються опціони “пут” і “кол” і чим методи їх емісії відрізняються від інших цінних паперів?

9 У чому полягає різниця між опціонною й інвестиційною преміями?

10 Які головні інвестиційні переваги та недоліки опціонів “пут” і “кол”? У чому полягає ризик володіння опціоном?

11 Якщо Ви припускаєте, що ринкова ставка відсотка протягом наступних 9 місяців буде зростати, чи є сенс купувати опціон «кол» на довгострокові облігації інвестиційних категорій? А опціон «пут»?

1.5 КЕРУВАННЯ ПОРТФЕЛЕМ ЦІННИХ ПАПЕРІВ І ОЦІНКА ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ

Задачі

1 Вартість портфеля Тараса Мартиненко на 1.01.2002 року складала 2500грн., а на 1.01.2003 року – 3800грн. Реалізований приріст курсової вартості, коли були продані акції «Харцизький трубний завод», склав 500грн. Отримано дивіденди в розмірі 150грн. Нові кошти не залучалися, вилучення відсутні. Визначить сукупну прибутковість портфеля і скоректовану з урахуванням ризику і ринкових показників норму прибутковості портфеля, якщо «бета» портфеля 1,2, без ризикова ставка відсотка дорівнює 7% , а середньо ринкова норма віддачі 10,75%.

2 Фактор «бета» компаній «Лукойл» і «Газпром» у першій половині 2002 року склав відповідно 0,8096 і 1,0946. У першому кварталі обидві компанії виплатили дивіденди відповідно по 12руб. і 15руб. на акцію. Курсова вартість акцій АТ «Лукойл» зросла з 150 до 180руб, а компанії «Газпром» - з 200 до 220руб. Індекс РТС за аналізований період виріс з 333 до 366 пунктів. Без ризикова ставка відсотка 7%. Визначить приблизну прибутковість і скоректовану з урахуванням ризику і ринкових показників норму прибутковості. Зробіть висновки щодо збереження акцій у портфелі цінних паперів.

3 Фактор «бета» звичайної акції компанії «Нижньодніпровський трубопрокатний завод» складає 0,93. Акція знаходилася в портфелі протягом 2002 року і збільшилася в ціні за цей період з \$0,393 до \$0,657. Дивіденди в доларовому еквіваленті, виплачені компанією, склали 0,04. Індекс ПФТС за цей період зріс з 47 до 49,25 пунктів. Без ризикова ставка відсотка складала на той момент 6%. Визначить RAR і зробіть висновки щодо збереження акцій у портфелі цінних паперів.

4 Розрахуйте скоректовану з урахуванням ризику і ринкових показників норму прибутковості портфеля Людмили Наріжної, якщо «бета»

портфеля 1,05, без ризикова ставка відсотка дорівнює 7%, темп росту індексу KINDEX-LIQUID склав 5,2%, прибутковість портфеля за рік – 10,5%.

5 Прибутковість звичайної акції АТ «Азовсталь» за перше півріччя 2002 року склала 17,5%. За цей час акція зросла у ціні з 0,04 до 0,05 грн. Фактор «бета» акції – 0,87, дивіденд на акцію склав 0,004 грн. Без ризикова ставка відсотка – 10%. Індекс ПФТС за цей період зріс з 47 до 48,75 пунктів. Визначить скоректовану з урахуванням ризику і ринкових показників норму прибутковості і зробіть висновки щодо збереження акцій у портфелі цінних паперів.

6 Вартість портфеля цінних паперів Лариси Родичевої на 1.01.2002 року складала 5000 грн., а на 1.01.2003 року – 5900 грн. 1.07.2002 року були продані акції пивзаводу «Славутич» на суму 500 грн., а 1.10.2002 року продані акції АТ «Київенерго» на суму 400 грн. 1.04.2002 року зроблені інвестиції в акції АТ «Силур» на суму 600 грн. Протягом року отримані дивіденди в розмірі 400 грн. Нові кошти не залучалися, вилучення відсутні. Визначить сукупну прибутковість портфеля Лариси Родичевої і скоректовану з урахуванням ризику і ринкових показників норму прибутковості, якщо «бета» портфеля складає 1,2, без ризикова ставка відсотка дорівнює 8%, а середня ринкова норма віддачі 9,75%.

7 Використовуючи дані наведеної нижче таблиці 1.17, розрахуйте:

- 1) імовірність кожного результату.
- 2) середнє очікуване значення.
- 3) середнє квадратичне відхилення.
- 4) коефіцієнт варіації.

Таблиця 1.17

Назва акцій	Номер події	Число випадків спостереження	Обсяг продажів, лотів
CEEN	1	48	6500
	2	36	6400
	3	36	6300
UNAF	1	30	6000
	2	59	5800
	3	20	5000
UTEL	1	80	9000
	2	80	10000
	3	90	8500

Тести

1 Коефіцієнт «бета»:

а) показує відносну стійкість величини прибутковості акції або портфеля в порівнянні з прибутковістю ринкового портфеля;

б) вимірює систематичний ризик портфеля;

в) вимірює несистематичний ризик портфеля;

г) вірні відповіді а) і б);

д) вірні відповіді а) і в).

2 Яке з нижченаведених тверджень є правильним:

а) ризик і прибутковість цінного папера як елемента портфеля нижче, ніж узятото окремо;

б) ризик і прибутковість цінного папера як елемента портфеля вище, ніж узятото окремо;

в) ризик цінного папера як елемента портфеля нижче, ніж узятото окремо, у той час як її прибутковість не залежить від форми збереження?

3 Якщо портфель В має значення фактора «бета», рівне $-1,6$, а середня ринкова прибутковість зросла на 10%, як зміниться прибутковість портфеля:

- а) підвищиться на 10%;
- б) підвищиться на 16%;
- в) зменшиться на 1,6%;
- г) зменшиться на 10%;
- д) зменшиться на 16%?

4 Який тип портфеля цінних паперів буде типовим для пенсіонера, що має потребу в коштах:

- а) портфель агресивного зросту;
- б) портфель консервативного зросту;
- в) портфель середнього зросту;
- г) портфель доходу;
- д) портфель дохідних паперів;
- е) збалансований портфель;
- ж) спеціалізований портфель?

5 Якщо портфель А має значення фактора «бета»+ 1,8, а середня ринкова прибутковість зросла на 10%, як зміниться прибутковість портфеля:

- а) підвищиться на 10%;
- б) підвищиться на 18%;
- в) зменшиться на 1,8;
- г) зменшиться на 10%;
- д) зменшиться на 18%?

6 Який тип портфеля цінних паперів буде типовим для забезпеченого досвідченого інвестора:

- а) портфель агресивного зросту;
- б) портфель консервативного зросту;
- в) портфель середнього зросту;
- г) портфель доходу;

- д) портфель дохідних паперів;
- е) збалансований портфель;
- ж) спеціалізований портфель?

7 Якщо портфель С має значення фактора «бета» +1, а середня ринкова прибутковість зросла на 10%, як зміниться прибутковість портфеля:

- а) зросте на 10%;
- б) зросте на 11%;
- в) не зміниться;
- г) зменшиться на 10%;
- д) зменшиться на 11%;
- е) зменшиться на 1%?

8 Який тип портфеля цінних паперів буде типовим для молодого інвестора, що має надійну роботу і не має утриманців:

- а) портфель агресивного зросту;
- б) портфель консервативного зросту;
- в) портфель середнього зросту;
- г) портфель доходу;
- д) портфель дохідних паперів;
- е) збалансований портфель;
- ж) спеціалізований портфель?

9 Якщо портфель Д має значення фактора «бета» -2, а середня ринкова прибутковість зросла на 15%, як зміниться прибутковість портфеля:

- а) зросте на 15%;
- б) зросте на 30%;
- в) підвищиться на 13%;
- г) зменшиться на 15%;
- д) зменшиться на 30%;
- е) зменшиться на 13%?

10 Ризик і прибутковість цінного папера будуть вище:

- а) як окремого фінансового інструмента;

б) у складі портфеля цінних паперів;

в) усі відповіді вірні;

г) усі відповіді невірні.

11 Із збільшенням кількості цінних паперів у портфелі:

а) систематичний ризик зростає, а несистематичний знижується;

б) систематичний ризик знижується, а несистематичний зростає;

в) систематичний ризик не змінюється, а несистематичний знижується;

г) систематичний ризик не змінюється, а несистематичний зростає;

д) систематичний ризик зростає, а несистематичний не змінюється;

е) систематичний ризик знижується, а несистематичний не змінюється.

12 Якщо портфель E має значення фактора «бета» +2, а середня ринкова прибутковість зросла на 15%, як зміниться прибутковість портфеля:

а) зросте на 15%;

б) зросте на 30%;

в) підвищиться на 13%;

г) зменшиться на 15%;

д) зменшиться на 30%;

е) зменшиться на 13%?

13 Якщо портфель C має значення фактора «бета» +1, а середня ринкова прибутковість зросла на 10%, як зміниться прибутковість портфеля:

а) зросте на 10%;

б) зросте на 11%;

в) не зміниться;

г) зменшиться на 10%;

д) зменшиться на 11%;

е) зменшиться на 1%?

14 Виявіть, що з переліченого нижче не можна прирахувати до методів технічного аналізу цінних паперів:

- а) графіки руху ринку;
- б) порівняльний аналіз фінансових коефіцієнтів;
- в) чарти;
- г) технічні індикатори.

15 Боковий тренд має іншу назву:

- а) «бичачий»;
- б) «ведмежий»;
- в) горизонтальний.

16 Найбільш значні зміни в життєвому циклі тренду «биків» відбуваються:

- а) на першому етапі;
- б) на другому етапі;
- в) на третьому етапі.

17 Вкажіть основні методи відображення графіків руху ціни в технічному аналізі цінних паперів:

- а) лінійні графіки і гістограми;
- б) японські свічі і «нулики-нулики-хрестики-нулики»;
- в) лінії підтримки й опору;
- г) вірні відповіді а) і б);
- д) вірні відповіді б) і в);
- е) вірні відповіді а) і в);
- ж) усі попередні відповіді вірні.

18 Якщо котирування починають змінюватися від 1 до $\frac{3}{4}$ усієї суми коливань, а потім падають від $\frac{3}{4}$ до $\frac{1}{2}$ відповідно, то:

- а) настає «перегрів» ринку;
- б) тренд знаходиться на першому етапі життєвого циклу;
- в) спостерігаються ознаки «утоми» ринку.

Проблеми

1 У чому полягає мета технічного аналізу акцій?

2 Поясніть, чим технічний аналіз може бути корисний при прийнятті інвестиційних рішень і чим він відрізняється від фундаментального аналізу цінних паперів?

3 Поясніть, який крок при формуванні життєздатного портфеля повинний зробити інвестор у першу чергу.

4 Дайте визначення диверсифікації. Поясніть, чому необхідно диверсифікувати портфель цінних паперів?

5 У чому полягає різниця між двома типами ризику в портфелі? Що таке сукупний ризик портфеля? Поясніть.

6 Поясніть черговість Ваших дій при формуванні ефективного портфеля.

7 Порівняйте ризик і прибутковість цінного папера, яким володіють як окремим інструментом і як частиною портфеля. Чи впливає диверсифікація на ризик (систематичний та несистематичний) і прибутковість, і якщо так, то як?

8 Припустимо, що портфель А має значення фактора “бета” +2, а портфель В має значення фактора “бета” –2. Прокоментуйте ці дві величини. Якщо середня ринкова прибутковість зросте на 15%, який вплив це зробить на прибутковість портфельів? Обґрунтуйте відповідь.

9 Яку роль грають індивідуальні характеристики інвестора при визначенні його портфельних цілей? Поясніть.

10 Зобразіть співвідношення ризику і прибутковості інвестицій у залежності від віку інвестора. Порівняйте типові портфелі наступних інвесторів: а) інваліда, який має потребу в коштах; б) досвідченого інвестора, який багато років купує та продає цінні папери і має гарантований прибуток з інших джерел; в) молодого інвестора, що має надійну роботу і не має утриманців.

1.6 ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ І КОНСУЛЬТАЦІЇ ДЛЯ ІНВЕСТОРІВ. АЛЬТЕРНАТИВНІ ІНВЕСТИЦІЇ

Вправи

1 Кожному з наведених нижче положень знайдіть відповідне позначення:

а) **Div**; б) **Yid, %**; в) **Close**; г) **P/E**:

- курс при закритті торгівлі;
- відношення курсу акцій до прибутку на акцію;
- дивіденд, виплачуваний протягом року;
- норма дивіденду.

2 Кожному з наведених нижче положень знайдіть відповідне позначення:

а) **Bid**; б) **Ask**; в) **Vols**; г) **Net Chg**:

- число угод із продажу акцій партіями по 100 штук;
- курс попиту;
- зміна курсу при закритті в порівнянні з попереднім днем;
- курс пропозиції.

3 Кожному з наведених нижче положень знайдіть відповідне позначення:

а) **High**; б) **CVR**; в) **Low**; г) + -:

- максимальний курс продажу протягом торговельного дня;
- мінімальний курс продажу протягом дня;
- зміна курсу акції в порівнянні з її ціною в попередній день;
- показник покриття прибутком дивідендів.

4 Розшифруйте зміст наведеного нижче біржового бюлетеня (табл. 1.18).

Таблиця 1.18

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
52 weeks		Stock	Div	Yid, %	P/E	Vols 100's	High	Low	Close	Net Chg
High	Low									
48 ½	32	Boeing	0,56	1,5	46	54022	38½	37¾	38 ¹ / ₄	+¼

5 Кожному з наведених нижче індексів знайдіть відповідне визначення:

1) **ПФТС**; 2) **РТС**; 3) **NIKKEI-225**; 4) **S&P-500**; 5) **DOW JONES**; 6) **Nasdaq**:

а) індекс курсів акцій 500 компаній, що котируються на Нью-Йоркській фондовій біржі;

б) індекс, що розраховується на підставі котирувань простих акцій компаній, що пройшли в перший і другий рівні листинга в головній фондовій торговельній системі;

в) показник поточного руху курсів цінних паперів, що обертаються на позабіржовому ринку;

г) індекс курсів акцій найбільш великих компаній Японії;

д) індекс курсів акцій 30 промислових, 20 транспортних, 15 випусків акцій компаній електроенергетики і комунального господарства й інтегральний індекс курсів акцій усіх 65 компаній;

е) індекс курсів акцій найбільш великих компаній Росії.

6 Кожному з наведених нижче індексів знайдіть відповідне визначення:

а) **NYSE**; б) **AMEX**; в) **Value Line**; г) **DAX**; д) **FTSE-100**:

- індекс Франкфуртської фондової біржі, що включає 30 акцій, якими найбільше всього торгують;

- складений індекс Нью-Йоркської фондової біржі, що включає більш 1500 акцій, які продаються на біржі;

- середнє арифметичне курсів приблизно 1700 акцій, що обертаються на Нью-Йоркській і Американській фондових біржах і поза ними;
- індекс Лондонської фондової біржі, що включає акції найбільш великих компаній, що обертаються на цій біржі;
- індекс Американської фондової біржі, який включає усі випуски, що обертаються на цій біржі.

Тести

1 Ринок «биків» - це ринок:

- а) зі зростаючим курсом цінних паперів;
- б) з падаючим курсом цінних паперів;
- в) з незмінним курсом цінних паперів.

2 Ринок «ведмедів» - це ринок:

- а) зі зростаючим курсом цінних паперів;
- б) з падаючим курсом цінних паперів;
- в) з незмінним курсом цінних паперів.

3 Поставте 1,2,3,4,5, позначаючи послідовність вивчення інформації про фондовий ринок і конкретний фінансовий інструмент:

- інформація про ціни;
- інформація про стан галузі або компанії;
- інформація про стратегії індивідуальних вкладень;
- економічна і загальнополітична інформація;
- інформація про різні фінансові інструменти.

4 За якими факторами можна визначити тип ринку:

- а) щоденний обсяг угод;
- б) динаміка ринкових індикаторів або індексів;
- в) динаміка курсів акцій нафтових і транспортних компаній;
- г) динаміка курсів акцій усіх компаній;
- д) вірні відповіді а і б;
- е) вірні відповіді а, б і г;

ж) вірні відповіді б, в, г;

и) усі попередні відповіді вірні?

5 Якщо курси акцій падають і при цьому торгівля йде на повний хід, то сформовану ситуацію можна позначити як:

а) ринок „биків”;

б) ринок „ведмедів”;

в) нормальний ринок.

6 Найчастіше для спостереження за загальними ринковими коливаннями використовують:

а) середні індикатори;

б) індекси ринку акцій;

в) фундаментальний аналіз цінних паперів;

г) технічний аналіз цінних паперів.

7 Для рішення стандартних інвестиційних задач використовується програма:

а) PLUStm;

б) PLUS.2.0tm;

в) «Spreadsheet Linktm».

8 Яка з нижче перерахованих комп'ютерних програм дозволяє користувачеві звести до мінімуму податкові зобов'язання:

а) PLUStm;

б) PLUS.2.0tm;

в) «Spreadsheet Linktm»?

9 Відкритий інвестиційний фонд – це:

а) фонд, у якому інвестори купують акції і продають їх безпосередньо самому фондові, що має необмежене число акцій;

б) фонд, що має фіксоване число випущених власних акцій, що можуть обертатися на вторинному ринку.

10 Від яких факторів залежить курс акції відкритого інвестиційного фонду:

- а) від вартості чистих активів фонду;
- б) від ринкової вартості цінних паперів, що знаходяться в портфелі фонду і кількості його акцій;
- в) від чистої ринкової вартості цінних паперів, що знаходяться в портфелі інвестиційного фонду;
- г) від кількості акцій, випущених інвестиційним фондом;
- д) усі попередні відповіді вірні;
- е) усі попередні відповіді невірні?

11 Інвестиційний фонд в Україні – це:

- а) юридична особа, що здійснює діяльність по випуску і обігу цінних паперів;
- б) юридична особа, що здійснює виняткову діяльність у сфері спільного інвестування;
- в) усі попередні відповіді вірні.

12 Відповідно до закону України про інститути спільного інвестування інвестиційний фонд створюється у формі:

- а) товариства з обмеженою відповідальністю;
- б) відкритого акціонерного товариства;
- в) закритого акціонерного товариства;
- г) повного товариства;
- д) товариства з додатковою відповідальністю;
- е) командитного товариства.

13 Інвестиційні фонди в Україні не мають права інвестувати в цінні папери одного емітента:

- а) більш 10% своїх активів;
- б) більш 15% своїх активів;
- в) більш 5% своїх активів.

14 Основною проблемою при розрахунку і публікації фондових

індексів є:

а) забезпечення безперервності (порівнянності) значень тимчасового ряду показника;

б) поява нових випусків акцій;

в) особливі операції емітента з цінними паперами.

Проблеми

1 Поясніть, яким чином можна визначити ринок “биків” або „ведмедів”?

2 У чому полягають переваги і недоліки придбання сертифікатів інвестиційних фондів?

3 Поясніть, чому інвестори замість того, щоб купувати акції та облігації через брокерів, купують сертифікати інвестиційних фондів? Які це інвестори?

4 Чи можна використовувати сертифікати інвестиційних фондів для угод з маржею і продажів “без покриття”?

5 Вкажіть, чим відрізняються описова та аналітична інформація.

6 Поясніть, чи має сенс завжди купувати інформацію про стан фондового ринку, котирування і т.п. Назвіть критерій доцільності привласнення економічної інформації.

7 Поясніть, яким чином наступні показники допомагають в оцінці стану ринку облігацій:

а) прибутковість облігацій;

б) індекс ПФТС;

в) рейтинги облігацій.

8 Розкажіть, що уявляє собою індекс портфеля дрібного інвестора. Чи можна ним користуватися в нашій країні?

9 Чому послуги консультантів з питань інвестування в нашій країні не є такими різноманітними, як в економічно розвинутих країнах? Що перешкоджає розвитку консультацій з інвестування і яким шляхом можна

подолати ці перешкоди?

10 Останнім часом швидко зростає застосування персональних комп'ютерів для інвестицій в цінні папери. Якими є переваги та недоліки використання комп'ютерів в процесі інвестування в цінні папери?

11 Який мінімальний розмір портфеля необхідний для звертання до професійних консультантів на фондовому ринку США? Що треба враховувати, приймаючи рішення про звертання до них? Чи має сенс ця проблема в нашій країні?

1.7 ОПЕРАЦІЇ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ

Задачі

1 У день укладання угоди на різницю курс акцій складав 3,7грн., у день виконання – 3,9грн. Обсяг угоди – 10 лотів. Премія складає 0,1грн. на акцію. Визначить прибутки та збитки контрагентів. Перерахуйте результати їхньої діяльності, якщо курс акцій складе:

а) 3,75грн.; б) 3,6грн.

2 Укладена угода на різницю при курсі акцій 12грн. У день виконання угоди курс склав 10грн. Обсяг угоди – 5 лотів. Премія складає 0,3грн. на акцію. Визначить прибутки та збитки контрагентів. Перерахуйте результати їхньої діяльності, якщо курс акцій складе:

а) 9грн.; б) 12,5грн.

3 Укладена угода на різницю на індекс ПФТС при його значенні 52,04. Премія складає 1000грн. на один пункт індексу. До закінчення терміну угоди значення індексу склало 53,12. Визначить прибутки та збитки контрагентів. Перерахуйте результати їхньої діяльності, якщо значення індексу ПФТС до закінчення терміну угоди складе:

а) 51,02; б) 52,45.

4 1.09. укладена угода з премією з курсом виконання 50грн. Премія – 2грн. на акцію, обсяг угоди 100 лотів, термін розрахунку – 1.11. Визначить

склад дій і економічні результати угоди для платника премії, якщо 30.10 склався наступний курс:

а) 49грн.; б) 52грн.; в) 53грн.; г) 54грн.

5 20.02. укладена угода з премією з курсом виконання 50грн. Премія – 1грн. на акцію, обсяг угоди 100 лотів, термін розрахунку – 20.09. Визначить склад дій і економічні результати угоди для платника премії, якщо 20.09 склався наступний курс:

а) 49грн.; б) 52грн.; в) 53грн.; г) 54грн.

6 Укладена стелажна угода на 10 лотів акцій. Премія складає 0,5грн. на акцію. Курс продажу – 18грн., курс купівлі – 20грн. Визначить характер угоди та економічні результати угоди для платника премії, якщо за день до виконання угоди на біржі склалися наступні курси акцій:

а) 17,5грн.; б) 16,5грн.; в) 19грн.; г) 21грн.

7 Укладена стелажна угода на 8 лотів акцій. Премія складає 0,1грн. на акцію. Курс продажу – 10грн., курс купівлі – 12грн. Визначить характер угоди та економічні результати угоди для платника премії, якщо за день до виконання угоди на біржі склалися наступні курси акцій:

а) 9грн.; б) 8,5грн.; в) 11грн.; г) 14грн.

8 Біржовик уклав 20.09 договір на купівлю 20 лотів акцій за курсом 16грн. з терміном виконання 20.10 розраховуючи на те, що курс акцій підвищиться. Однак 20.10 курс акцій не змінився. Але він, розраховуючи на зростання курсу, уклав договір з банком до 20.11, що погодився перекупити акції в його контрагента за курсом 16грн. і продати їх біржовикові, що уклав репорт, забезпечивши собі 6,25% доходу. 20.11 курс акцій на біржі підвищився до 20грн. Визначить, за якою ціною банк продасть йому акції? Який прибуток одержить банк? Яка величина прибутку біржовика?

9 1.04 біржовик-«бик» уклав договір на купівлю 15 лотів акцій за курсом 25грн. з терміном виконання 1.05 у розрахунку на те, що курс акцій зросте. Однак 1.05 курс акцій не змінився. Але він, розраховуючи на зріст курсу, уклав договір з банком до 1.06, що погодився перекупити акції в його

контрагента за курсом 25грн. і продати їх біржовикові, що уклав репорт, забезпечивши собі 8% доходу. 1.06 курс акцій на біржі зріс до 32грн. Визначить, за якою ціною банк продасть йому акції? Який прибуток одержить банк? Яка величина прибутку біржовика?

10 Перед початком американо-іракської війни 15 березня 2003 року біржовик - «бик» уклав угоду на різницю на індекс Dow Jones при його значенні 7862 з терміном виконання 15.04 у розрахунку на те, що індекс Dow Jones зросте. 25.03 індекс Dow Jones збільшився на 8,4% до 8522 пунктів. Премія складає 30000\$, один пункт індексу Dow Jones учасники угоди оцінили в 100\$. 15.04 індекс Dow Jones зменшився на 5%. Визначить прибутки та збитки контрагентів на середину і кінець дії контракту.

11 Біржовик-„ведмідь” уклав договір на продаж 3 лотів акцій за курсом 160грн. з терміном виконання угоди 1.11. Однак до 1.11 курс акцій не знизився. Здійснюючи депорт, він зайняв акції в банку за курсом 160грн., зобов'язуючи через місяць 1.12 поставити їх банкові за курсом 150грн. 30.11 курс акцій на біржі склав 140грн. Розрахуйте доход банку, прибуток біржовика і поясніть характер його дій. Перерахуйте ті ж показники за умови, що курс акцій знизився до:

а) 135грн.; 2) 130грн.

12 Біржовик уклав договір на продаж 16 лотів акцій за курсом 9,7грн. З терміном виконання угоди 1.10. Однак до 1.10 курс акцій не упав. Здійснюючи депорт, він зайняв акції в банку за курсом 9,7грн., зобов'язуючи через місяць 1.11 поставити їх банкові за курсом 8,7грн. 1.11 курс акцій на біржі склав 7,5грн. Розрахуйте доход банку, прибуток біржовика і поясніть характер його дій. Перерахуйте ті ж показники за умови, що курс акцій склав:

а) 6,8грн.; 2) 10,2грн.

Тести

1 Формами простого аукціону є:

- а) онкольний ринок;
- б) безперервний аукціон;
- в) усі відповіді вірні;
- г) усі відповіді невірні.

2 Якщо при укладанні угоди сторони виходять з того, що її умови не будуть виконані, то це:

- а) угода «на різницю»;
- б) стелажна угода;
- в) пролонгаційна угода;
- г) репорт;
- д) депорт;
- е) проста угода з премією;
- ж) вірні відповіді а), е);
- з) вірні відповіді г), д);
- и) вірні відповіді б), в).

3 У якій біржовій угоді, укладеної на фондовому ринку, цінні папери не є об'єктом угоди:

- а) угода «на різницю»;
- б) проста угода з премією;
- в) пролонгаційна угода;
- г) репорт;
- д) депорт;
- е) стелажна угода?

4 За технікою проведення простий аукціон може бути:

- а) англійським;
- б) голландським;
- в) заочним;
- г) безперервним;
- д) усі відповіді вірні;
- е) вірні відповіді а), б), в);

ж) вірні відповіді а), б), г).

З) вірні відповіді в), г).

5 У біржовій практиці переважають угоди:

- а) касові;
- б) термінові;
- в) пролонгаційні;
- г) стелажні;
- д) угоди з премією.

6 Частіше до репорту прибігають:

- а) «бики»;
- б) «ведмеді»;
- в) усі біржовики.

7 Що з нижче переліченого не є формою подвійного аукціону:

- а) онкольний ринок;
- б) залповий аукціон;
- в) безперервний аукціон;
- г) усі відповіді вірні;
- д) усі відповіді невірні?

8 Чи є звірення параметрів угоди обов'язковим елементом життєвого циклу біржової угоди:

- а) так;
- б) ні;
- в) тільки в затверджених угодах;
- г) тільки в незатверджених угодах?

9 У якому (яких) з видів угод з цінними паперами використовуються позикові цінні папери:

- а) репорт;
- б) депорт;
- в) стелажна угода;
- г) онкольна угода;

д) пролонгаційна угода;

е) угода «на різницю»?

10 Якщо брокер впровадив заявку в систему електронної торгівлі і хоче почати переговори з іншим брокером, який модуль системи він повинний використовувати:

а) «метчинг»;

б) «акцепт»;

в) «звітність»?

11 У якій угоді з цінними паперами використовуються позикові кошти:

а) пролонгаційна угода;

б) репорт;

в) депорт;

г) кратна угода з премією;

д) проста угода з премією;

е) стелажна угода?

12 Що з нижче перелічаного підходить до видів безперервного аукціону:

а) використання книги замовлень;

б) англійський аукціон;

в) табло;

г) голландський аукціон;

д) «юрба»;

е) заочний аукціон;

ж) вірні відповіді а), в), д);

з) вірні відповіді б), г), е);

и) вірні відповіді б), в), г);

к) вірні відповіді а), в), д), е)?

13 Угоди, що не визначають, хто в грі буде продавцем, а хто – покупцем, - це:

- а) арбітражні угоди;
- б) стелажні угоди;
- в) репорт;
- г) онкольні угоди;
- д) угоди « на різницю»;
- е) депорт.

14 Що з нижче переліченого не є модулем електронної торговельної системи?

- а) «метчинг»;
- б) «акцепт»;
- в) «звітність»;
- г) NASDAQ?

15 До депорту частіше прибігають:

- а) «беки»;
- б) «ведмеді»;
- в) біржові спекулянти;
- г) усі біржовики.

Проблеми

1 У якій ринковій ситуації використовується простий аукціон, а в якій – подвійний?

2 У чому полягають переваги і недоліки кожного з видів безперервного аукціону?

3 У чому полягають переваги електронних торгів цінними паперами?

4 Яким чином встановлюється єдиний курс у біржовій торгівлі цінними паперами?

5 У якій черговості задовольняються заявки на купівлю і продаж у ході біржових торгів?

6 Назвіть етапи життєвого циклу біржової угоди.

7 Які організації необхідні для повного проведення угоди з цінними паперами?

8 Які засоби припустимі при укладанні угоди?

9 Чи допускається пропуск етапу звірення?

10 По яких ознаках класифікуються біржові угоди?

11 Які існують засоби визначення цін у термінових угодах?

12 Які види угод із преміями Ви знаєте? У чому вони розходяться?

13 Які види пролонгаційних угод Ви знаєте? Чим вони відрізняються?

14 Що таке “онкольний” ринок? Який тип аукціону йому властивий і чому?

15 Як пояснити, чому біржовик робить гроші “з повітря”?

1.8 СУЧАСНА Ф'ЮЧЕРСНА БІРЖА

Вправи

1 Наповните наведену нижче таблицю і визначить обсяг торгівлі і число відкритих позицій на підставі наступних даних. У понеділок А продає В; у вівторок С продає Д, а В продає Е; у середу Д продає С, Е продає F; у четвер А поставляє F (табл. 1.19).

Таблиця 1.19

	Довга позиція	Коротка позиція
Понеділок		
Угоди: А продає В		
Обсяг торгів		
Відчинено позицій		
Вівторок		
Угоди: С продає Д В продає Е		

Продовження таблиці 1.19

1	2	3
Обсяг торгів		
Відчинено позицій		
Середа		
Угоди: Д продає С Е продає F		
Обсяг торгів		
Відчинено позицій		
Четвер		
Угоди: А поставляє F		
Обсяг торгів		
Відчинено позицій		

2 Наповните наведену нижче таблицю 1.20 і визначить обсяг торгівлі і число відкритих позицій на підставі наступних даних. У понеділок Б продає А, Г продає В, у вівторок А продає Г, В продає Е; у середу Е продає Ж, З продає И; у четвер Ж продає Б, І продає К.

Таблиця 1.20

Угоди	Довга позиція	Коротка позиція
Понеділок		
Угоди: Б продає А, Г продає В		
Обсяг торгів:		
Відчинено позицій:		
Вівторок		
Угоди: А продає Г, В продає Е		
Обсяг торгів:		
Відчинено позицій:		

Продовження таблиці 1.20

1	2	3
Середа		
Угоди: Е продає Ж, З продає И		
Обсяг торгів:		
Відчинено позицій:		
Четвер		
Угоди: Ж продає Б, И продає З		
Обсяг торгів:		
Відчинено позицій:		

Задачі

1 Використовуючи дані торгів (табл. 1.21) на Вінницькій товарно-універсальній біржі від 24.06.1998 року, визначить зміну вартості контракту та економічні результати угоди для продавця і покупця 500 ф'ючерсних контрактів на пшеницю 5-го класу ДОСТ 9353-90 врожаю 1997 року, якщо до кінця терміну дії угоди ціна склала 167грн.

Таблиця 1.20

Назва	ДОСТ	Рік врожаю	Базис поставки	Ціна за одиницю контракту, грн.
Пшениця 5-го класу	9353-90	1997	1 тонна	145

2 Мінімальна зміна ціни контракту складає 1/8 цента. На скільки пунктів можна змінити ціну контракту? Скільки це складає тиків?

3 Учасник торгів продав ф'ючерсний контракт на грудень по нафті за 25дол. за барель (одиниця контракту 1000 барелей). На день, що передус

днів виписки нотису, котирування склало 27дол. На яку суму він випише рахунок покупцеві і яка буде підсумкова ціна нафти для нього? Що він одержить по ф'ючерсній позиції: прибуток або збитки?

4 Ціна контракту складає 800грн., одиниця контракту – 1 тонна, депозит – 40грн. Визначить показник левериджу.

5 Використовуючи дані торгів (табл. 1.22) на Вінницькій товарно-універсальній біржі від 24.06.1998 року, визначить зміну вартості контракту та економічні результати угоди для продавця і покупця 4000 ф'ючерсних контрактів на ячмінь пивоварний 2-го класу ДОСТ 5060-86 врожаю 1997 року, якщо до кінця терміну дії угоди ціна склала 281грн.

Таблиця 1.22

Назва	ДОСТ	Рік врожаю	Базис поставки	Ціна за одиницю контракту, грн.
Ячмінь пивоварний 2 класу	5060-86	1997	1 тонна	236

6 28 січня спекулянт відкриває позицію по грудневому ф'ючерсному контракту на кукурудзу фуражну ДОСТ 13634-90 по 174,25грн./т. 20 березня уряд оголосив про програму по підтримці цін на сільськогосподарські товари. Котирування грудневих ф'ючерсів піднялося до 188грн./т. Одиниця контракту – 1 тонна. З огляду на дії спекулянта по відкриттю позиції, визначить його прибуток або збитки на контракті.

7 Ціна контракту складає 2500грн., одиниця контракту 25000тонн, депозит – 6250000грн. Визначить показник левериджу.

8 Учасник продав ф'ючерсний контракт на грудень по нафті за 24дол. за барель (одиниця контракту 1000 барелей). На день, що передусе днів виписки нотису, котирування склало 21дол. На яку суму він випише рахунок покупцеві і яка буде підсумкова ціна нафти для нього?

9 Котирування вересневих ф'ючерсів на дизельне паливо 15 березня

складали 1700грн./т. 20 червня в результаті підвищення цін на нафту на ринку СНД вересневі ф'ючерси піднялися до 1870грн./т. Одиниця контракту – 120 тонн. Яким буде прибуток або збиток спекулянта з 15 березня, якщо він є покупцем ф'ючерсного контракту? Якщо буде продавцем ф'ючерсного контракту?

Тести

1 Якщо ціни на наявний товар нижче цін на термін, то така ситуація називається:

- а) контанго;
- б) беквардейшн;
- в) ринок спот;
- г) ринок форвард.

2 Якщо ціни на наявний товар вище цін на термін, то така ситуація називається:

- а) контанго;
- б) беквардейшн;
- в) ринок спот;
- г) ринок форвард.

2 Ф'ючерс – це:

а) безумовне взаємне зобов'язання двох партнерів продати або купити у встановлений момент часу визначений обсяг активу по заздалегідь установленій ціні;

б) право його покупця (власника) купити або продати визначену кількість цінностей по раніше встановленій ціні протягом визначеного періоду.

3 Ф'ючерсні ціни визначаються:

а) методом відкритого вигуку в процесі зіткнення пропозицій на продаж і купівлю;

б) брокерами продавців і покупців у результаті взаємного

узгодження;

- в) розрахунковою палатою;
- г) керівником брокерської контори.

4 Поява ф'ючерсних ринків обумовлена необхідністю забезпечення:

- а) ліквідних ринків для учасників торгівлі;
- б) захисту цін на біржові товари;
- в) державного регулювання цін;
- г) забезпечення страхування виробників і споживачів товарів;
- д) вірні відповіді а) і б);
- е) вірні відповіді б) і в);
- ж) вірні відповіді б) і г);
- з) вірні відповіді а) і г).

6 Ф'ючерсним ринкам потрібні спекулянти, оскільки вони:

- а) збільшують ліквідність ринків;
- б) сприяють процесові виявлення ціни;
- в) полегшують хеджування;
- г) вірні відповіді а) і б);
- д) вірні відповіді б) і в);
- е) вірні відповіді а) і в);
- ж) усі попередні відповіді вірні.

7 Учасник, що має довгу позицію за жовтневим контрактом на кукурудзу, вирішив ліквідувати своє зобов'язання. Що йому потрібно зробити?

- а) продати контракт;
- б) купити контракт;
- в) внести маржу на рахунок.

8 Вартість контракту з моменту його укладання упала на 25000грн.

Хто програє від такої зміни вартості контракту?

- а) власник довгої позиції;
- б) власник короткої позиції.

9 Учасник, що має коротку позицію за червневим контрактом на пшеницю 3-го класу, вирішив ліквідувати своє зобов'язання. Що йому потрібно зробити?

- а) продати контракт;
- б) купити контракт;
- в) внести маржу на рахунок.

10 Вартість контракту з моменту його укладання збільшилася на 440грн. Хто програє від такої зміни вартості контракту?

- а) власник довгої позиції;
- б) власник короткої позиції.

11 Вартість контракту з моменту його укладання знизилася на 16000грн. Хто виграє від такої зміни вартості контракту?

- а) власник довгої позиції;
- б) власник короткої позиції.

12 Вартість контракту з моменту його укладання збільшилася на 150грн. Хто виграє від такої зміни вартості контракту:

- а) власник довгої позиції;
- б) власник короткої позиції?

13 Учасник, що має коротку позицію за березневим контрактом на поліпропілен А4-71К, вирішив ліквідувати своє зобов'язання. Що йому потрібно зробити:

- а) продати контракт;
- б) купити контракт;
- в) внести маржу на рахунок?

14 Учасник, що має довгу позицію за лютневим контрактом на зріджений газ БТ, вирішив ліквідувати своє зобов'язання. Що йому потрібно зробити:

- а) продати контракт;
- б) купити контракт;
- в) внести маржу на рахунок?

15 Високий рівень левериджу у ф'ючерській торгівлі може бути:

- а) джерелом великих збитків;
- б) джерелом високих прибутків;
- в) джерелом як величезних прибутків, так і великих збитків;
- г) усі попередні відповіді невірні.

16 На відмінність від ф'ючерсного контракту форвардний контракт:

- а) не стандартизований;
- б) може бути складений на будь-який сорт товару;
- в) форвардні угоди передбачають визначений ризик, оскільки не існує якого-небудь гаранта угоди;

- г) вірні відповіді а) і б);
- д) вірні відповіді а) і в);
- е) усі попередні відповіді вірні;
- ж) усі попередні відповіді невірні.

17 Що не є характеристикою ф'ючерсного контракту:

- а) одиниця контракту;
- б) спосіб котирування цін;
- в) порядок зміни цін;
- г) вартість контракту;
- д) маржа;
- е) денні ліміти коливання цін;
- ж) усі попередні відповіді вірні;
- з) усі попередні відповіді невірні?

18 Основні характеристики ф'ючерсного контракту визначаються:

- а) правилами ф'ючерсної біржі;
- б) законодавством країни, що регулює діяльність ф'ючерських бірж;
- в) двома сторонами ф'ючерсної угоди;
- г) брокерською конторою.

Проблеми

1 Які основні риси біржової торгівлі?

2 Охарактеризуйте етапи розвитку оптової торгівлі і поясніть

неминучість виникнення біржової торгівлі.

3 Назвіть основні етапи еволюції біржової торгівлі. Чим пояснюється перехід від одного етапу розвитку біржової торгівлі до іншого?

4 Охарактеризуйте складові елементи поняття «біржа».

5 Які основні функції товарної біржі?

6 Що розуміють під відкритою і закритою біржею?

7 Яка форма товарної біржі передбачена законом України «Про товарну біржу»:

- відкрита або закрита;

- акціонерне товариство або державна установа?

8 Що відрізняє спеціалізовану біржу від універсальної?

9 Чим відрізняється ф'ючерсний контракт від форвардного?

10 У чому полягає порядок розрахунків по ф'ючерсних контрактах?

11 Що розуміють під ліквідацією ф'ючерсних контрактів?

12 В чому полягає мета ф'ючерсної торгівлі?

1.9 МАРЖА І МЕХАНІЗМ КЛІРИНГУ

Вправи

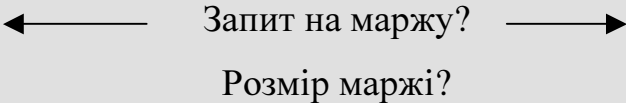
1 На підставі даних, наведених у таблиці 1.23, визначить, якій стороні ф'ючерсної угоди прийде запит на поповнення маржі та у якому розмірі?

Таблиця 1.23

Дата	Довга позиція		Розрахункова ціна, грн.	Коротка позиція	
	Маржа	Рахунок		Маржа	Рахунок
1.02	1500	1500	13,2	1500	1500
10.02	1500	2000	13,3	1500	1000
← Запит на маржу? →					
Розмір маржі?					

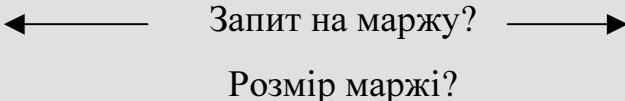
2 На підставі даних, наведених у таблиці 1.24, визначить, якій стороні ф'ючерсної угоди прийде запит на поповнення маржі та у якому розмірі?

Таблиця 1.24

Дата	Довга позиція		Розрахункова ціна, грн.	Коротка позиція	
	Маржа	Рахунок		Маржа	Рахунок
1.03	750	750	6,6	750	750
7.03	750	500	6,5	750	1000

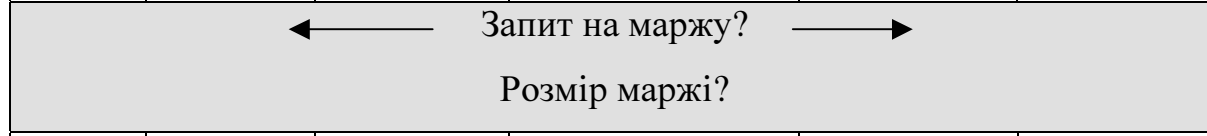
3 На підставі даних, наведених у таблиці 1.25, визначить, якій стороні ф'ючерсної угоди прийде запит на поповнення маржі та у якому розмірі?

Таблиця 1.25

Дата	Довга позиція		Розрахункова ціна, грн.	Коротка позиція	
	Маржа	Рахунок		Маржа	Рахунок
15.04	750	850	6,62	1000	900
20.04	750	600	6,57	1000	1150

4 На підставі даних, наведених у таблиці 1.26, визначить, якій стороні ф'ючерної угоди прийде запит на поповнення маржі та у якому розмірі?

Таблиця 1.26

Дата	Довга позиція		Розрахункова ціна	Коротка позиція	
	Маржа	Рахунок		Маржа	Рахунок
20.05	750	750	6,62	750	900
25.05	750	800	6,67	750	700

Задачі

1 Спекулянт продав 550 тонн бензину А-80 за березневим ф'ючерним контрактом по 1800грн./т. Депозит складає 9000грн. за контракт, одиниця контракту – 110 тонн. Якою буде сума його рахунка, якщо він закрий угоду при ціні 1850грн./т.? Визначить показник левериджу у ф'ючерній торгівлі бензином А-80 і пояснить його зміст.

2 Учасник торгів продав 200000 барелей нафти за березневим ф'ючерним контрактом по 24,5 дол./бар. Депозит складає 2000 доларів за контракт, одиниця контракту – 1000 барелей. Якою буде сума його рахунка, якщо він закрий угоду при ціні 23,35 доларів? Визначить показник левериджу у ф'ючерній торгівлі нафтою і пояснить його зміст.

3 Трейдер продав 600 тонн дизельного палива за травневим ф'ючерним контрактом по 1500грн./т. Первісна маржа складає 9000грн. за контракт, одиниця контракту – 120 тонн. Скільки коштів йому потрібно внести в якості первісної маржі? Якщо травневі ф'ючерси будуть котируватися по 1600грн/т., що відбудеться з рахунком трейдера? Визначить

показник левериджу у ф'ючерській торгівлі дизельним паливом і пояснить його зміст.

4 Трейдер продав 20000 бушелів кукурудзи за вересневими ф'ючерсними контрактами по 1,8 дол./грн. Первісна маржа складає 400 доларів за контракт, одиниця контракту – 5000 бушелів. Скільки йому потрібно внести в якості первісної маржі? Якщо вересневі ф'ючерси котируються по 1,78 дол., що відбудеться з рахунком трейдера? Визначить показник левериджу у ф'ючерській торгівлі кукурудзою і пояснить його зміст.

5 Спекулянт продав 1200 тонн мазуту М-100 по жовтневому ф'ючерсному контракті за ціною 800грн./т. Депозит складає 3600грн. За контракт, одиниця контракту – 120 тонн. Якою буде сума його рахунка, якщо він закрий угоду при ціні 780грн./т.? Визначить показник левериджу у ф'ючерській торгівлі мазутом М-100 і пояснить його зміст.

6 Спекулянт продав 100000 унцій срібла за грудневим ф'ючерсним контрактом за ціною 4,8 дол./унц. Депозит складає 2500 доларів за контракт, одиниця контракту – 5000 унцій. Якою буде сума його рахунка, якщо він закрий угоду при ціні 5,02 дол./унц.? Визначить показник левериджу у ф'ючерській торгівлі сріблом і пояснить його зміст.

7 У клієнта Б відкритий рахунок у брокерській конторі з депозитом 25000 дол. Протягом місяця закриті угоди дали результат – збитки в 1500 дол. Клієнт купив 10 ф'ючерсних контрактів на золото за ціною 410,4 дол. за унцію. Первісна маржа – 2000 дол., одиниця контракту – 100 унцій. Розрахункова ціна попереднього дня – 411,5 дол. Зробити розрахунок стану рахунка по позиціях.

8 Клієнт А відкриває рахунок 1.09 з депозитом 20000грн. Протягом місяця закриті угоди дали результат – прибуток 10000грн. Клієнт вибрав з рахунка 6000грн. і купив 1 грудневий ф'ючерсний контракт на гудрон за ціною 600грн. за тонну. Первісна маржа – 3600грн., одиниця контракту – 120 тонн. 30.09 ціни на гудрон збільшуються до 680грн. за тонну. Зробити розрахунок стану рахунка по позиціях.

9 У клієнта В відкритий рахунок у брокерській конторі з депозитом 50000 дол. Клієнт купив 20 ф'ючерсних контрактів на золото за ціною 410,4 дол. за унцію. Первісна маржа 2000 дол., одиниця контракту – 100 унцій. Контракт закривається за ціною 411,4 дол. за унцію. Якщо клієнт захоче збільшити свою позицію по золоту, скільки додаткових контрактів він може купити, не прибігаючи до додаткових засобів і без вимоги про поповнення маржі? На скількох пунктів повинна упасти ціна золота, щоб клієнтові прийшов запит на варіаційну маржу? Пункт дорівнює 10 дол. на контракт.

10 У клієнта Д відкритий рахунок у брокерській конторі з депозитом 22000 дол. Протягом місяця закриті угоди дали результат – прибуток 10000 дол. Клієнт вибрав з рахунка 6000 дол. і продав 10 ф'ючерсних контрактів на нафту за ціною 24,5 дол. за барель. Первісна маржа 2450 дол., одиниця контракту – 1000 барелей. Контракт закривається за ціною 25,8 дол. за барель. Якщо клієнт захоче збільшити свою позицію по нафті, то скільки додаткових контрактів він може купити, не прибігаючи до додаткових засобів і без вимоги про поповнення маржі? На скільки пунктів повинна упасти ціна нафти, щоб клієнтові прийшов запит на варіаційну маржу? Пункт дорівнює 10 дол. на контракт.

11 Клієнт А відкриває рахунок 1.04 з депозитом 20000грн. Протягом місяця закриті угоди дали результат – прибуток 5000грн. Курсова вартість цінних паперів на депозиті – 5000грн., номінальна – 6000грн. Клієнт вибрав з рахунка 4000грн. І купив 10 червневих ф'ючерсних контрактів на пшеницю 3-го класу за ціною 800грн. За тонну. Первісна маржа – 80грн., одиниця контракту – 1 тонна. 30.07 ціни на пшеницю знижуються до 700грн за тонну. Зробити розрахунок стану рахунка по позиціях.

12 У клієнта Б відкритий рахунок у брокерській конторі з депозитом 5млн. грн. Протягом місяця закриті угоди дали результат – збитки в 1млн. грн. Клієнт купив 1 ф'ючерсний контракт на цукор за ціною 2750грн./т. Первісна маржа –3437500грн., одиниця контракту – 25000тонн. Розрахункова ціна попереднього дня – 2900грн/т. Зробити розрахунок стану

рахунка по позиціях. Якщо клієнт захоче збільшити свою позицію по цукру, то скільки додаткових контрактів він може купити, не прибігаючи до додаткових засобів і без вимоги про поповнення маржі? На скільки пунктів повинна зменшитися ціна цукру, щоб клієнтові прийшов запит на варіаційну маржу? Пункт дорівнює 1000грн. на контракт.

Тести

1 Первісна маржа стягується з учасників ф'ючерсної торгівлі для того, щоб:

- а) здійснити частковий платіж за контрактом;
- б) компенсувати витрати біржі на здійснення операції;
- в) гарантувати виконання угоди;
- г) оплатити послуги брокера.

2 Варіаційна маржа складає:

- а) 50% первісної маржі;
- б) 75% біржової маржі;
- в) 90% клірингової маржі;
- г) 75% первісної маржі;
- д) 50% клірингової маржі.

3 Певна річ клірингова маржа:

- а) більше біржової маржі;
- б) дорівнює біржовій маржі;
- в) менше біржової маржі.

4 Маржа брокерського будинку:

- а) більше біржової маржі;
- б) більше клірингової маржі;
- в) менше біржової маржі;
- г) менше клірингової маржі;
- д) вірні відповіді а і б;
- е) вірні відповіді а і м;

ж) вірні відповіді б и в.

5 Які засоби внесення первісної маржі вам відомі:

а) готівкою;

б) акредитивом;

в) ліквідацією або зміною ф'ючерсної позиції;

г) державними цінними паперами;

д) складським свідченням;

е) вірні відповіді а, б, в;

ж) вірні відповіді а, б, г, д;

и) вірні відповіді а, б, в, г?

6 Які засоби внесення варіаційної маржі ви знаєте:

а) готівкою;

б) акредитивом;

в) ліквідацією або зміною ф'ючерсної позиції;

г) державними цінними паперами;

д) складським свідченням;

е) перекладом надлишкових коштів або цінних паперів з інших рахунків;

ж) вірні відповіді а, б, в;

и) вірні відповіді а, в;

к) вірні відповіді а, б, в, е.?

7 Складіть послідовність розрахунку стану рахунка (встановіть 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7):

- результат за відкритими позиціями;

- первісна маржа;

- сумарні кошти;

- баланс готівки;

- варіаційна маржа;

- надлишок маржі;

- цінні папери на депозиті.

8 Варіаційна маржа:

- а) гарантує платіж за угодою;
- б) є частиною вартості ф'ючерсного контракту;
- в) позначає мінімальний рівень первісної маржі, досягнув якого клієнт одержує вимогу поповнення маржі;
- г) показує прибуток і збитки клієнта за день.

9 Відзнака ф'ючерсної маржі від маржі в торгівлі цінними паперами полягає в тому, що:

- а) ф'ючерсна маржа не є частиною вартості позиції учасника торгів;
- б) призначення ф'ючерсної маржі – гарантувати виконання угоди;
- в) розмір ф'ючерсної маржі визначається брокерською конторою;
- г) вірні відповіді а) і б);
- д) вірні відповіді б) і в);
- е) усі попередні відповіді вірні.

10 Баланс готівки:

- а) може бути тільки позитивним;
- б) може бути тільки негативним;
- в) може бути позитивним і негативним.

11 Результат по відкритих позиціях:

- а) може бути тільки позитивним;
- б) може бути тільки негативним;
- в) може бути позитивним і негативним.

11 Цінні папери на депозиті використовуються:

- а) тільки для первісної маржі;
- б) тільки для варіаційної маржі;
- в) для первісної і варіаційної маржі.

12 Цінні папери на депозиті враховуються:

- а) за номінальною вартістю;
- б) за курсовою вартістю, якщо вона менше;
- в) за курсовою або номінальною меншою вартістю,

г) за курсовою або номінальною більшою вартістю.

13 Надлишок маржі:

а) може бути тільки позитивним;

б) може бути тільки негативним;

в) може бути позитивним і негативним.

14 Розмір первісної маржі у ф'ючерсній торгівлі звичайно складає:

а) 2% від вартості контракту;

б) 5-10% від вартості контракту;

в) 25-50% від вартості контракту;

г) приблизно 50% від вартості контракту;

д) 75% від вартості контракту.

15 Варіаційна маржа у ф'ючерсній торгівлі являє собою:

а) поточну вартість ф'ючерсної позиції клієнта;

б) є частиною вартості ф'ючерсного контракту;

в) являє собою заставу доброї волі, що тримає брокерська фірма;

г) являє собою заставу доброї волі, що тримає розрахункова палата.

Проблеми

1 Що звичайно більше: клірингова або біржова маржа і чому?

2 Чому розмір маржі у ф'ючерсній торгівлі значно менше рівня маржі в операціях з цінними паперами?

3 Яка основна мета спрямування брокерською фірмою клієнтові вимоги про поповнення первісної маржі?

4 Чому варіаційна маржа вноситься тільки готівкою?

5 Чому торгівля ф'ючерсними контрактами майже ніколи не закінчується постачанням наявного товару?

6 Поясніть, чому щоденний розрахунок стану рахунка має таку важливість для клієнта?

7 Поясніть, яким чином враховується вартість цінних паперів на депозиті при розрахунку стану рахунка клієнта.

8 Поясніть, як діє система гарантій біржових угод у ф'ючерсній торгівлі.

1.10 ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЦІН ГОТІВКОВОГО ТА Ф'ЮЧЕРСНОГО РИНКІВ

Вправи

1 На підставі даних таблиці 1.27 визначить величину базису.

Таблиця 1.27

Дата	Готівковий ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
10 вересня	Купівля товару по 3,5грн./од.	Продаж ф'ючерсного контракту по 4грн./од.	
10 листопада	Продаж товару по 2,5грн./од.	Купівля ф'ючерсного контракту по 3грн./од.	

2 На підставі даних таблиці 1.28 визначить величину базису.

Таблиця 1.28

Дата	Готівковий ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
1 березня	Купівля товару по 5,5грн./од.	Продаж ф'ючерсного контракту по 5,0грн./од.	
1 червня	Продаж товару по 4,5грн./од.	Купівля ф'ючерсного контракту по 5,8грн./од.	

3 На підставі даних таблиці 1.29 визначить величину базису.

Таблиця 1.29

Дата	Готівковий ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
5 лютого	Купівля товару по 6,7грн./од.	Продаж ф'ючерсного контракту по 7,4грн./од.	
5 березня	Продажу товару по 6,0грн./од.	Купівля ф'ючерсного контракту по 6,5грн./ед.	

4 На підставі даних таблиці 1.30 визначить величину базису.

Таблиця 1.30

Дата	Готівковий ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
10 вересня	Продаж товару по 5,0 дол./од.	Купівля ф'ючерсного контракту по 5,5 дол./од.	
10 листопада	Купівля товару по 8,0 дол./од.	Продаж ф'ючерсного контракту по 8,33 дол./од.	

5 На підставі даних таблиці 1.31 визначить величину базису.

Таблиця 1.31

Дата	Готівковий ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
20 вересня	Ціна срібла 5,21 дол./унцію.	Купівля 20 ф'ючерсних контрактів по 5,71 дол./унцію	
20 грудня	Купівля 20000 унцій срібла по 9,0 дол./унцію	Продаж 20 ф'ючерсних контрактів по 9,45 дол./унцію	

6 На підставі даних таблиці 1.32 визначить величину базису.

Таблиця 1.32

Дата	Готівковий ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
1 червня	Купівля товару по 7,25грн./од.	Продаж ф'ючерсного контракту по 7,5грн./од.	
1 серпня	Продаж товару по 6,75грн./од.	Купівля ф'ючерсного контракту по 7,0грн./од.	

Тести

1 Який ринок не платить за збереження товарів:

- а) нормальний ринок;
- б) перевернений ринок;
- в) ринок неповних накладних витрат?

2 Ринок, на якому ціна на наявний товар вище, ніж ціна ф'ючерсного контракту, називається:

- а) нормальним;
- б) переверненим;
- в) звичайним.

3 Посилення базису – це така його динаміка, при якій:

а) наявна ціна підвищується протягом визначеного періоду щодо ф'ючерсної ціни;

б) наявна ціна знижується протягом визначеного періоду щодо ф'ючерсної ціни;

в) наявна ціна збігається наприкінці визначеного періоду з ф'ючерсною ціною.

4 Ринок, на якому ціна на наявний товар нижче, ніж ціна ф'ючерсного контракту, називається:

- а) нормальним;
- б) переверненим;
- в) звичайним.

5 Ослаблення базису – це така його динаміка, при якій:

а) наявна ціна підвищується протягом визначеного періоду щодо ф'ючерсної ціни;

б) наявна ціна знижується протягом визначеного періоду щодо ф'ючерсної ціни;

в) наявна ціна збігається наприкінці визначеного періоду з ф'ючерсною ціною.

6 Базис – це:

а) різниця між ціною товару на наявному ринку в конкретному місці і ціною аналогічного товару на ф'ючерсному ринку;

б) різниця між ціною товару на ф'ючерсному ринку і ціною аналогічного товару на наявному ринку в конкретному місці;

в) зближення наявних і ф'ючерських цін.

7 Витрати постачання включають:

а) вартість збереження товару;

б) вартість сортування товару;

в) вартість страхування товару;

г) суму відсотків, пов'язаних з фінансуванням витрат постачання;

д) вірні відповіді а, б, в;

е) вірні відповіді а, в, г;

ж) вірні відповіді а, б, г.

8 У момент продажу ф'ючерсного контракту базис складав – 0,25, у момент купівлі його значення зафіксоване на рівні – 0,1. Що відбулося з базисом?

а) підсилювся на –0,35;

б) ослабшав на +0,35;

в) підсилювся на 0,15;

г) ослабшав на 0,15.

9 Які фактори визначають різницю цін на наявному і ф'ючерсному ринках:

а) чекання учасників ринку;

- б) час;
- в) інформація про ціни;
- г) рівнобіжний рух наявного і ф'ючерсного ринків;
- д) вірні відповіді а і б;
- е) вірні відповіді в и г;
- ж) усі попередні відповіді вірні?

10 Укажіть, який з перерахованих факторів не впливає на розмір базису:

- а) попит та пропозиція визначеного товару на визначений період;
- б) обсяги перехідних запасів товарів;
- в) тип ринку (нормальний або перевернений);
- г) прогноз на виробництво продукції в поточному році;
- д) пропозиція та попит на аналогічну продукцію;
- е) експорт і імпорт товарів;
- ж) наявність потужностей для збереження;
- и) транспортні витрати?

11 Для визначення правильного рішення про проведення комерційних операцій необхідно знати:

- а) історію базису місцевого ринку;
- б) розвиток спекулятивних тенденцій на ф'ючерсному ринку;
- в) історію базису центральних ф'ючерсних бірж;
- г) усі попередні відповіді вірні.

12 Ризик несприятливої зміни базису:

- а) більше, ніж ризик зміни самої ціни наявного товару;
- б) менше, ніж ризик зміни самої ціни наявного товару;
- в) дорівнює ризикові зміни самої ціни наявного товару.

Проблеми

1 Поясніть, у яких випадках базис може бути позитивним, негативним і нульовим?

- 2 Чому ф'ючерсна ціна не збігається з ціною наявного ринку?
- 3 Чому існує безліч базисів для одного товару в той самий час?
- 4 У чому полягає розходження між нормальним і переверненим ринком?
- 5 Яким чином сезонні коливання цін впливають на базис?
- 6 Як Ви вважаєте, чи на усі види біржових товарів впливають сезонні коливання цін? Поясніть.
- 7 На якому типі ринку покриваються витрати постачання? Поясніть.

1.11 КОНЦЕПЦІЯ І ПРАКТИКА ХЕДЖУВАННЯ

Вправи

1 Визначить базис, нетто-результат хеджування і кінцеву ціну продажу пшениці (табл. 1.33).

Таблиця 1.33

Дата	Готівковий ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
10 вересня	Купівля пшениці за 750грн./т.	Продаж ф'ючерсного контракту на пшеницю за 800грн./т.	
10 листопада	Продаж пшениці за 700грн./т.	Купівля ф'ючерсного контракту на пшеницю за 750грн./т.	
Результат			

Нетто-результат:

Кінцева ціна продажу:

2 Визначить базис, нетто-результат хеджування і кінцеву ціну купівлі пшеничного борошна вищого ґатунку (табл. 1.34).

Таблиця 1.34

Дата	Готівковий ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
10 вересня	Продаж борошна за 900грн./т.	Купівля ф'ючерсного контракту на борошно за 850грн./т.	
10 листопада	Купівля борошна за 850грн./т.	Продаж ф'ючерсного контракту на борошно за 955грн./т.	
Результат			

Нетто-результат:

Кінцева ціна закупівлі:

- 2 Визначить базис, нетто-результат хеджування і кінцеву ціну продажу товару (табл.1.35).

Таблиця 1.35

Дата	Готівковий ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
1 червня	Купівля товару за 7,25грн./од.	Продаж ф'ючерсного контракту за 7,5грн./од.	
1 серпня	Продаж товару за 6,75грн./од.	Купівля ф'ючерсного контракту за 7,0грн./од.	
Результат			

Нетто-результат:

Кінцева ціна продажу:

- 4 Визначить базис, нетто-результат хеджування і кінцеву ціну продажу товару (табл.. 1.36).

Таблиця 1.36

Дата	Готівковий ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
1 березня	Купівля товару за 5,5грн./од.	Продажа ф'ючерсного контракта по 5,0грн./од.	
1 червня	Продаж товару за 4,5грн./од.	Купівля ф'ючерсного контракту за 5,8грн./од.	
Результат			

Нетто-результат:

Кінцева ціна продажу:

5 Визначить базис, нетто-результат хеджування і кінцеву ціну покупки срібла (табл. 1.37).

Таблиця 1.37

Дата	Готівковий ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
20 вересня	Ціна срібла 5,21 дол./унцію.	Купівля 20 ф'ючерсних контрактів за 5,71 дол./унцію	
20 грудня	Купівля 20000 унцій срібла за 9,0 дол./унцію	Продаж 20 ф'ючерсних контрактів за 9,45 дол./унцію	
Результат			

Нетто-результат:

Кінцева ціна закупівлі:

6 Визначить базис, нетто-результат хеджування і кінцеву ціну продажу цукру (табл. 1.38).

Таблиця 1.38

Дата	Готівковий ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
5 лютого	Купівля цукру за 2500грн./т.	Продаж ф'ючерсного контракту на цукор за 2800грн./т.	
5 березня	Продаж цукру за 2300грн./т.	Купівля ф'ючерсного контракту на цукор за 2550грн./т.	
Результат			

Нетто-результат:

Кінцева ціна продажу:

7 Визначить базис, нетто-результат хеджування і кінцеву ціну купівлі насіння соняшника (табл. 1.39).

Таблиця 1.39

Дата	Готівковий ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
10 вересня	Продаж насіння соняшника за 400грн./т.	Купівля ф'ючерсного контракту на насіння соняшника за 440грн./т.	
10 листопада	Купівля насіння соняшника за 450грн./т.	Продаж ф'ючерсного контракту на насіння соняшника за 500грн./т.	
Результат			

Нетто-результат:

Кінцева ціна закупівлі:

8 Визначить базис, нетто-результат хеджування і кінцеву ціну продажу жита групи А (табл. 1.40).

Таблиця 1.40

Дата	Готівковий ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
1 червня	Купівля ржи групи А по 355грн./т.	Продаж ф'ючерсного контракту на жито групи А за 400грн./т.	
1 серпня	Продаж жита групи А за 310грн./т.	Купівля ф'ючерсного контракту на жито групи А за 355грн./т.	
Результат			

Нетто-результат:

Кінцева ціна продажу:

Задачі

1 Власник соняшникової олії має її запаси в 500 тонн і коротку позицію в 500 ф'ючерсних контрактів. Він припускає, що ціни на соняшникову олію зростуть з 800грн. за тонну до 1000грн., що спричинить збільшення витрат на маржу. Ці кошти він змушений буде брати в кредит під 20% річних. Позиція на ф'ючерсному ринку тримається чотири місяці. Використовуючи приведені дані, визначить:

- обсяг незахеджованої частини запасів;
- витрати на відсотках по варіаційній маржі;
- кількість ф'ючерсних контрактів для хвостових позицій.

2 Власник цукру має його запаси в 250000 тонн і коротку позицію в 10 ф'ючерсних контрактів. Він припускає, що ціни на цукор зростуть з 200грн. за тонну до 280грн., що спричинить збільшення витрат на маржу. Ці кошти він змушений буде брати в кредит під 25% річних. Позиція на ф'ючерсному ринку тримається чотири місяці. Використовуючи приведені дані, визначить:

- обсяг незахеджованої частини запасів;
- витрати на відсотках по варіаційній маржі;

- кількість ф'ючерсних контрактів для хвостових позицій.

3 Виробник пшениці 5-го класу має її запаси в 10000 тонн і коротку позицію в 10 ф'ючерсних контрактів. Він припускає, що ціни на пшеницю зростуть з 800грн. за тону до 1100грн., що спричинить збільшення витрат на маржу. Ці кошти він змушений буде брати в кредит під 22% річних. Позиція на ф'ючерсному ринку тримається шість місяців. Використовуючи приведені дані, визначить:

- обсяг незахеджованої частини запасів;
- витрати на відсотках по варіаційній маржі;
- кількість ф'ючерсних контрактів для хвостових позицій.

Тести

1 Короткий хедж при нормальному ринку в умовах посилення базису дає результат:

- а) прибутковий;
- б) збитковий;
- в) нульовий.

2 Довгий хедж при нормальному ринку в умовах звуження базису дає результат:

- а) прибутковий;
- б) збитковий;
- в) нульовий.

3 Довгий хедж при переверненому ринку в умовах звуження базису дає результат:

- а) прибутковий;
- б) збитковий;
- в) нульовий.

4 Базис у момент початку хеджування складав – 50 центів, у момент завершення він склав – 35 центів. Хто виграє від такої зміни базису:

- а) хеджер-продавець;

- б) хеджер-покупець;
- в) біржовий спекулянт;
- г) не виграє жоден з учасників біржових спекуляцій?

5 Короткий хедж при нормальному ринку в умовах розширення базису дає результат:

- а) прибутковий;
- б) збитковий;
- в) нульовий.

6 Базис у момент початку хеджування складав – 35 центів, у момент завершення він склав – 50 центів. Хто виграє від такої зміни базису:

- а) хеджер-продавець;
- б) хеджер-покупець;
- в) біржовий спекулянт;
- г) не виграє жоден з учасників біржових спекуляцій?

7 Довгий хедж при нормальному ринку в умовах розширення базису дає результат:

- а) прибутковий;
- б) збитковий;
- в) нульовий.

8 Короткий хедж при переверненому ринку і посиленні базису дає результат:

- а) прибутковий;
- б) збитковий;
- в) нульовий.

9 Короткий хедж при переверненому ринку і розширенні базису дає результат:

- а) прибутковий;
- б) збитковий;
- в) нульовий.

10 Довгий хедж при переверненому ринку в умовах розширення базису дасть результат:

- а) прибутковий;
- б) збитковий;
- в) нульовий.

11 Базис у момент початку хеджування складав + 50 центів, у момент завершення він склав теж +50 центів. Хто виграє від такої динаміки базису:

- а) хеджер-продавець;
- б) хеджер-покупець;
- в) біржовий спекулянт;
- г) не виграє жоден з учасників біржових спекуляцій?

12 Базис у момент початку хеджування складав + 30 центів, у момент завершення він склав + 10 центів. Хто виграє від такої зміни базису?

- а) хеджер-продавець;
- б) хеджер-покупець;
- в) біржовий спекулянт;
- г) не виграє жоден з учасників біржових угод.

13 Ризик нехеджування товару:

- а) вище, ніж ризик хеджера при несприятливій зміні базису;
- б) нижче, ніж ризик хеджера при несприятливій зміні базису;
- в) дорівнює ризикові хеджера при несприятливій зміні базису.

14 Трейдер продав 100 тонн насіння соняшника по березневих ф'ючерсних контрактах на Харківській товарній біржі за 58,7 тис. грн. Одиниця контракту – 1 тонна, первісна маржа – 50 грн. Скільки йому потрібно внести як первісну маржу:

- а) 5000 грн.;
- б) $58700/50 = 1174$ грн.;
- в) $58700/100 = 587$ грн.;
- г) $58700 * 100 / 50 = 117400$ грн?

Проблеми

1 Чи приносить хеджування прибуток? У чому полягає його основна мета?

2 Чи однакові будуть результати хеджування у випадку посилення, ослаблення або збереження базису? Поясніть.

3 Поясніть, у яких випадках здійснюється хеджування купівлею, а коли – хеджування продажем.

4 Який результат дає короткий хедж за умови, що базис не змінився:

- у нормальному ринку;

- у переверненому ринку?

5 Який результат дає короткий хедж за умови звуження базису:

- у нормальному ринку;

- у переверненому ринку?

6 Який результат принесе довгий хедж за умови, що базис не змінився:

- у нормальному ринку;

- у переверненому ринку?

7 Який результат принесе короткий хедж із розширенням базису в нормальному ринку? У переверненому ринку?

8 Який результат дає довгий хедж зі звуженням базису в нормальному або переверненому ринках?

9 Який результат дає довгий хедж із розширенням базису:

- у нормальному ринку;

- у переверненому ринку?

10 Якими особливостями відрізняється техніка хеджування? Поясніть.

1.12 СТРУКТУРА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ. ІНФРАСТРУКТУРА ФОНДОВОГО РИНКУ

Тести

1 Що з переліченого нижче не належить до інфраструктурних елементів фондового ринку?

- а) депозитарій;
- б) біржові склади;
- в) трастові інститути;
- г) реєстратори;
- д) біржі;
- е) вірні відповіді в), д);
- ж) вірні відповіді а), в), г);
- и) вірні відповіді а), г);
- к) усі відповіді невірні.

2 Чи обов'язково в кожній країні весь фондовий ринок поділяється на біржовий і позабіржовий?

- а) так;
- б) ні;
- в) для відповіді недостатньо інформації.

3 Що з нижче переліченого не відноситься до функцій ринку цінних паперів?

- а) перерозподіл коштів між галузями і сферами діяльності;
- б) хеджування;
- в) повне розкриття інформації про складені угоди;
- г) фінансування дефіциту державного бюджету;
- д) вірні відповіді а), б);
- е) вірні відповіді в), г).
- ж) усі попередні відповіді невірні.

4 Якщо емітент підготовляє щорічні загальні збори акціонерів на території України, то до якої організації він повинний звернутися за допомогою:

- а) реєстратор;

- б) депозитарій;
- в) банк;
- г) клірингово-розрахункова установа;
- д) трансфер-агент?

5 Інфраструктурні елементи фондового ринку – це:

а) юридичні і фізичні особи, що здійснюють угоди з цінними паперами;

б) організації, що виконують всі інші функції на ринку цінних паперів, крім функції купівлі-продажу;

в) фондові посередники;

г) емітенти.

6 Діяльність по збереженню цінних паперів і облікові прав власності на них – це:

а) розрахунково-клірингова діяльність;

б) депозитарна діяльність;

в) діяльність по керуванню цінними паперами;

г) реєстраторська діяльність.

7 Розрахунково-клірингова діяльність означає:

а) взаємні зобов'язання по угодах з цінними паперами;

б) розрахунки по взаємних зобов'язаннях по угодах з цінними паперами;

в) усі попередні відповіді вірні.

8 Розвиток систем клірингу і розрахунків повинний бути спрямований:

а) на зниження ризиків шляхом скорочення термінів між укладанням і реалізацією угод з цінними паперами та забезпеченням гарантій їхнього виконання;

б) на встановлення принципу одночасного обміну грошей на цінні папери;

в) на скорочення витрат на депозитарну діяльність;

- г) вірні відповіді а і б;
- д) вірні відповіді б і в;
- е) усі попередні відповіді вірні.

9 Відповідно до законодавства України емітентами акцій можуть бути:

- а) держава;
- б) акціонерне товариство;
- в) товариство з обмеженою відповідальністю;
- г) товариство з додатковою відповідальністю;
- д) вірні відповіді а і б;
- е) вірні відповіді б і в;
- ж) вірні відповіді б, в, г.

10 Посередницькі послуги по купівлі-продажу цінних паперів на ринку відповідно до законодавства України можуть надавати:

- а) інвестиційні фонди;
- б) торговці цінними паперами;
- в) довірчі суспільства;
- г) пенсійні фонди;
- д) вірні відповіді а і б;
- е) вірні відповіді б і в;
- ж) усі попередні відповіді вірні.

11 Торговцем цінними паперами може бути:

- а) будь-яке акціонерне товариство;
- б) будь-яке господарче товариство;
- в) будь-яке господарче товариство, крім акціонерних, статутний капітал якого сформований іншим способом, чим за рахунок винятково іменних акцій, у тому числі банки;
- г) будь-яка юридична особа.

12 Торговець цінними паперами має право здійснювати купівлю-продаж таких цінних паперів:

- а) інших емітентів;
- б) власної емісії;
- в) афілійованих осіб;
- г) сертифікатів акцій.

13 Діяльність торговців цінними паперами на ринку цінних паперів передбачає:

- а) організацію оплати цінних паперів з дорученням емітентів і за свій рахунок;
- б) діяльність по консультуванню власників цінних паперів;
- в) посередницьку діяльність по випуску і обігу цінних паперів;
- г) вірні відповіді а і б;
- д) вірні відповіді б і в.

14 Комісійна діяльність з операцій з цінними паперами – це:

- а) організація передплати цінних паперів;
- б) діяльність з купівлі-продажу цінних паперів, що торговець здійснює від імені, з доручення і за рахунок іншої особи;
- в) діяльність з купівлі-продажу цінних паперів, що торговець здійснює від свого імені, з доручення і за рахунок іншої особи;
- г) діяльність з купівлі-продажу цінних паперів, що торговець здійснює від свого імені і за свій рахунок.

Проблеми

- 1 На які категорії поділяються учасники ринку цінних паперів?
- 2 З чого складається головна функція первинного і вторинного ринку цінних паперів?
- 3 У чому полягають основні обов'язки емітентів?
- 4 Хто вважається інвестором на ринку цінних паперів?
- 5 Які види посередницької діяльності можуть виконуватися на ринку цінних паперів?
- 6 Хто такі андерайтери? Яким образом вони сприяють збільшенню

ліквідності ринку?

7 Хто вважається інфраструктурним учасником ринку цінних паперів?

8 У чому полягає розходження у функціях депозитарію і незалежного реєстратора на ринку цінних паперів?

9 Чи може функції депозитарію і незалежного реєстратора виконувати одна установа?

10 Хто відповідно до діючого законодавства може бути реєстратором цінних паперів в Україні?

11 Чи може в Україні функції реєстратора виконувати емітент?

12 Чому торгівля цінними паперами не може здійснюватися без посередників?

13 У чому полягає різниця між біржовою і позабіржовою системами торгівлі цінними паперами?

14 Які основні функції ринку цінних паперів?

15 За якими ознаками класифікується ринок цінних паперів?

1.13 ФОНДОВА БІРЖА

Задачі

1 Інвестор придбав акції АТ «Укрнафта» на суму 18700\$ за курсом 3,74\$. Біржовий збір складає 0,5% суми угоди, комісійна винагорода брокерові встановлюється в розмірі 1% від ціни акції, брокерська контора стягує у свою користь 50% комісійної винагороди. Визначить:

- розмір біржового збору;
- суму комісійної винагороди брокерові;
- суму комісійної винагороди брокерській конторі;
- суму трансакційних витрат;
- частку трансакційних витрат.

Переведіть розміри всіх платежів у гривни за курсом 5,32грн. за долар.

2 Інвестор придбав акції АТ «Барвник» на суму 30000\$ за курсом 1,5\$. Біржовий збір складає 0,5% суми угоди, комісійна винагорода брокерові встановлюється в розмірі 1% від ціни акції, брокерська контора стягує у свою користь 60% комісійної винагороди. Визначить:

- розмір біржового збору;
- суму комісійної винагороди брокерові;
- суму комісійної винагороди брокерській конторі;
- суму трансакційних витрат;
- частку трансакційних витрат.

Переведіть розміри всіх платежів у гривни за курсом 5,33грн. за долар.

3 Інвестор придбав акції АТ «Западенерго» на суму 750000грн. За курсом 4,7\$. Курс гривни до долара – 5,3193грн. Біржовий збір складає 0,5% суми угоди, брокерська контора стягує у свою користь 60% комісійної винагороди. Розрахуйте розмір біржового збору, суму комісійної винагороди брокерській конторі і розмір комісійної винагороди брокерові при різних засобах її визначення:

- як відсоток від суми угоди (до 10000\$ - 3%, 10000-100000\$ - 2,5%, 100000-200000\$ - 1,5%);
- як 1,8% від ціни акції;
- як сума, що залежить від кількості акцій, що беруть участь в угоді (до 1000 акцій – 25\$, від 1000 до 10000 акцій – 250\$, понад 10000 акцій – 2800\$).

Який варіант визначення розміру комісійної винагороди брокерові буде кращим: а) для клієнта; б) для брокера?

4 Інвестор придбав акції ВАТ «Азот» на суму 75000грн. За курсом 5\$. Курс гривни до долара – 5,0грн. Біржовий збір складає 0,5% суми угоди, брокерська контора стягує у свою користь 50% комісійної винагороди.

Розрахуйте розмір біржового збору, суму комісійної винагороди брокерській конторі і розмір комісійної винагороди брокерові при різних засобах її визначення:

- як відсоток від суми угоди (до 10000\$ - 3%, 10000-100000\$ - 2,5%, 100000-200000\$ - 1,5%);

- як 1,8% від ціни акції;

- як сума, що залежить від кількості акцій, що беруть участь в угоді (до 1000 акцій – 25\$, від 1000 до 10000 акцій – 250\$, понад 10000 акцій – 2800\$).

Який варіант визначення розміру комісійної винагороди брокерові буде кращим: а) для клієнта; б) для брокера?

5 Визначить суму і частку комісійної винагороди брокерові при сумах угоди (обсяг угоди 1 лот):

1) 480\$; 2) 900\$; 3) 7000\$.

Базова структура комісійних:

Обсяг угоди	Винагорода брокеру	Прибавка
Менш 800 \$	8,43\$+2,7% обсягу угоди	–
801-2500\$	16,85\$+1,7% обсягу угоди	+3,15 цента за 1 акцію
2501-5000\$	29,5\$+1,3% обсягу угоди	+3,15 цента за 1 акцію

6 Визначить суму і частку комісійної винагороди брокерові при сумах угоди (обсяг угоди 1 лот):

1) 460\$; 2) 920\$; 3) 6500\$.

Базова структура комісійних:

Обсяг угоди	Винагорода брокеру	Прибавка
Менш 800 \$	8,43\$+2,7% обсягу угоди	–
801-2500\$	16,85\$+1,7% обсягу угоди	+3,15 цента за 1 акцію
2501-5000\$	29,5\$+1,3% обсягу угоди	+3,15 цента за 1 акцію

7 Визначить суму і частку комісійної винагороди брокерові при сумах угоди (обсяг угоди 5 лотів):

1) 680\$; 2) 1200\$; 3) 9000\$.

Базова структура комісійних:

Обсяг угоди	Винагорода брокеру	Прибавка
Менш 800 \$	8,43\$+2,7% обсягу угоди	–
801-2500\$	16,85\$+1,7% обсягу угоди	+3,15 цента за 1 акцію
2501-5000\$	29,5\$+1,3% обсягу угоди	+3,15 цента за 1 акцію

Тести

1 За своїм статусом фондова біржа – це:

а) комерційна організація, що ставить своєю метою одержання прибутку;

б) організація, що не ставить перед собою ціль одержання усе більшого прибутку;

в) установа, що за законом може ставити перед собою комерційні цілі.

2 Брокери – це:

а) торговці цінними паперами, що здійснюють посередницьку діяльність щодо випуску цінних паперів;

б) торговці цінними паперами, що здійснюють комісійну діяльність з цінними паперами;

в) торговці цінними паперами, що здійснюють комерційну діяльність з цінними паперами.

3 Які з нижче перелічених категорій членів фондової біржі мають право виконувати операції для інших членів біржі:

а) брокери комісійних будинків;

б) брокери, що працюють за комісійну винагороду;

в) облігаційні брокери;

- г) «дводоларові» брокери;
- д) джобери;
- е) «фахівці»;
- ж) маклери;
- и) вірні відповіді б), в), е);
- к) вірні відповіді г), д), е);
- л) вірні відповіді г), е);
- м) усі відповіді вірні.

4 Які з перелічених нижче категорій посередників можуть виконувати операції тільки для клієнтів:

- а) брокери комісійних будинків;
- б) брокери, що працюють за комісійну винагороду;
- в) облігаційні брокери;
- г) «дводоларові» брокери;
- д) «фахівці»;
- е) біржові маклери;
- ж) вірні відповіді а), б);
- и) вірні відповіді а), б), в);
- к) вірні відповіді б), в), г);
- л) вірні відповіді б), г), д)?

5 Які з нижче перерахованих категорій посередників можуть виконувати операції для себе і за свій рахунок:

- а) брокери комісійних будинків;
- б) брокери, що працюють за комісійну винагороду;
- в) облігаційні брокери;
- г) «дводоларові» брокери;
- д) джобери;
- е) «фахівці»;
- ж) біржові маклери і конкуруючі трейдери;
- и) вірні відповіді а), б), в);

к) вірні відповіді г), д), е);

6 Який з біржових наказів легше виконати брокерові:

а) ринковий;

б) лімітний;

в) негайний (терміновий);

г) граничний (стоп-наказ)?

7 Якщо в корпорації сума активів складає 300000євро, прибуток за три останніх роки – 220000 євро, у обігу знаходиться 900000 акцій, чи може вона пройти процедуру листинга на Українській фондовій біржі:

а) так;

б) ні;

в) для відповіді недостатньо інформації?

8 Подвійний листинг являє собою:

а) реєстрацію акцій фірми більш ніж на одній біржі;

б) реєстрацію двох випусків акцій фірми на біржі;

в) реєстрацію двох і більш випусків акцій фірми на біржі;

г) усі попередні відповіді невірні.

9 Делистинг емітента цінних паперів запроваджується:

а) за невиконання конкретних умов листинга;

б) за порушення постанов Державної Комісії з цінних паперів і фондового ринку;

в) за реєстрацію наступних випусків акцій фірми на іншій біржі;

г) усі попередні відповіді невірні.

10 Який з біржових наказів складніше виконати брокерові:

а) ринковий;

б) лімітний;

в) негайний (терміновий);

г) граничний (стоп-наказ)?

11 Клієнтові має сенс відкривати рахунок-пакет у будь-якій брокерській конторі США в тому випадку, якщо:

- а) його інвестиційний портфель складає 100 тисяч доларів і більше;
- б) він розраховує не тільки на консультаційні послуги, але і на одержання аналітичних оглядів брокерської компанії з фондового ринку;
- в) він у повному обсязі довіряє брокерові;
- г) усі попередні відповіді невірні.

12 Страхування інвестицій у цінні папери на фондовому ринку США означає:

- а) гарантію відшкодування вартості втрачених цінних паперів;
- б) гарантію повернення цінних паперів;
- в) гарантію перекладу вартості втрачених цінних паперів на банківський рахунок;
- г) усі попередні відповіді невірні.

13 Конфлікт клієнта з брокером розбирає:

- а) арбітражна комісія біржі;
- б) котирувальна комісія біржі;
- в) комісія реєстрації угод;
- г) рада біржі;
- д) загальні збори акціонерів біржі;
- е) усі попередні відповіді невірні.

14 Вкажіть, що з нижче переліченого не належить до функцій фондової біржі:

- а) забезпечує доступ до позикового капіталу за допомогою розміщення випусків цінних паперів;
- б) є одним з убудованих в економіку стабілізаторів;
- в) забезпечує виконання постанов Державної Комісії з цінних паперів і фондового ринку;
- г) є економічним барометром ділової активності;
- д) забезпечує розміщення державних цінних паперів.

Проблеми

1 Чи має членство на Українській фондовій біржі які-небудь особливості?

2 Чим розрізняються процедури листинга на Українській і Нью-Йоркській фондових біржах?

3 Чому торгівля на ринку цінних паперів не може здійснюватися без посередників?

4 Чому брокер, що одержав ринковий наказ від клієнта, може легко «упустити» ринок?

5 Які функції виконує фондова біржа?

6 Чим відрізняється засновник від члена фондової біржі?

7 Як формуються органи керування фондовою біржею?

8 Який наказ з погляду обмеження ціни легше виконати брокерові? Чому?

1.14 ПОЗАБІРЖОВИЙ РИНОК. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФОНДОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Тести

1 Дилери – це:

а) торговці цінними паперами, що здійснюють посередницьку діяльність щодо випуску цінних паперів;

б) торговці цінними паперами, що здійснюють комісійну діяльність з цінними паперами;

в) торговці цінними паперами, що здійснюють комерційну діяльність на фондовому ринку.

2 Що з переліченого не є складовою частиною позабіржового ринку:

а) «четвертий ринок»;

б) «третій ринок»;

в) поза списковий ринок;

- г) NASDAQ у США;
- д) ПФТС в Україні;
- е) торгівля цінними паперами «на прилавках»;
- ж) усі відповіді вірні;
- и) усі попередні відповіді невірні?

3 Чи вірно, що процедура листинга застосовується тільки в біржовій торгівлі, а на позабіржовому ринку її немає:

- а) так;
- б) ні;
- в) для відповіді недостатньо інформації?

4 Чи обов'язково в кожній країні весь фондовий ринок поділяється на біржовий і позабіржовий:

- а) в усіх країнах існують біржовий і позабіржовий ринки;
- б) у деяких країнах є тільки біржовий ринок;
- в) у деяких країнах є тільки позабіржовий ринок;
- г) для відповіді недостатньо інформації?

5 Що з нижче переліченого не відноситься до функцій позабіржового ринку цінних паперів:

- а) перерозподіл коштів між галузями і сферами діяльності;
- б) хеджування;
- в) централізація капіталу;
- г) фінансування дефіциту державного бюджету;
- д) усі попередні відповіді невірні?

6 Переваги торгівлі на позабіржових ринках полягають у тому, що:

- а) використовується сучасна та прогресивна технологія проведення операцій з цінними паперами, що дозволяє використовувати комп'ютерний пошук;
- б) ринок є більш прозорим, а розрахунки за цінні папери – більш надійними;

в) можливе використання як дилерської, так і брокерської торгівлі цінними паперами;

г) трансакційні витрати є більш низькими, чим на біржовому ринку;

д) вірні відповіді а) і б);

е) вірні відповіді б) і в);

ж) вірні відповіді в) і г);

и) усі попередні відповіді вірні.

7 Укажіть, яка з перерахованих нижче тенденцій у даний час переважає:

а) частка біржового ринку в торгівлі цінними паперами збільшується;

б) частка позабіржового ринку в загальному обігу цінних паперів зростає;

в) частки біржового і позабіржового ринків в обігу цінних паперів не змінюються;

г) усі відзначені тенденції не мають місця?

8 Що не є метою державного регулювання фондового ринку:

а) боротьба з незаконною торгівлею внутрішньою інформацією;

б) створення нормативної бази його функціонування;

в) захист прав учасників фондового ринку;

г) недопущення шахрайства, зловживань у торгівлі цінними паперами?

9 Що не відноситься до принципів регулювання біржової діяльності:

а) максимально можливе розкриття інформації про усе, що робиться на біржовому ринку;

б) забезпечення конкуренції як механізму підвищення якості послуг і зниження їхньої вартості;

в) пряме і непряме регулювання;

г) оптимальний розподіл функцій регулювання біржової діяльності між державою і недержавними органами керування?

10 Що з переліченого не відноситься до прямих методів регулювання ринком цінних паперів:

- а) встановлення обов'язкових вимог до всіх учасників ринку цінних паперів;
- б) формування системи оподаткування операцій з цінними паперами;
- в) ліцензування професійної діяльності на ринку цінних паперів;
- г) реєстрація учасників ринку та цінних паперів, емітованих ними?

11 Що з переліченого не відноситься до непрямих методів регулювання ринком цінних паперів:

- а) політика ставок відсотка;
- б) формування державної власності;
- в) забезпечення гласності та рівної інформованості всіх учасників ринку;
- г) фіскальна політика?

Проблеми

1 Як ви вважаєте, чи можливо здійснення державного регулювання позабіржового ринку?

2 Як ви вважаєте, чи може регулювання біржового і позабіржового ринків здійснюватися однаковими методами?

3 Що залучає в себе процес регулювання на ринку цінних паперів?

4 У чому полягають переваги і недоліки електронної торгівлі цінними паперами?

5 Позабіржовий і «вуличний» ринок цінних паперів: це те ж саме? Поясніть.

6 Чим біржовий ринок відрізняється від позабіржового? Відокремте їхні відмітні риси.

7 Якими є функції маркет-мейкерів на позабіржовому ринку?

8 Незважаючи на те, що на фондовому ринку України переважає позабіржовий обіг, кількість фондових бірж збільшилося до семи. Чим це можна пояснити?

2 МЕТОДИЧНІ ПОЯСНЕННЯ І ПРИКЛАДИ РІШЕННЯ ТИПОВИХ ЗАДАЧ І ВПРАВ

2.1 АКЦІЇ

Для виконання вправ, що дозволяють визначити доцільність інвестування в акції визначеної корпорації, скористаємося умовним прикладом.

На підставі наступних даних зробіть висновок про перспективність інвестування в прості акції корпорації «Золота мрія» (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Показники	“Золота мрія”	Середні по галузях	Вище або нижче середніх	Оцінка
1	2	3	4	5
1 Щорічний середній зріст за 5 років, %	17	15		
2 Норма чистого прибутку, грн.	12,4	9		
3 Доход на чисту вартість активів, %	18,4	16		
4 Прибуток на акцію, %	7,2	4,5		

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5
5 ЦіП	15	14		
6 Відношення ціни до балансової вартості, %	315	304		

7	Частка акцій у фінансових інститутів, %	52	41		

Для виконання вправи необхідно порівняти показники АТ “Золота мрія” із середніми по галузі. Перші чотири показники повинні бути вище середніх по галузі, а три останніх – нижче середніх. Якщо вони вище і повинні бути вище – ставимо знак “+”, якщо нижче – ставимо знак “-”; якщо вони нижче і повинні бути нижче, ставимо знак “+”, якщо вище - “-“. Якщо плюсів більше, ніж мінусів, можна інвестувати. Заповнюємо таблицю і робимо висновок (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Показники	“Золота мрія”	Середні за галуззями	Вище або нижче середнього	Оцінка
1 Щорічний середній зріст за 5 років, %	17	15	Вище	«+»
2 Норма чистого прибутку, грн.	12,4	9	-//-	«+»
3 Доход на чисту вартість активів, %	18,4	16	-//-	«+»
4 Прибуток на акцію, %	7,2	4,5	-//-	«+»
5 ЦіП	15	14	-//-	«-»
6 Відношення ціни до балансової вартості, %	315	304	-//-	«-»
7 Частка акцій і фінансових інститутів, %	52	41	-//-	«-»

4 – «+», 3 – «-».

Чистий результат: 1 Так. 2 Ні.

Відповідь: інвестиції в акції АТ “Золота мрія” доцільні.

Для рішення задач за темою «Акції» досить використовувати кілька основних формул. Насамперед, це формула прибутковості інвестицій:

$$\text{HPR}_I = \frac{(p_o - p_p) \times n + d \times n - h}{I} \times 100\% , \quad (2.1)$$

де HPR_I – прибутковість інвестицій;

p_o – очікуваний курс акцій;

p_p – курс придбання акцій;

d – дивіденд на акцію;

n – кількість акцій;

h – сума відсотка з брокерської позички;

I – власний капітал інвестора.

Для підвищення прибутковості інвестицій в акції їх купують з частковою оплатою позиковими грошми, тобто з маржею. Формула маржі має вигляд:

$$M = \frac{p \times n - K}{p \times n} \times 100\% , \quad (2.2)$$

де M – розмір маржі;

$p \times n$ – вартість покупки акцій (добуток ціни акцій на їхню кількість);

K – сума кредиту з брокерської позички.

Коефіцієнт ліквідності акцій можна визначити по декількох методиках. Найбільш точний і простий варіант – від максимального значення коефіцієнту (100%) відокремлюється величина спреда (різниця між курсом пропозиції і курсом попиту), поділена на курс попиту:

$$K_L = \frac{P_{asq} - P_{bid}}{P_{bid}} \times 100\% , \quad (2.3)$$

де K_L – коефіцієнт ліквідності акцій;

P_{asq} – курс пропозиції акцій;

P_{bid} – курс попиту на акції.

Задача 1

Запишемо умову задачі умовними позначками і наведемо рішення в повному обсязі.

Умова

Рішення

$p_p = 3,22$ грн.

$n = 400$

$M = 45\%$

Для рішення задачі використовуємо формулу (2.2), з якої визначимо суму кредиту за брокерською позичкою:

$$K = \frac{p_p \times n - M \times p_p \times n}{100} = \frac{3,22 \times 400 - 5 \times 3,22 \times 400}{100} = 708,4 \text{ грн.}$$

1 Після підвищення курсу акцій маржа складе:

$$M = \frac{(4,5 \times 400 - 708,4) \times 100\%}{4,5 \times 400} = 60,6\%$$

2 Після падіння курсу акцій маржа складе:

$$M = \frac{(2,5 \times 400 - 708,4) \times 100\%}{2,5 \times 400} = 29,16\%$$

а) $M = 4,5$ грн. – ? Відповідь: а) при підвищенні курсу акцій розмір маржі складе 60,6%. Тому що розмір маржі більше

б) $M = 2,5$ грн. – ? обов'язкового рівня, Ольга Соломка вправі забрати частину коштів з рахунка;

б) при зниженні курсу акцій розмір маржі зменшиться до 29,16%. У цьому випадку брокер зажадає від клієнтки внести підтримуючий внесок, щоб відновити структуру рахунка.

Задача 2

Запишемо умову задачі умовними позначками і приведемо рішення в повному обсязі.

Умова	Рішення
$p_o - 10,7\text{грн.}$	1 Визначаємо вартість покупки:
$p_p - 11,7\text{грн.}$	$p_p \times n = 10,7 \times 1000 = 10700\text{грн.}$
$d - 0,214\text{грн.}$	2 Визначаємо розмір власного капіталу:
$n - 1000$	$I = p_p \times n \times M : 100 = 10700 \times 50 : 100 = 5350\text{грн.}$
$h\% - 9\%$	3 Визначаємо суму кредиту за брокерською позичкою:
$M = 50\%$	$K = 10700 - 5350 = 5350\text{грн.}$
	4 Визначаємо суму відсотка за брокерською позичкою
	$h = 5350 \times 9 : 100 = 481,5\text{грн.}$
	5 Визначаємо прибутковість інвестиції Олени Волошиної за формулою (15.1):
	$\text{NPR}_I = [(11,7 - 10,7) \times 1000 + 0,214 \times 1000 - 481,5] : 5350 =$ $= 0,1369 = 13,69\%.$
	6 Визначаємо прибуток від інвестицій в акції АТ «Стирол»:
	$\text{Pr} = (11,7 - 10,7) \times 1000 + 0,214 \times 1000 - 481,5 =$ $= 732,5\text{грн.}$
$\text{NPR}_I - ? \text{ Pr} - ?$	Відповідь: прибутковість інвестицій Олени Волошиної складає 13,69%, прибуток на інвестиції – 732,5грн.

2.2 ОБЛІГАЦІЇ

Рішення задач за даною темою вимагає від студентів з'ясування методів визначення поточної і майбутньої вартості, чіткого опанування засобів визначення прибутковості облігацій.

Поточна прибутковість облігацій визначається за формулою

$$\text{HPR}_P = \frac{I}{P} \times 100\% , \quad (2.4)$$

де HPR_P – поточна прибутковість облігацій;

I – номінальна прибутковість;

P – курс облігацій.

Заявлена прибутковість облігацій може бути визначена таким чином:

$$\text{HPR}_C = \frac{I + \frac{PV - P}{N}}{\frac{PV + P}{2}} \times 100\% , \quad (2.5)$$

де HPR_C – заявлена прибутковість облігацій (прибутковість до погашення);

I – номінальна прибутковість;

PV – номінал облігації;

P – курс облігації;

N – число років до погашення облігації.

$$\text{HPR}_r = \frac{I + \frac{PV - P}{n}}{\frac{PV + P}{2}} \times 100\% , \quad (2.6)$$

де HPR_r – реалізована прибутковість облігацій;

n – число років володіння облігацією.

Для визначення величини прибутку за інвестиціями з фіксованим доходом використовують формулу майбутньої вартості, обчислювальну на основі складних відсотків:

$$F_n = P \times \left(1 + \frac{r}{100\%}\right)^n , \quad (2.7)$$

де F_n – майбутня вартість поточної суми грошей;

P – дійсна (поточна) вартість (наприклад, сума первісного внеску в банку);

r – процентна ставка;

n – число років.

Якщо відсотки нараховуються кілька разів у рік, то формула (2.7) модифікується і набуде виду:

$$F_n = P \times \left(1 + \frac{r}{t \times 100\%}\right)^{n \times t}, \quad (2.8)$$

де t – періодичність нарахування відсотків протягом року.

Для визначення орієнтованого курсу облігацій необхідно знати номінальну прибутковість, номінал і кількість років до погашення.

Поточна вартість облігацій визначається за формулою

$$P = (I \times PVIFA) + (PV \times PVIF), \quad (2.9)$$

де I - номінальна прибутковість облігації;

$PVIFA$ – фактор дисконтування для анuitета (додаток А, таблиця А.4).

PV – номінал облігації;

$PVIF$ – фактор дисконтування для одноразового потоку коштів (додаток А, табл. А.3).

Задача 1

За умовою задачі мають такі дані:

$I = 15\%$; $PV = 1000$ грн.; $N = 5$; $P = 915$ грн.

Використовуючи формулу (2.4), визначимо заявлену прибутковість облігації:

$$\text{HPR}_C = \frac{150 + \frac{1000 - 915}{5}}{\frac{1000 + 915}{2}} \times 100\% = 17,44\% .$$

Відповідь: заявлена прибутковість облігації дорівнює 17,44%.

Задача 2

Уведемо дані умови задачі у вигляді відповідних позначень і наведемо рішення в повному обсязі.

Умова	Рішення
I = 8%	1 Визначимо поточну прибутковість облігації за формулою (2.4):
n = 3 роки	
P = 985грн.	$\text{HPR}_r = \frac{80}{985} \times 100\% = 8,12\%$
N = 5 років	2 Визначимо заявлену прибутковість облігації за формулою (2.5):
PV = 1000грн.	
h% = 9%	$\text{HPR}_C = \frac{80 + \frac{1000 - 985}{5}}{\frac{1000 + 985}{2}} \times 100\% = 8,36\%$
	3 Визначимо реалізовану прибутковість облігації за формулою (2.6):
	$\text{HPR}_R = \frac{80 + \frac{1000 - 985}{3}}{\frac{1000 + 985}{2}} \times 100\% = 8,56\%$
	4 Визначимо розрахункову вартість облігації через три роки з урахуванням нарахування складних

відсотків:

$$P = 1000 \times (1+0,1)^3 = 1331 \text{ грн.}$$

5 Визначимо вартість облігації при підвищенні ринкової ставки відсотка до 9% з урахуванням нарахування складних відсотків:

$$\text{HPR}_p = \frac{80}{P} \times 100\% = 9$$

$$P = (1+0,1)^3 \cdot 8000/9 = 1,331 \times 888,89 = 1183,11 \text{ грн.}$$

5 Визначимо відхилення розрахункової вартості облігації від ринкової через три роки:

$$\Delta P = 1183,11 - 1331 = -147,89 \text{ грн.}$$

$\text{HPR}_r - ?$ $\text{HPR}_c - ?$ $\text{HPR}_R - ?$ $\Delta P - ?$ Відповідь: поточна прибутковість дорівнює 8,12%, заявлена прибутковість – 8,36%, реалізована прибутковість – 8,56%, відхилення розрахункової вартості облігації від ринкової через три роки – зниження на 147,89 грн.

Задача 3

Позначимо первісну інвестицію через $P=10000$ грн., процентну ставку через r . Тоді $r_1 = 7\%$, $r_2 = 8\%$, $r_3 = 9\%$.

Визначимо майбутню вартість інвестованої суми грошей через три роки за умови, що відсотки нараховуються щороку за різною шкалою

$$F_n = 10000 \times \left(1 + \frac{7}{100}\right)^1 \times \left(1 + \frac{8}{100}\right)^1 \times \left(1 + \frac{9}{100}\right)^1 = 12596,04 \text{ грн.}$$

Обчислимо майбутню вартість інвестованої суми грошей через три роки за умови, що відсотки нараховуються кожен квартал за різною шкалою

$$F_n = 10000 \times \left(1 + \frac{7}{4 \times 100}\right)^{1 \times 4} \times \left(1 + \frac{9}{4 \times 100}\right)^{1 \times 4} = 12689,77 \text{ грн.}$$

2.3 ДЕРЖАВНІ І БАНКІВСЬКІ ЦІННІ ПАПЕРИ

Для рішення задач за даною темою студентів необхідно навчитися користуватися фінансовими таблицями (додаток А). З нових формул досить обмежитися визначенням величини виправлення на накопичені відсотки:

$$hh = P \times n \times \frac{I}{100\%} \times \frac{t}{360}, \quad (2.10)$$

де hh – величина виправлення на накопичені відсотки;

P – ціна, за якою котирується облігація;

n – кількість облігацій у пакеті;

t – кількість днів, що пройшли від останньої виплати до дати розрахунку по угоді;

360 – число днів у фінансовому році.

Ціна облігації з урахуванням накопичених відсотків визначається шляхом додатка до котирувальної ціни величини виправлення на відсотки:

$$P_h = P + hh, \quad (2.11)$$

де P_h – ціна облігації з урахуванням накопичених відсотків;

P – котирувальна ціна облігації;

hh – величина виправлення на відсотки.

Наведемо як приклад рішення типової задачі за розглянутою темою.

Задача 1

Рішення

За умовою задачі $F_n = 1000$ грн., $r = 15\%$, $n = 3$.

Використовуючи формулу складних відсотків, визначимо ціну відсікання (дійсну вартість) на основі коефіцієнта дисконтування:

$$F_n = P \times \left(1 + \frac{r}{100}\right)^n \quad P = F_n \frac{1}{(1+r)^n} = 1000 \times \frac{1}{(1+0,15)^3}$$

1 За таблицею А.3 (додаток А) визначаємо фактор дисконтування на перетинанні рядка «3 роки» і стовпця «15%». Він дорівнює 0,658.

2 Визначимо ціну відсікання:

$$P = 1000 \times 0,658 = 658 \text{грн.}$$

Відповідь: ціна відсікання дорівнює 658грн.

Задача 2

Рішення

За умовою задачі $P = 35000$ \$, $F_n = 49245$ \$, $n = 7$ років.

1 Використовуючи формулу майбутньої вартості (2.7), визначимо коефіцієнт нарощення:

$$F_n = P \times \left(1 + \frac{r}{100}\right)^n; \quad \left(1 + \frac{r}{100}\right)^n = \frac{F_n}{P} = \frac{49245}{35000} = 1,2536$$

2 За таблицею А.1 (додаток А) проти 7 років знаходимо число, близьке до коефіцієнта нарощення, угорі визначаємо процентну ставку:

$$r = 5\%.$$

Відповідь: процентна ставка облігацій дорівнює 5%.

Задача 3

Рішення

Облігації котируються за ціною, що не включає купонну надбавку, а розрахунки між учасниками угоди передбачають виправлення на накопичені відсотки, що виражається в додатку до ціни облігації суми відсотків за всі дні, що пройшли від останньої дати виплати до дати розрахунку по угоді.

1 Визначимо величину виправлення:

$$100\% \times 1000 \times 0,1 \times 90 : 60 = 2500 \text{ грн.}$$

2 Визначимо ціну облігації:

$$(99000 + 2500) / 1000 = 1015 \text{ (грн.)}$$

2.4 ОПЦІОНИ

Вартість похідних цінних паперів визначається в залежності від динаміки вартості фінансових активів, що лежать у їхній основі. Основними видами опціонів є «права», варанти й опціони «пут» і «кол».

Вартість одного акціонерного «права» може бути визначена за формулою

$$W_p = \frac{P_n - P_{n-1}}{N} \quad (2.12)$$

де W_p – вартість акціонерного «права»;

P_n – курс акцій нового випуску;

P_{n-1} – курс акцій старого випуску;

N – кількість «прав», необхідних для покупки однієї акції.

Вартість варанта визначається за формулою

$$W_t = (M - E)^{\times} N, \quad (2.13)$$

де W_t – вартість варанта;

M – переважний ринковий курс акцій;

E – курс виконання;

N – кількість акцій, що можуть бути куплені на один варант.

Вартість опціону «кол» визначається за формулою.....

Для розрахунку вартості опціонів «пут» і «кол» використовуються дві схожі формули. Вартість опціону «кол» може бути визначена таким чином:

$$V_c = (MP - SPC) \times 100\%, \quad (2.14)$$

де V_c вартість опціону «кол»;

MP – ринковий курс фінансового активу, що лежить в основі опціону «кол»;

SPC – курс виконання опціону «кол».

Вартість опціону «пут» визначається аналогічно:

$$V_p = (SPP - MP) \times 100\%, \quad (2.15)$$

де V_p – вартість опціону «пут»;

MP – ринковий курс фінансового активу, що лежить в основі опціону «пут»;

SPP – курс виконання опціону «пут».

Величина опціонної премії опціону «кол» обчислюється шляхом множення його котирувальної ціни на кількість опціонів у лоті, що відповідає розмірові лота фінансового активу, що лежить у його основі.

$$OP_c = CL \times 100\%, \quad (2.16)$$

де OP_c – величина опціонної премії;

CL (Calls-Last) – котирувальна ціна опціону «кол».

Величина опціонної премії опціону «пут» обчислюється аналогічно шляхом множення його котирувальної ціни на кількість опціонів у лоті, що відповідає розмірові лота фінансового активу, що лежить у його основі.

$$OP_p = PL \times 100\%, \quad (2.17)$$

де OP_p – величина опціонної премії;

PL (Puts-Last) – котирувальна ціна опціону «пут».

Інвестиційна премія показує надлишкову вартість, що укладає в котирувальній ціні опціону. Вона може бути розрахована наступним методом:

$$IP = \frac{V - OP}{V} \times 100\% \quad (2.18)$$

де IP – інвестиційна премія на опціон;

OP – величина опціонної премії;

V – вартість опціону.

Точка беззбитковості для опціону «кол» визначається за формулою

$$MP_c = SPC + \frac{OP}{100}, \quad (2.19)$$

де MP_c – ринковий курс фінансового активу, що лежить в основі опціону «кол», що забезпечує відсутність збитків по опціоні;

SPC – курс виконання опціону «кол»;

OP – величина опціонної премії.

Точка беззбитковості для опціону «пут» визначається таким чином:

$$MP_p = SPP - \frac{OP}{100}, \quad (2.20)$$

де MP_p – ринковий курс фінансового активу, що лежить в основі опціону «пут», що забезпечує відсутність збитків по опціоні;

SPP – курс виконання опціону «пут»;

OP – величина опціонної премії.

Розглянемо методику рішення типових задач з розглянутої теми.

Задача 1

Наприклад, липневий опціон «кол» на акції «Пилип-Моріс» з курсом виконання 130\$ і ринковим курсом акцій 136,125\$ - котирується по $7\frac{1}{4}$ (або 725\$). Визначить інвестиційну премію.

Рішення

За умовою задачі маємо: $SPC = 130\$$, $MP = 136,125\$$, $CL = 7\frac{1}{4}$ (або 725\$).

1 Визначимо вартість опціону «кол» за формулою (2.14):

$$V = (136,125 - 130) \times 100\% = 612,5\$.$$

2 Обчислимо за формулою (2.18) величину інвестиційної премії, що міститься в опціоні «кол»:

$$IP = \frac{725 - 612,5}{612,5} \times 100\% = 18,4\% .$$

Висновок: опціон «кол» на акції «Пилип-Моріс» продається за ціною, що на 112,5\$ перевищує його дійсну вартість.

Відповідь: інвестиційна премія складає 18,4%.

Задача 2

Рішення

З умови задачі можна зафіксувати такі дані:

$E = 15$ грн., $M = 30$ грн., $N = 3$, премія – 10%.

1 Використовуючи формулу (2.13), визначимо вартість варанта:

$$W_t = (30 - 15) \times 3 = 45 \text{ грн.}$$

2 Але тому що варант продається з премією, його ринковий курс буде вище вартості на 10%. Визначимо ринковий курс варанта:

$$P_{wt} = 45 + 10\% \times 45 : 100\% = 49,5 \text{ (грн.)}$$

Відповідь: ринковий курс варанта – 49,5грн.

Задача 3

Зафіксуємо умовними позначками дані умови задачі:

$$SPC = 65\$, MP = 63 \frac{5}{8}\$, CL = 2^{\frac{3}{4}}.$$

Рішення

1 Визначимо величину опціонної премії опціону «кол» за формулою (2.16):

$$OP = 2^{\frac{3}{4}} \times 100 = 275\$$$

2 Обчислимо вартість опціону «кол» «Файзер» за формулою (2.13):

$$Vc = (63 \frac{5}{8} - 65) \times 100 = - 137,5\$$$

3 Знайдемо за формулою (2.18) інвестиційну премію на опціон «кол» «Файзер»:

$$IP = \frac{275 - (-137,5)}{-137,5} \times 100\% = -300\% .$$

4 Використовуючи формулу (2.18), знайдемо точку беззбитковості опціону «кол» «Файзер»:

$$MP = 65 + \frac{275}{100} = 67,75\$.$$

Відповідь: опціонна премія опціону «кол» «Файзер» - 275\$, вартість опціону складає -137,5\$, інвестиційна премія -300%, точка беззбитковості 67,75\$.

2.5 КЕРУВАННЯ ПОРТФЕЛЕМ ЦІННИХ ПАПЕРІВ І ОЦІНКА ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ

Для рішення задач з даної теми необхідно опанувати методику визначення показників ефективності портфеля цінних паперів і співвідносної ефективності конкретного фінансового інструмента і фондового ринку країни. Основними формулами, що застосовуються при визначенні ефективності інвестицій у конкретний фінансовий актив або портфель цінних паперів, є формули прибутковості.

Приблизна прибутковість за період володіння фінансовими активами визначається як відношення суми поточного доходу і приросту капіталу до інвестицій.

$$\text{HPR} = \frac{\Sigma(d+h) \pm \text{ДК}}{I} \times 100\% , \quad (2.21)$$

де HPR – прибутковість за період володіння фінансовим інструментом;

$\Sigma(d+h)$ – величина поточного доходу;

d – дивіденди на акції;

h – відсотки на боргові інструменти;

ДК – приріст курсової вартості (або збитки);

I – початковий обсяг інвестицій.

Для проведення моніторингу інвестиційного портфеля використовується скоректована з урахуванням ризику і ринкових показників норма прибутковості (RAR). Цей метод оцінки ефективності інвестицій найбільш придатний для звичайних акцій і складених з них портфелів.

Скоректована з урахуванням ризику і ринкових показників норма прибутковості (RAR)- це прибутковість цінного папера або портфеля після того, як були усунуті ефекти рівня ризику і загально ринкових змін.

$$\text{RAR} = \text{HPR} - \left\{ r + \beta_{xL} \times (T_i - h) \right\} \quad (2.22)$$

де RAR – скоректована з урахуванням ризику і ринкових показників норма прибутковості;

HPR – прибутковість цінного папера або портфеля;

h – без ризикова ставка відсотка;

β_x – «бета» (коефіцієнт ризику) цінного папера або портфеля;

T_i -температура приросту представницького ринкового індексу.

Для виміру сукупної прибутковості портфеля застосовується базова формула для однолітнього періоду:

$$\text{HPR}_C = \frac{\sum (d+h) + pr_r + pr_0}{I_0 + I_D \frac{n}{12} - I_r \frac{n_r}{12}} \times 100\%, \quad (2.23)$$

де HPR_C – прибутковість портфеля цінних паперів;

$\sum(d+h)$ – отримані дивіденди і відсотки;

Pr_r – реалізований курсовий прибуток;

Pr_0 – нереалізований курсовий прибуток;

I_0 – початкові інвестиції;

I_D – додаткові інвестиції;

n – число місяців, протягом яких додаткові інвестиції знаходилися в портфелі;

I_r – вилучені кошти;

n_r – число місяців відсутності вилучених коштів у портфелі цінних паперів.

Для визначення рівня ризику володіння фінансовим інструментом розраховують абсолютний і відносний показники. Абсолютним показником ступеня ризику є відхилення дійсного результату від середнього очікуваного значення, що визначається таким способом:

$$E_{(x)} = p_1 \times x_1 + p_2 \times x_2 + \dots + p_n \times x_n, \quad (2.24)$$

де $E_{(x)}$ – середнє очікуване значення;

p_i – імовірність відповідного результату;

x_i – величина відповідного результату.

Для того, щоб визначити відносний рівень ризику, необхідно розрахувати три показники. Дисперсія являє собою середньозважене з квадратів відхилень дійсних результатів від середніх очікуваних.

$$G^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_{i\text{ш}} - E_{(x)})^2 \times n}{\sum n}, \quad (2.25)$$

де G^2 – дисперсія;

x_i – очікуване значення для кожного випадку спостережень;

$E_{(x)}$ – середнє очікуване значення;

n – число випадків спостереження (частота).

Середньоквадратичне відхилення визначається за формулою

$$G = \sqrt{\frac{\sum (x - x_{\text{cp}})^2 \times n}{\sum n}}, \quad (2.26)$$

де G – середньоквадратичне відхилення.

Коефіцієнт варіації є відношення середньоквадратичного відхилення до середнього очікуваного значення і показує ступінь відносного відхилення отриманих значень від середніх очікуваних.

$$V = \frac{\pm G}{E_{(x)}} \times 100\%, \quad (2.27)$$

де V – коефіцієнт варіації;

G – середнє квадратичне відхилення;

x_{cp} – середнє очікуване значення.

Коефіцієнт варіації може змінюватися в межах від 0 до 100. Чим більше коефіцієнт, тим сильніше коливання, а виходить, вище рівень ризику.

Установлено наступну якісну оцінку різних значень коефіцієнта варіації:

- до 10% - слабе коливання;
- 10 – 25% - помірне коливання;
- понад 25% - високе коливання.

Приведемо приклад рішення типової задачі з розглянутої теми.

Запишемо умову задачі умовними позначками і приведемо рішення в повному обсязі.

Умова	Рішення
$\beta_{x1} = 0,8096$	1 За формулою (15.20) визначимо прибутковість за період володіння акціями компаній «Лукойл» і «Газпром»:
$\beta_{x2} = 1,0946$	
$d_1 = 13$	$HPR_1 = \frac{13+(180-150)}{150} \times 100\% = 28,66\%$;
$d_2 = 15$	$HPR_2 = \frac{15+(220-200)}{200} \times 100\% = 17,5\%$.
$\Delta K_1 = (180-150)$	2 Обчислимо величину приросту представницького ринкового індексу РТС
$\Delta K_2 = (220-200)$	
$\Delta T_i = 366-333$	$\Delta T_i = 366 - 333 = 33$.
$h = 7\%$	3 Обчислимо скоректовану з урахуванням ризику і ринкових показників норму прибутковості RAR за формулою (15.21):
	$RAR_1 = 28,66 - 7 + \left\{ 0,8096 \times (33 - 7) \right\} = 0,17;$
	$RAR_2 = 17,5 - 7 + \left\{ 1,0946 \times (33 - 7) \right\} = -17,95.$

Висновок: тому що RAR АТ «Лукойл» є позитивною величиною, можна залишити акцію цієї компанії в портфелі. RAR компанії «Газпром» менше нуля, тому акції цієї компанії треба замінити на інші.

HPR_1, HPR_2 -? Відповідь: $HPR_1 = 28,66\%$, $HPR_2 = 17,5\%$, $RAR_1 = 0,17\%$, $RAR_2 = -17,95\%$.

2.6 ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ І КОНСУЛЬТАЦІЇ ДЛЯ ІНВЕСТОРІВ. АЛЬТЕРНАТИВНІ ІНВЕСТИЦІЇ

Виконання вправ з даної теми вимагає від студентів ретельно розібратися в позначеннях біржових бюлетенів, фондових індексів. У практичних завданнях теми б не передбачені розрахунки, тому що мета вивчення теми – відпрацювання практичних навичок читання і первинної обробки біржової інформації. У зв'язку з цим, перед виконанням вправ варто попередньо вивчити відповідні розділи підручників, конспектів лекцій, уважно переглянути предметний покажчик дійсного методичного посібника. При виконанні кожної вправи необхідно скласти пари, що включають відповідний біржовий термін, який має специфічне позначення, і його визначення (пояснення). Наприклад:

- а) **Low** – мінімальний курс продажу протягом дня;
- б) **Ask** – курс пропозиції.

2.7 ОПЕРАЦІЇ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ

Рішення задач по даній темі (крім задач на пролонгаційні угоди) завжди починається визначенням суми премії: премія на акцію збільшується на величину лота і кількість лотів, що беруть участь в угоді.

Наступним кроком є визначення курсової різниці між курсами, сформованими на момент виконання угоди і на момент укладання угоди.

Економічні результати будь-якої термінової угоди (угоди на різницю, угоди з премією, стелажної угоди) для її учасників будуть прямо протилежними: скільки доходу одержить платник премії, стільки ж збитків буде в андерайтера (покупця або постачальника цінних паперів, що гарантує виконання угоди).

У тих задачах, де розглядається угода на різницю, різниця між курсами береться по модулю, тобто знак (плюс або мінус) не враховується.

Наведемо рішення типової задачі за темою 7 “Операції з цінними паперами”.

Умова задачі. Удень укладання угоди на різницю курс акцій складав 74\$, у день виконання – 78\$. Обсяг угоди – 100 лотів, премія складає 1,5\$ на акцію. Визначить прибутки та збитки контрагентів. Перерахуйте результати їхньої діяльності, якщо курс акцій складе:

а) 75\$; б) 72\$.

Рішення

1 Визначимо суму премії:

$$1,5 \times 100 \times 100 = 15000\$.$$

2 Визначимо суму курсової різниці:

а) $|78 - 74| \times 100 \times 100 = 40000\$.$

Платник премії дістане прибуток: $40000 - 15000 = 25000\$.$

Його контрагент понесе збитки: $15000 - 40000 = -25000\$;$

б) $|75 - 74| \times 100 \times 100 = 10000\$.$

Платник премії понесе збитки: $10000 - 15000 = -5000\$.$

Його контрагент одержить такий же прибуток: $15000 - 10000 = 5000\$;$

в) $|72 - 74| \times 100 \times 100 = 20000\$.$

Платник премії дістане прибуток: $20000 - 15000 = 5000\$.$

Його контрагент понесе збитки: $15000 - 20000 = -5000\$.$

Висновок: прибуток, що одержує одна сторона угоди, завжди дорівнює збиткам іншої сторони. Чим більше курсова різниця, тим більше імовірність того, що прибуток одержить платник премії; у протилежному випадку прибуток одержить андерайтер.

2.8 СУЧАСНА Ф'ЮЧЕРСНА БІРЖА

При рішенні задач за даною темою майже завжди використовується методика визначення вартості ф'ючерсного контракту. **Вартість контракту** визначається шляхом множення ціни контракту на одиницю контракту.

$$V = P \times C, \quad (2.28)$$

де P – ціна контракту,

C – одиниця контракту.

З коливаннями ціни змінюється і вартість контракту. Різниця у вартості контракту по довгій або короткій позиції визначається як різниця між ціною укладання угоди і поточним котируванням, помноженої на одиницю контракту.

$$\Delta V = V_{t_2} - V_{t_1},$$

де V_{t_1} , V_{t_2} вартість контракту на момент укладання і завершення угоди.

$$V_{t_1} = P_1 \times C,$$

$$V_{t_2} = P_2 \times C.$$

Тоді

$$\Delta V = (P_2 - P_1) \times C. \quad (2.29)$$

Для власника довгої позиції прибуток виникає при підвищенні цін, що збільшує вартість його контракту. Падіння цін і відповідно зменшення вартості контракту дає прибуток власникові короткої позиції.

Мінімальний розмір коливання ціни кожного ф'ючерсного контракту установлюється відповідною біржею і називається «тік» (tick). Наприклад, на біржах США для контрактів на зернові мінімальне коливання складає $\frac{1}{4}$ цента за бушель.

Багато товарів котируються в центах і сотих частках centa за фунт. Ціни цих товарів змінюються на 1/100 centa. Параметр 1/100 centa називають «**один пункт**». Зміна на 1 цент дорівнює 100 пунктам.

Показником фінансового ризику є **леверидж**. Він показує, у скільки разів інвестиції більше власних коштів, необхідних для їхнього контролю.

$$L = \frac{I}{m}, \quad (2.30)$$

де I-інвестиції,

m – маржа або гарантійний депозит.

Типова задача за даною темою складена на розрахунок зміни вартості контракту. Розглянемо наступний приклад.

Умова задачі. Котирування грудневих ф'ючерсів 15 березня складало 1,87 дол./буш. 10 червня в результаті посухи на Середньому Заході грудневі ф'ючерси піднялися до 1,95 дол./буш. Яким буде прибуток або збиток спекулянта з 15 березня? Одиниця контракту – 5000 бушелів.

Рішення

Визначимо зміну вартості контракту:

$$\Delta V = (P_1 - P_2) \times C = (1,98 - 1,93) \times 5000 = 250\$.$$

Якщо спекулянт – власник довгої позиції, у нього буде прибуток у 400\$; у власника короткої позиції буде збиток у 400\$.

Задача. Учасник продав ф'ючерсний контракт на грудень по нафті за 25дол. за барель (оддиниця контракту 1000 барелей). За день до закінчення контракту котирування склало 24дол. На яку суму він випише рахунок покупцеві, і якою буде підсумкова ціна нафти для нього?

Рішення

1) Рахунок буде виписаний за ціною на день, що передує даті виписування нотису на суму:

$$24 \times 1000 = 24000\$;$$

- 2) Підсумкова ціна продажу нафти для продавця складе 24\$:
- 3) Розрахуємо зміну вартості контракту:

$$\Delta V = (P_1 - P_2) \times C = (24 - 25) \times 1000 = -1000\$.$$

Тому що учасник ф'ючерсної торгівлі є продавцем, він дістане прибуток по ф'ючерсній позиції в розмірі 1000\$. У покупця буде точно такий же збиток.

2.9 МАРЖА ТА МЕХАНІЗМ КЛІРИНГУ

Основний тип задач з даної теми – це задачі на розрахунок стану рахунка. У простих задачах не потрібно відтворювати весь алгоритм розрахунку, у більш складних задачах потрібно не тільки обчислити надлишок маржі, але і визначити, скільки контрактів можна придбати на цей надлишок і на скільки пунктів повинна упасти ціна контракту, щоб клієнтові прийшов запит на варіаційну маржу. Розрахунок стану рахунка кожного клієнта виробляється в такій послідовності:

- визначаємо баланс наявних;
- розраховуємо результат по відкритих позиціях;
- підсумовуючи першу і другу позиції, визначаємо сумарні кошти на рахунку;
- враховуємо цінні папери на депозиті за найменшою вартістю (курсовою або номінальною);
- визначаємо розмір первісної маржі по усіх ф'ючерсних контрактах;

- обчислюємо розмір варіаційної маржі;
- визначаємо надлишок маржі шляхом вирахування з величини сумарних коштів на рахунку первісної маржі.

Задача 7 **Де умова?**

Рішення

1 Визначимо баланс наявних:

$$\text{Баланс наявних} = 25000 - 1500 = 23500\$$$

2 Обчислимо результат за відкритими позиціями:

$$\text{Результат за відкритими позиціями} = (411,5 - 410,4) \times 100 \times 10 = 1100\$.$$

Тому що власник ф'ючерсної позиції – покупець, а результат за відкритими позиціями – позитивна величина, його варто включити в сумарні кошти зі знаком плюс.

3 Визначаємо сумарні кошти на рахунку:

$$\text{Сумарні кошти} = 23500 + 1100 = 24600\$.$$

4 Враховуємо цінні папери на депозиті: цінних паперів немає.

5 Визначаємо розмір первісної маржі по усіх ф'ючерсних позиціях:

$$\text{Первісна маржа} = 2000 \times 10 = 20000\$.$$

6 Обчислимо варіаційну маржу:

$$\text{Варіаційна маржа} = 20000 \times 0,75 = 15000\$.$$

7 Визначимо надлишок маржі:

$$\text{Надлишок маржі} = 24600 - 20000 = 4600\$.$$

Відповідь: надлишок маржі складає 4600\$. Клієнт може забрати ці кошти з рахунку.

2.10 ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЦІН НАЯВНОГО І Ф'ЮЧЕРСНОГО РИНКІВ

При виконанні вправ з цієї теми варто пам'ятати, що базис визначається шляхом вирахування з ціни наявного ринку ф'ючерсної ціни.

Вправа 1. На підставі даних таблиці 2.2 визначить величину базису.

Таблиця 2.2

Дата	Наявний ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
1 березня	Купівля товару по 5,5грн./од.	Продаж ф'ючерсного контракту по 5,0грн./од.	+0,5
1 червня	Продаж товару по 4,5грн./од.	Купівля ф'ючерсного контракту по 5,8грн./од.	-1,3

2.11 КОНЦЕПЦІЯ І ПРАКТИКА ХЕДЖУВАННЯ

Вправи з даної теми ненабагато ускладнюють аналогічні завдання з попередньої теми.

Визначить базис, нетто-результат хеджування і кінцеву ціну продажу товару:

Вправа 1

Дата	Наявний ринок	Ф'ючерсний ринок	Базис
1 червня	Купівля товару по 7,25грн./од.	Продаж ф'ючерсного контракту по 7,5грн./од.	-0,25
1 серпня	Продаж товару по 6,75грн./од.	Купівлю ф'ючерсного контракту по 7,0грн./од.	-0,25
Результат	-0,5	+0,5	0

Нетто-результат: $-0,5 + 0,5 = 0$

Кінцева ціна продажу: $6,75 + 0,5 = 7,25$

Нетто-результат визначається шляхом підсумовування економічного результату дій на наявному і ф'ючерсному ринках.

Кінцева ціна визначається шляхом зміни (\pm) ціни продажу товару на наявному ринку на величину економічного результату від закриття позиції на ф'ючерсному ринку.

Для рішення задач за темою «Концепція і практика хеджування» необхідно використовувати методику визначення незахеджованої частини запасів:

$$U = \frac{I}{1 + \frac{12}{iM}}, \quad (2.31)$$

де U – незахеджована частина запасів;

I – розмір запасів;

i – діючі процентні ставки;

M – число місяців, протягом яких тримається ф'ючерсна позиція.

Кількість ф'ючерсних контрактів для хвостових позицій може бути розрахована за такою формулою

$$U = \frac{I}{1 + \frac{12}{iM}}, \quad (2.31)$$

де n – число ф'ючерсних контрактів для хвостових позицій;

N – число ф'ючерсних контрактів у первісній позиції;

i – передбачувана ставка, за якою прийдеться взяти кредит для сплати варіаційної маржі;

d – кількість днів користування кредитом.

Витрати на відсотках по варіаційній маржі дорівнюють:

$$n = -N \times i \times \frac{d}{360}, \quad (2.32)$$

де R – витрати на відсотках з варіаційної маржі;

I – розмір запасів;

U – незахеджована частина запасів;

P – ціна товару;

i – діючі процентні ставки;

M – число місяців, протягом яких тримається ф'ючерсна позиція.

Наведемо як приклад умову і рішення типової задачі за даною темою.

Умова задачі. Виробник пшениці 3-го класу має її запаси в 20000 тон і коротку позицію в 20 ф'ючерсних контрактів. Він припускає, що ціни на пшеницю зростуть з 600грн. за тонну до 800грн., що спричинить збільшення витрат на маржу. Ці кошти він змушений буде брати в кредит під 20% річних. Позиція на ф'ючерсному ринку тримається шість місяців. Використовуючи приведені дані, визначить:

- обсяг незахеджованої частини запасів;
- витрати на відсотках по варіаційній маржі;
- кількість ф'ючерсних контрактів для хвостових позицій.

Рішення

1 Використовуючи формулу (2.31), визначимо розмір незахеджованої частини запасів:

$$U = \frac{20000}{1 + \frac{0,2 \times 6}{12}} = 1818 \text{ тон.}$$

2 За формулою (2.32) обчислимо кількість ф'ючерсних контрактів для хвостових позицій:

$$n = -20 \times 0,2 \times \frac{180}{360} = 2 \text{ контракти.}$$

3 За формулою (15.33) визначимо втрати на відсотках за варіаційною маржою

$$R = (20000 - 1818) \times 800 \times 0,2 \times \frac{6}{12} = 1454560 \text{ грн.}$$

Відповідь: обсяг незахеджованої частини запасів складає 1818 тон, витрати на відсотках по варіаційній маржі складають 1454560 грн., кількість ф'ючерсних контрактів для хвостових позицій складає 2.

2.13 ФОНДОВА БІРЖА

Рішення задача з теми «Фондова біржа» не вимагає від студентів знання спеціальних формул. Головне практичне завдання теми – освоїти механізм визначення трансакційних витрат у торгівлі цінними паперами і всіх їх складових.

Наведемо як приклад умову та рішення типових задач з даної теми.

Умова задачі. Інвестор придбав акції ВАТ «Будмаш» на суму 10000\$ за курсом 1\$. Біржовий збір складає 0,5% суми угоди, комісійна винагорода брокерові встановлюється в розмірі 1% від ціни акції, брокерська контора стягує на свою користь 50% комісійної винагороди. Визначить:

- розмір біржового збору;
- суму комісійної винагороди брокерові;

- суму комісійної винагороди брокерській конторі;
- суму трансакційних витрат;
- частку трансакційних витрат.

Переведіть розміри всіх платежів у гривні за курсом 5,32грн. За долар.

Рішення

1 Знайдемо розмір біржового збору:

$$\text{Біржовий збір} = 0,005 \times 10000 = 50\$.$$

2 Знайдемо суму комісійної винагороди:

$$\text{Комісійна винагорода} = 0,01 \times 1 \times 10000 = 100\$.$$

3 Визначимо розмір комісійної винагороди брокерської контори:

$$\text{Комісійна винагорода брокерській конторі} = 100 \times 50\% : 100\% = 50\$.$$

4 Обчислимо розмір комісійної винагороди брокерові:

$$\text{Комісійна винагорода брокерові} = 100 \times 50\% : 100\% = 50\$.$$

5 Знайдемо загальну суму трансакційних витрат:

$$\text{Трансакційні витрати} = 100 + 50 = 150\$.$$

6 Знайдемо частку трансакційних витрат:

$$d = \frac{150}{10000} \times 100\% = 1,5\%..$$

7 Переведемо всі складові трансакційних витрат у гривні за курсом 5,32грн. за долар:

$$\text{Біржовий збір} = 50 \times 5,32 = 266 \text{ грн.}$$

$$\text{Комісійна винагорода брокерській конторі} = 50 \times 5,32 = 266 \text{ грн.}$$

$$\text{Комісійна винагорода брокерові} = 50 \times 5,32 = 266 \text{ грн.}$$

$$\text{Трансакційні витрати} = 150 \times 5,32 = 798 \text{ грн.}$$

Відповідь: біржовий збір складає 266грн., комісійна винагорода брокерській конторі 266грн., комісійна винагорода брокерові - 266грн., трансакційні витрати - 798грн., частка трансакційних витрат – 1,5%.

Умова задачі. Визначить суму і частку комісійної винагороди брокерові при сумах угоди (обсяг угоди 4 лоти):

1) 570\$; 2) 820\$; 3) 6000\$.

Базова структура комісійних:

Обсяг угоди	Винагорода брокерові	Надбавка
Менш 800 \$	8,43\$+2,7% обсягу угоди	-
801-2500\$	16,85\$+1,7% обсягу угоди	+3,15 центи за 1 акцію
2501-5000\$	29,5\$+1,3% обсягу угоди	+3,15 центи за 1 акцію

Рішення

1 Знайдемо суму і частку комісійної винагороди брокерові при сумі угоди 570\$:

$$\text{Комісійна винагорода брокерові} = 8,43 + 0,027 \times 570 = 23,82\$;$$

$$\text{Частка комісійної винагороди в сумі угоди} = 23,82 \times 100\% / 570 = 4,18\%$$

2 Знайдемо суму і частку комісійної винагороди брокерові при сумі угоди 820\$:

$$\text{Комісійна винагорода брокерові} = 16,85 + 0,017 \times 820 + 3,15 \times 4 \times 100 : 100 = 43,39 \$.$$

$$\text{Частка комісійної винагороди в сумі угоди} = 43,39 \times 100\% / 820 = 5,29\%$$

3 Знайдемо суму і частку комісійної винагороди брокерові при сумі угоди 6000\$:

$$\text{Комісійна винагорода брокерові} = 29,5 + 0,013 \times 5000 + 0,01 \times 1000 + 3,15 \times 4 \times 100 : 100 = 117,1 \$.$$

$$\text{Частка комісійної винагороди в сумі угоди} = 117,1 \times 100\% / 6000 = 1,95\%$$

Висновок: таким чином, спочатку при збільшенні суми угоди (при невеликих угодах) частка комісійної винагороди брокерові збільшується, а потім при більш великих угодах вона зменшується.

3 ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

Акції з “блакитними корінцями” (блакитні фішки) – акції найбільш могутніх і солідних компаній, лідерів у своїх галузях, які або стабільно виплачують зростаючі дивіденди, або у яких постійно зростає курс акцій (25).

Базис – це різниця між ціною товару на наявному ринку в конкретному місці і ціною аналогічного товару на ф’ючерсному ринку (89, 90, 91, 92, 93, 94).

Баланс наявних – це величина наявних, що знаходяться в даний момент на рахунку. Показник відбиває всі депозити і списання коштів з рахунку, а також результати всіх завершених угод (86).

Беквардейшн- ситуація, при якій ціна на наявний товар більше ціни форвардного ринку (74, 75).

Варіаційна маржа – переказ коштів, що забезпечують відповідність вартості забезпечення нової вартості ф'ючерсного контракту після зміни цін (85, 86, 87, 88).

Варант – довгостроковий опціон, що дає власникові право купити акцію за курсом, позначеним в самому варанті (термін дії варанта – 5, 10, 20 і більше років) (44, 47, 48, 49).

Вартість чистих активів – це розрахункова вартість кожної акції інвестиційного фонду, обумовлена розподілом чистої ринкової вартості цінних паперів, що знаходяться в портфелі інвестиційного фонду, на кількість акцій інвестиційного фонду (62).

«Ведмежий» ринок – ринок з падаючим курсом, на якому торгівля здійснюється на ходом хід, а курси цінних паперів падають: інвестори прагнуть позбутися від своїх активів, доки вони не знеціняться ще більше (60, 61, 63).

Відкрита позиція – це число ф'ючерсних контрактів, що у який-небудь момент часу залишаються неліквідованими (71, 72).

Викупні угоди (в Україні вони називаються *Repo – договори*) – це угоди між продавцем і покупцем звичайно державних цінних паперів, по яких продавець зобов'язується викупити продані ним цінні папери за обговореною ціною у визначений термін, часто наступного дня (22, 42).

Депозитні сертифікати – це короткострокові термінові депозити великого номіналу (22, 42).

Депорт – операція, зворотна репортові; операція з купівлі цінних паперів за поточним курсом за умови їхнього продажу через фіксований час за більш низьким курсом (66, 67, 68, 69, 70).

Довга позиція – сторона ф'ючерної угоди, представлена покупцем; покупець ф'ючерного контракту називається стороною, що має довгу позицію (71, 72, 76, 77, 79, 80, 81).

Дослідницька програма PLUStm- це програма технічного аналізу, яка здатна обробляти фактичну інформацію про курси й обсяги продажів за п'ятнадцятирічний період і будувати графіки, що показують основні тенденції окремих випусків акцій і ринку в цілому. Має систему ключів, обумовлених користувачем; працює з електронними таблицями великого формату, дозволяє аналізувати портфелі і розраховувати стратегії керування (61, 62).

Дроблення акцій (спліт)– це випуск декількох нових акцій з меншою новою вартістю замість однієї старої (28).

Зведений індикатор «Велью Лайн» (Value Line) – індекс аналітичного агентства **Value Line**, що включає 1700 випусків акцій ринку цінних паперів США; база – 100 на 30.06.1961 року (60).

Інвестиційна премія – це різниця між ринковою ціною опціону і його справжньою вартістю; показує надлишкову вартість, що міститься в котирувальній ціні опціону (45, 46).

Інвестиційна вартість цінного папера (фактично оцінююча вартість)- це вартість, за якою з погляду інвестора повинен продаватися цінний папір (26).

Інвестиційний портфель – сукупність цінних паперів, що належать фізичній або юридичній особі, яка представляє цілісний об'єкт керування (53, 54, 55, 57, 58).

Індекс AMEX – індекс Американської фондової біржі – фондовий індекс, що включає усі випуски на цій біржі. Базове значення індексу – 100 на 31.08.1973 року (60).

Індекс DAX – індекс Франкфуртської фондової біржі, що включає 30 найбільш торговельних акцій на цій біржі (60).

Індекс Доу Джонса (DOW JONES) – це індекс курсів акцій 30 промислових, 20 транспортних, 15 випусків акцій компаній електроенергетики і комунального господарства та інтегральний індекс курсів акцій усіх 65 компаній; виміряється чотиризначними цифрами (59).

Індекс KINDEX – індекс фондового ринку України, який публікується інвестиційною компанією Кінто. Цей індекс відбиває зміну курсів акцій шести компаній, що входять до складу «блакитних фішок»; частка кожної з акціонерних компаній в індексі KINDEX складає: 13,27% - «Центроенерго», 12,45% - «Дніпроенерго», 7,57% - «Донбасенерго», 14,4% - «Київенерго», 13,14% - «Западенерго», 39,17% - «Укрнафта» (47).

Індекс NASDAQ – показник поточного руху курсів цінних паперів, що обертаються на позабіржовому ринку. За базу, рівну 100, прийняті курси 4200 простих акцій, що обертаються в NASDAQ на 5.02.1971 року (59).

Індекс Нікей (NIKKEI) – індекс, що відбиває динаміку курсів акцій 225 найбільш великих компаній Японії (59).

Індекс Нью-Йоркської фондової біржі (NYSE) – показник поточного руху курсів акцій, що котируються на Нью-Йоркській фондовій біржі, щодо базової величини, рівної 50 на 31.12.1965 року; охоплює всі 2200 акцій, що котируються на «Великому табло» (60).

Індекс ПФТС – індекс, який розраховується на підставі котирувань простих акцій компаній, що пройшли в перший і другий рівні листинга в ПФТС (з 3.10.1997 року) на щоденній і щотижневій основі. Перелік акцій, що входять в індекс, переглядається щомісяця (59, 64).

Індекс СП-500 S&P («Стендард енд пуар'з-500») – це індекс курсів акцій 500 компаній, що котируються на Нью-Йоркській фондовій біржі, базове значення яких на період 1941-1943 років було рівним 10. Виміряється тризначними цифрами. Включає п'ять індексів:

- промисловий (включає курси акцій 400 компаній);
- транспортний (включає курси акцій 20 компаній);

- електроенергетики і комунального господарства (включає курси акцій 40 компаній);
- фінансовий (включає курси акцій 40 компаній);
- зведений (включає курси акцій 500 компаній) (59).

Індекс FTSE-100 – індекс Лондонської фондової біржі, до складу якого входять акції 100 найбільш великих компаній, що обертаються на цій біржі (60).

Індекси ринку акцій – показники, що вимірюють поточну динаміку курсів репрезентативної групи акцій у порівнянні з базовою величиною, яка розрахована на деякий момент у минулому (59, 60, 61).

Інвестиційний фонд – це компанія, що поєднує капітали багатьох вкладників, які ставлять перед собою однакові інвестиційні цілі, та інвестує їхні кошти у різноманітні цінні папери з метою утворення диверсифікованого портфелю цінних паперів (62, 63).

Інформаційна програма компанії «Доу Джонс» «Spreadsheet Link™» - програма, що надає можливість менеджерам компаній, відповідальним за планування, робити аналіз конкурентних позицій, інвесторам, дослідникам одержувати дані служби новин і пошуку компанії «Доу Джонс» і вести повну обробку цих даних за допомогою програм Lotus¹⁻²⁻³, Symphony, Multiplan, Visi Calc (61, 62).

Керуюча програма PLUS.2.0™ компанії «Доу Джонс» - програма, розроблена для інвесторів трьох різних рівнів. Версія 2.0. розроблена для професіоналів і індивідуальних вкладників. Дозволяє користувачам звести до мінімуму податкові зобов'язання, стежити за комісійними виплатами і надходженням дивідендів, показує звітність і забезпечує доступ до інформації служби новин і пошуку компанії «Доу Джонс». Дозволяє вести бухгалтерський облік, визначати оподатковуваний доход по пакетах цінних паперів і автоматично оновлювати інформацію про курси. Може обслуговувати одночасно до 256 портфелів і до 1500 випусків цінних паперів (61, 62).

Клірингова маржа – рівень маржі, що встановлює Клірингова палата і який клірингові фірми повинні підтримувати в розрахунковій палаті (85, 88).

Комерційні папери – це прості векселі на пред'явника терміном від двох до 270 днів. Випускаються найбільш кредитоспроможними корпораціями, продаються зі знижкою до номіналу, а викуповуються по номіналі (22, 42).

Контанго – це ситуація, при якій ціна на наявний товар (її називають ціною спот) нижче ціни на термін (форвард) (74, 75).

Коротка позиція – сторона ф'ючерсної угоди, представлена продавцем; продавець ф'ючерсного контракту називається стороною, що має **коротку позицію** (71, 72, 76, 77, 79, 80, 81).

Купон (купонна сплата) або номінальна прибутковість – це властивість облігації, що визначає величину річного процентного доходу (29, 30, 31, 32).

Леверидж – показник, що характеризує відношення між усією вартістю інвестицій і обсягом коштів, необхідних для їхнього контролю. Він показує, у скільки разів інвестиції більше власних коштів (73, 74, 77, 82).

Ліквідаційна вартість акцій – це сума активів компанії, що залишилися б у випадку реалізації або аукціонного продажу активів і погашення за рахунок отриманих коштів зобов'язань і виплат по привілейованих акціях. Вона є показником того, що компанія в змозі представити на аукціон, якщо їй прийдеться припинити свою діяльність (27, 28).

Маржа брокерського будинку – це сума первісної маржі, що брокерський будинок жадає отримати від середнього клієнта. Звичайно вона більше, ніж біржова маржа (але не менше), і може бути підвищена або знижена брокерською фірмою в будь-який момент і на будь-яку суму, поки це не торкається мінімуму, встановленого біржею (85).

Маржа або первісний внесок у торгівлі цінними паперами – це мінімальна сума власного капіталу, яку повинний забезпечити інвестор в момент купівлі цінних паперів у кредит або відсоток вартості акцій, що купуються за рахунок власних коштів інвестора (26).

Маржа у ф'ючерсній торгівлі – це депозит, що власники короткої і довгої позиції контракту зобов'язані внести своєму брокерові як гарантію виконання контракту (86, 87).

Наявний ринок – це місце, де товар змінює власника за визначену ціну (93, 94, 95, 96).

Нормальний ринок – ситуація, коли ф'ючерсні ціни реальних товарів більше цін наявного ринку; називається ще і ринком накладних витрат (99, 100, 102).

Облігація з дисконтом продається за курсом нижче номіналу, що є результатом того, що ринкова ставка відсотка вище купонної.

Облігація з премією продається за курсом вище номіналу, що має місце в тому випадку, коли ринкова ставка відсотка нижче купонної.

Обсяг торгівлі означає число покупок і продажів ф'ючерсних контрактів, що зроблені в який-небудь день (71, 72).

Одиниця контракту – стандартна, встановлена біржею кількість товару, яка продається згідно одному ф'ючерсному контракту (74, 78, 81, 82, 83).

Онкольний ринок – це слабо ліквідний ринок з рідким кроком (мінімальна зміна ціни дорівнює $1/8$ \$), на якому існує великий спред (різниця між ціною покупця і ціною продавця) (66, 69).

Опціон – це обіговий фінансовий інструмент, що дає право його покупцеві на купівлю (продаж) визначеної кількості лежачих у його основі фінансових інструментів за обговореною ціною у визначений термін (44, 45, 46).

Опціон «кол» (на купівлю) – це обіговий фінансовий інструмент, що дає право його власникові купити лежачі в його основі фінансові

інструменти за фіксованою ціною протягом визначеного періоду (44, 45, 46, 47, 48, 49, 50).

Опціон «пут» (на продаж) – це обіговий фінансовий інструмент, що дає право його покупцеві продати лежачі в його основі фінансові інструменти за фіксованою ціною у визначений термін (45, 46, 48, 49, 50).

Ослаблення або розширення базису спостерігається тоді, коли наявна ціна зменшується щодо ф'ючерсної ціни протягом визначеного періоду часу і стає менш стійкою, чим ф'ючерсна (90, 99, 100, 101, 102).

Первісна маржа у ф'ючерській торгівлі – депозит, що вноситься на рахунок клієнта брокерської фірми у той момент, коли відкривається ф'ючерсна позиція (82, 83, 84, 85, 86, 88).

Перевернений ринок – ситуація, коли ф'ючерсні ціни менше, ніж ціни наявного ринку (99, 100, 102).

Портфель доходу – тип інвестиційного портфеля, що орієнтований на одержання високих дивідендів; включає акції з незначним або нульовим приростом капіталу і постійним ростом дивідендів (53, 54).

Портфель росту – тип інвестиційного портфеля, що включає цінні папери с великим потенціалом росту курсової вартості; фінансові інструменти портфеля забезпечують низьку поточну прибутковість (53, 54).

Посилення базису – зміна базису, при якому наявна ціна підвищується протягом визначеного періоду щодо ф'ючерсної ціни (90, 99, 100, 101).

Поточна прибутковість – прибутковість облігації, що визначається як відношення її номінальної прибутковості до її поточного ринкового курсу (31, 32, 38).

Право – це опціон на право покупки частки нового випуску звичайних акцій за встановленим курсом протягом визначеного, досить короткого

періоду. **Право** – це спеціальний вид опціону короткострокового характеру з терміном дії не більше декількох тижнів (44, 46, 47, 49).

Прибутковість до погашення (заявлена прибутковість) – це показник прибутковості, що враховує як відсотки, так і курсові зміни, який розраховується на основі складного відсотка за весь період, що залишився до погашення облігацій (29, 30, 31, 32, 39).

Принцип кумулятивного голосування – спосіб голосування на загальних зборах акціонерів, відповідно до якого число акцій із правом голосу кожного акціонера збільшується на число директорів, яких треба обрати.

Пункт – на ф'ючерсних біржах США це параметр $\frac{1}{100}$ цента (73).

Реалізована прибутковість – це норма прибутку, отримана інвестором за період часу, менший, ніж термін дії випуску (32, 39).

Результат по відкритих позиціях – це нетто-результат нереалізованих прибутків і збитків по ф'ючерсних позиціях, що залишаються відкритими (86, 87).

Рейтинги облігацій – це категорії по ступені надійності, вони визначають якість облігацій, позначаються буквами і привласнюються облігаціям визначеного випуску на основі ретельного фінансового аналізу спеціалізованими фірмами, що займаються вивченням фондового ринку: «Стендард енд пуарз корпорейшн» і «Модіз інвесторз сервіс» (33, 34, 35, 36, 37).

Репорт – пролонгаційна термінова угода з продажу цінних паперів проміжному власникові на зазначений у договорі термін за ціною нижче ціни її зворотного викупу біржовиком наприкінці цього терміну (66, 67, 68, 69, 70).

Ринок „биків” – ринок зі зростаючим курсом, на якому торгівля йде на ходом хід, а курси акцій і фондові індекси збільшуються (60, 61, 63).

Стелажні угоди – це угоди, що заздалегідь не визначають, хто в грі буде продавцем, а хто покупцем. Платник премії, сплативши її іншій стороні, здобуває право купити цінні папери за вищим курсом або продати за нижчим курсом, які зафіксовані в момент укладання угоди (65, 67, 68, 69, 71).

Сумарні кошти – сума балансу наявних і результату відкритих позицій однієї зі сторін ф'ючерсного контракту; визначається при розрахунку стану рахунка (86).

Термін погашення – дата закінчення терміну дії облігації, коли підлягає поверненню основна сума позики (29, 30, 37, 38, 39).

«Тік» - мінімальний розмір коливання ціни кожного ф'ючерсного контракту, установлюваний відповідною товарною біржею (73).

Угоди на різницю – угоди, по закінченню яких один з контрагентів повинний сплатити іншому суму різниці між курсами, установленими в момент складання угоди, і курсами, що фактично склалися в момент ліквідації угоди. Сторони виходять з того, що вони не будуть виконувати умови угоди. Об'єкт угоди – різниця між курсами (64, 65, 67, 68, 69, 70).

Угоди з премією (прості) – угоди, по закінченню яких покупець може відмовитися від цінних паперів у день виконання угоди. Таке право він оплачує продавцеві особливою премією, розмір якої визначається заздалегідь (65, 67, 68, 69).

Форвардний контракт – це торговельна угода, по якому продавець поставляє продукцію покупцеві до визначеного терміну в майбутньому. У момент укладання контракту сторони домовляються про обсяги постачання, якості товару, місце і ціні (78).

Ф'ючерний контракт – торговельна угода двох сторін про постачання товарів визначеної кількості і якості у визначеному місці й у визначений термін, ув'язнений за правилами біржі (73, 74, 77, 78, 79, 98).

«Хвостові» позиції» – це позиції неповного хеджування. Ці вторинні позиції являють собою невелику частину тих самих первісних ф'ючерських контрактів, тільки протилежних (якщо первісні позиції були на купівлю, то вторинні – на продаж і навпаки) (98).

Хеджування - операції по страхуванню цінового ризику за допомогою торгівлі ф'ючерськими контрактами (94, 95, 96, 97, 100, 101, 102).

Хеджування купівлею – являє собою купівлю ф'ючерського контракту ким-небудь, хто має коротку позицію на наявному ринку. Результатом довгого хеджа є фіксація ціни закупівлі товару (102).

Хеджування продажем – це використання короткої позиції на ф'ючерському ринку тим, хто має довгу позицію на наявному ринку (102).

ДОДАТКИ

Додаток А

ФІНАНСОВІ ТАБЛИЦІ

Таблиця А.1 – Майбутня вартість 1 дол. (CVIF)

Рік	1%	2%	3%	4%	5%
1	1,010	1,020	1,030	1,040	1,050
2	1,020	1,040	1,061	1,082	1,102
3	1,030	1,061	1,093	1,125	1,158
4	1,041	1,082	1,126	1,170	1,216
5	1,051	1,104	1,159	1,217	1,276
6	1,062	1,126	1,194	1,265	1,340
7	1,072	1,149	1,230	1,316	1,407
8	1,083	1,172	1,267	1,369	1,477
9	1,094	1,195	1,305	1,423	1,551
10	1,105	1,219	1,344	1,480	1,629
11	1,116	1,243	1,384	1,539	1,710
12	1,127	1,268	1,426	1,601	1,796
13	1,138	1,294	1,469	1,665	1,886
14	1,149	1,319	1,513	1,732	1,980
15	1,161	1,346	1,558	1,801	2,079
16	1,173	1,373	1,605	1,873	2,183
17	1,184	1,400	1,653	1,948	2,292
18	1,196	1,428	1,702	2,026	2,407
19	1,208	1,457	1,753	2,107	2,527
20	1,220	1,486	1,806	2,191	2,653
21	1,232	1,516	1,860	2,279	2,786
22	1,245	1,546	1,916	2,370	2,925
23	1,257	1,577	1,974	2,465	3,071
24	1,270	1,608	2,033	2,563	3,225
25	1,282	1,641	2,094	2,666	3,386
30	1,348	1,811	2,427	3,243	4,322
35	1,417	2,000	2,814	3,946	5,516
40	1,489	2,208	3,262	4,801	7,040
45	1,565	2,438	3,781	5,841	8,985
50	1,645	2,691	4,384	7,106	11,467

Продовження таблиці А.1

Год	6%	7%	8%	9%	10%
1	1,060	1,070	1,080	1,090	1,100
2	1,124	1,145	1,166	1,188	1,210
3	1,191	1,225	1,260	1,295	1,331
4	1,262	1,311	1,360	1,412	1,464
5	1,338	1,403	1,469	1,539	1,611
6	1,419	1,501	1,587	1,677	1,772
7	1,504	1,606	1,714	1,828	1,949
8	1,594	1,718	1,851	1,993	2,144
9	1,689	1,838	1,999	2,172	2,358
10	1,791	1,967	2,159	2,367	2,594
11	1,898	2,105	2,332	2,580	2,853
12	2,012	2,252	2,518	2,813	3,138
13	2,133	2,410	2,720	3,066	3,452
14	2,261	2,579	2,937	3,342	3,797
15	2,397	2,759	3,172	3,642	4,177
16	2,540	2,952	3,426	3,970	4,595
17	2,693	3,159	3,700	4,328	5,054
18	2,854	3,380	3,996	4,717	5,560
19	3,026	3,616	4,316	5,142	6,116
20	3,207	3,870	4,661	5,604	6,727
21	3,399	4,140	5,034	6,109	7,400
22	3,603	4,430	5,436	6,658	8,140
23	3,820	4,740	5,871	7,258	8,954
24	4,049	5,072	6,341	7,911	9,850
25	4,292	5,427	6,848	8,623	10,834
30	5,743	7,612	10,062	13,267	17,449
35	7,686	10,676	14,785	20,413	28,102
40	10,285	14,974	21,724	31,408	45,258
45	13,764	21,002	31,920	48,325	72,888
50	18,419	29,456	46,900	74,354	117,386

Продовження таблиці А.1

Год	11%	12%	13%	14%	15%
1	1,110	1,120	1,130	1,140	1,150
2	1,232	1,254	1,277	1,300	1,322
3	1,368	1,405	1,443	1,482	1,521
4	1,518	1,574	1,630	1,689	1,749
5	1,685	1,762	1,842	1,925	2,011
6	1,870	1,974	2,082	2,195	2,313
7	2,076	2,211	2,353	2,502	2,660
8	2,305	2,476	2,658	2,853	3,059
9	2,558	2,773	3,004	3,252	3,518
10	2,839	3,106	3,395	3,707	4,046
11	3,152	3,479	3,836	4,226	4,652
12	3,498	3,896	4,334	4,818	5,350
13	3,883	4,363	4,898	5,492	6,153
14	4,310	4,887	5,535	6,261	7,076
15	4,785	5,474	6,254	7,138	8,137
16	5,311	6,130	7,067	8,137	9,358
17	5,895	6,866	7,986	9,276	10,761
18	6,543	7,690	9,024	10,575	12,375
19	7,263	8,613	10,197	12,055	14,232
20	8,062	9,646	11,523	13,743	16,366
21	8,949	10,804	13,021	15,667	18,821
22	9,933	12,100	14,713	17,861	21,644
23	11,026	13,552	16,626	20,361	24,891
24	12,239	15,178	18,788	23,212	28,625
25	13,585	17,000	21,230	26,461	32,918
30	22,892	29,960	39,115	50,949	66,210
35	38,574	52,799	72,066	98,097	133,172
40	64,999	93,049	132,776	188,876	267,856
45	109,527	163,985	244,629	363,662	538,752
50	184,559	288,996	450,711	700,197	1083,619

Продовження таблиці А.1

Год	16%	17%	18%	19%	20%
1	1,160	1,170	1,180	1,190	1,200
2	1,346	1,369	1,392	1,416	1,440
3	1,561	1,602	1,643	1,685	1,728
4	1,811	1,874	1,939	2,005	2,074
5	2,100	2,192	2,288	2,386	2,488
6	2,436	2,565	2,700	2,840	2,986
7	2,826	3,001	3,185	3,379	3,583
8	3,278	3,511	3,759	4,021	4,300
9	3,803	4,108	4,435	4,785	5,160
10	4,411	4,807	5,234	5,695	6,192
11	5,117	5,624	6,176	6,777	7,430
12	5,936	6,580	7,288	8,064	8,916
13	6,886	7,699	8,599	9,596	10,699
14	7,987	9,007	10,147	11,420	12,839
15	9,265	10,539	11,974	13,589	15,407
16	10,748	12,330	14,129	16,171	18,488
17	12,468	14,426	16,672	19,244	22,186
18	14,462	16,879	19,673	22,900	26,623
19	16,776	19,748	23,214	27,251	31,948
20	19,461	23,105	27,393	32,429	38,337
21	22,574	27,033	32,323	38,591	46,005
22	26,186	31,629	38,141	45,923	55,205
23	30,376	37,005	45,007	54,648	66,247
24	35,236	43,296	53,108	65,031	79,496
25	40,874	50,656	62,667	77,387	95,395
30	85,849	111,061	143,367	184,672	237,373
35	180,311	243,495	327,988	440,691	590,657
40	378,715	533,846	750,353	1051,642	1469,740
45	795,429	1170,425	1716,619	2509,583	3657,176
50	1670,669	2566,080	3927,189	5988,730	9100,191

Продовження таблиці А.1

Год	21%	22%	23%	24%	25%
1	1,210	1,220	1,230	1,240	1,250
2	1,464	1,488	1,513	1,538	1,562
3	1,772	1,816	1,861	1,907	1,953
4	2,144	2,215	2,289	2,364	2,441
5	2,594	2,703	2,815	2,932	3,052
6	3,138	3,297	3,463	3,635	3,815
7	3,797	4,023	4,259	4,508	4,768
8	4,595	4,908	5,239	5,589	5,960
9	5,560	5,987	6,444	6,931	7,451
10	6,727	7,305	7,926	8,594	9,313
11	8,140	8,912	9,749	10,657	11,642
12	9,850	10,872	11,991	13,215	14,552
13	11,918	13,264	14,749	16,386	18,190
14	14,421	16,182	18,141	20,319	22,737
15	17,449	19,742	22,314	25,195	28,422
16	21,113	24,085	27,446	31,242	35,527
17	25,547	29,384	33,758	38,740	44,409
18	30,912	35,848	41,523	48,038	55,511
19	37,404	43,735	51,073	59,567	69,389
20	45,258	53,357	62,820	73,863	86,736
21	54,762	65,095	77,268	91,591	108,42
22	66,262	79,416	95,040	113,57	135,52
23	80,178	96,887	116,89	140,82	169,40
24	97,015	118,20	143,78	174,62	211,75
25	117,38	144,20	176,85	216,53	264,69
30	304,47	389,74	497,90	634,81	807,79
35	789,71	1053,3	1401,7	1861,0	2465,1
40	2048,3	2846,9	3946,3	5455,7	7523,1
45	5312,7	7694,4	11110,	15994,	22958,
50	13779,	20795,	31278,	46889,	70064,

Продовження таблиці А.1

Год	26%	27%	28%	29%	30%
1	1,260	1,270	1,280	1,290	1,300
2	1,588	1,613	1,638	1,664	1,690
3	2,000	2,048	2,097	2,147	2,197
4	2,520	2,601	2,684	2,769	2,856
5	3,176	3,304	3,436	3,572	3,713
6	4,001	4,196	4,398	4,608	4,827
7	5,042	5,329	5,629	5,945	6,275
8	6,353	6,767	7,206	7,669	8,157
9	8,004	8,595	9,223	9,893	10,604
10	10,086	10,915	11,806	12,761	13,786
11	12,708	13,862	15,112	16,462	17,921
12	16,012	17,605	19,343	21,236	23,298
13	20,175	22,359	24,759	27,395	30,287
14	25,420	28,395	31,691	35,339	39,373
15	32,030	36,062	40,565	45,587	51,185
16	40,357	45,799	51,923	58,808	66,541
17	50,850	58,165	66,461	75,862	86,503
18	64,071	73,869	85,070	97,862	112,45
19	80,730	93,813	108,89	126,24	146,19
20	101,72	119,14	139,37	162,85	190,04
21	128,16	151,31	178,40	210,07	247,06
22	161,49	192,16	228,35	271,00	321,17
23	203,47	244,05	292,29	349,59	417,53
24	256,38	309,94	374,14	450,97	542,79
25	323,04	393,62	478,90	581,75	705,62
30	1025,9	1300,4	1645,4	2078,2	2619,9
35	3258,0	4296,5	5653,8	7423,9	9727,5
40	10346,	14195,	19426,	26520,	36117,
45	32859,	46897,	66748,	94739,	134102
50	104354	154942	229345	338440	497910

Продовження таблиці А.1

Год	31%	32%	33%	34%	35%
1	1,310	1,320	1,330	1,340	1,350
2	1,716	1,742	1,769	1,796	1,822
3	2,248	2,300	2,353	2,406	2,460
4	2,945	3,036	3,129	3,224	3,321
5	3,858	4,007	4,162	4,320	4,484
6	5,054	5,290	5,535	5,789	6,053
7	6,621	6,983	7,361	7,758	8,172
8	8,673	9,217	9,791	10,395	11,032
9	11,362	12,166	13,022	13,930	14,894
10	14,884	16,060	17,319	18,666	20,106
11	19,498	21,199	23,034	25,012	27,144
12	25,542	27,982	30,635	33,516	36,644
13	33,460	36,937	40,745	44,912	49,469
14	43,832	48,756	54,190	60,181	66,784
15	57,420	64,358	72,073	80,643	90,158
16	75,220	84,953	95,857	108,061	121,713
17	98,539	112,138	127,490	144,802	164,312
18	129,086	148,022	169,561	194,035	221,822
19	169,102	195,389	225,517	260,006	299,459
20	221,523	257,913	299,937	348,408	404,270
21	290,196	340,446	398,916	466,867	545,764
22	380,156	449,388	530,558	625,601	736,781
23	498,004	593,192	705,642	838,305	994,653
24	652,385	783,013	938,504	1123,328	1342,781
25	854,623	1033,577	1248,210	1505,258	1812,754
30	3297,081	4142,008	5194,516	6503,285	8128,426
35	12719,918	16598,960	21617,363	28096,695	36448,051
40	49072,621	66519,313	89962,188	121388,437	163433,875

Продовження таблиці А.1

Год	36%	37%	38%	39%	40%
1	1,360	1,370	1,380	1,390	1,400
2	1,850	1,877	1,904	1,932	1,960
3	2,515	2,571	2,628	2,686	2,744
4	3,421	3,523	3,627	3,733	3,842
5	4,653	4,826	5,005	5,189	5,378
6	6,328	6,612	6,907	7,213	7,530
7	8,605	9,058	9,531	10,025	10,541
8	11,703	12,410	13,153	13,935	14,758
9	15,917	17,001	18,151	19,370	20,661
10	21,646	23,292	25,049	26,924	28,925
11	29,439	31,910	34,567	37,425	40,495
12	40,037	43,716	47,703	52,020	56,694
13	54,451	59,892	65,830	72,308	79,371
14	74,053	82,051	90,845	100,509	111,119
15	100,712	112,410	125,366	139,707	155,567
16	136,968	154,002	173,005	194,192	217,793
17	186,277	210,983	238,747	269,927	304,911
18	253,337	289,046	329,471	375,198	426,875
19	344,537	395,993	454,669	521,525	597,625
20	468,571	542,511	627,443	724,919	836,674
21	637,256	743,240	865,871	1007,637	1171,343
22	866,668	1018,238	1194,900	1400,615	1639,878
23	1178,668	1394,986	1648,961	1946,854	2295,829
24	1602,988	1911,129	2275,564	2706,125	3214,158
25	2180,063	2618,245	3140,275	3761,511	4499,816
30	10142,914	12636,086	15716,730	19517,969	24201,043
35	47190,727	60983,836	78660,188	101276,125	130158,687
40	219558,625	294317,937	393684,687	525508,312	700022,688

Таблиця А.2 – Майбутня вартість ренти в 1 дол. (CVIFA)

Год	1%	2%	3%	4%	5%
1	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
2	2,010	2,020	2,030	2,040	2,050
3	3,030	3,060	3,091	3,122	3,152
4	4,060	4,122	4,184	4,246	4,310
5	5,101	5,204	5,309	5,416	5,526
6	6,152	6,308	6,468	6,633	6,802
7	7,214	7,434	7,662	7,898	8,142
8	8,286	8,583	8,892	9,214	9,549
9	9,368	9,755	10,159	10,583	11,027
10	10,462	10,950	11,464	12,006	12,578
11	11,567	12,169	12,808	13,486	14,207
12	12,682	13,412	14,192	15,026	15,917
13	13,809	14,680	15,618	16,627	17,713
14	14,947	15,974	17,086	18,292	19,598
15	16,097	17,293	18,599	20,023	21,578
16	17,258	18,639	20,157	21,824	23,657
17	18,430	20,012	21,761	23,697	25,840
18	19,614	21,412	23,414	25,645	28,132
19	20,811	22,840	25,117	27,671	30,539
20	22,019	24,297	26,870	29,778	33,066
21	23,239	25,783	28,676	31,969	35,719
22	24,471	27,299	30,536	34,248	38,505
23	25,716	28,845	32,452	36,618	41,430
24	26,973	30,421	34,426	39,082	44,501
25	28,243	32,030	36,459	41,645	47,726
30	34,784	40,567	47,575	56,084	66,438
35	41,659	49,994	60,461	73,651	90,318
40	48,885	60,401	75,400	95,024	120,797
45	56,479	71,891	92,718	121,027	159,695
50	64,461	84,577	112,794	152,664	209,341

Продовження таблиці А.2

Год	6%	7%	8%	9%	10%
1	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
2	2,060	2,070	2,080	2,090	2,100
3	3,184	3,215	3,246	3,278	3,310
4	4,375	4,440	4,506	4,573	4,641
5	5,637	5,751	5,867	5,985	6,105
6	6,975	7,153	7,336	7,523	7,716
7	8,394	8,654	8,923	9,200	9,487
8	9,897	10,260	10,637	11,028	11,436
9	11,491	11,978	12,488	13,021	13,579
10	13,181	13,816	14,487	15,193	15,937
11	14,972	15,784	16,645	17,560	18,531
12	16,870	17,888	18,977	20,141	21,384
13	18,882	20,141	21,495	22,953	24,523
14	21,015	22,550	24,215	26,019	27,975
15	23,276	25,129	27,152	29,361	31,772
16	25,672	27,888	30,324	33,003	35,949
17	28,213	30,840	33,750	36,973	40,544
18	30,905	33,999	37,450	41,301	45,599
19	33,760	37,379	41,446	46,018	51,158
20	36,785	40,995	45,762	51,159	57,274
21	39,992	44,865	50,422	56,764	64,002
22	43,392	49,005	55,456	62,872	71,402
23	46,995	53,435	60,893	69,531	79,542
24	50,815	58,176	66,764	76,789	88,496
25	54,864	63,248	73,105	84,699	98,346
30	79,057	94,459	113,282	136,305	164,491
35	111,432	138,234	172,314	215,705	271,018
40	154,758	199,630	259,052	337,872	442,580
45	212,737	285,741	386,497	525,840	718,881
50	290,325	406,516	573,756	815,051	1163,865

Продовження таблиці А.2

Год	11%	12%	13%	14%	15%
1	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
2	2,110	2,120	2,130	2,140	2,150
3	3,342	3,374	3,407	3,440	3,472
4	4,710	4,779	4,850	4,921	4,993
5	6,228	6,353	6,480	6,610	6,742
6	7,913	8,115	8,323	8,535	8,754
7	9,783	10,089	10,405	10,730	11,067
8	11,859	12,300	12,757	13,233	13,727
9	14,164	14,776	15,416	16,085	16,786
10	16,722	17,549	18,420	19,337	20,304
11	19,561	20,655	21,814	23,044	24,349
12	22,713	24,133	25,650	27,271	29,001
13	26,211	28,029	29,984	32,088	34,352
14	30,095	32,392	34,882	37,581	40,504
15	34,405	37,280	40,417	43,842	47,580
16	39,190	42,753	46,671	50,980	55,717
17	44,500	48,883	53,738	59,117	65,075
18	50,396	55,749	61,724	68,393	75,836
19	56,939	63,439	70,748	78,968	88,211
20	64,202	72,052	80,946	91,024	102,443
21	72,264	81,698	92,468	104,767	118,809
22	81,213	92,502	105,489	120,434	137,630
23	91,147	104,602	120,203	138,295	159,274
24	102,173	118,154	136,829	158,656	184,166
25	114,412	133,333	155,616	181,867	212,790
30	199,018	241,330	293,192	356,778	434,738
35	341,583	431,658	546,663	693,552	881,152
40	581,812	767,080	1013,667	1341,979	1779,048
45	986,613	1358,208	1874,086	2590,464	3585,031
50	1668,723	2399,975	3459,344	4994,301	7217,488

Продовження таблиці А.2

Год	16%	17%	18%	19%	20%
1	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
2	2,160	2,170	2,180	2,190	2,200
3	3,506	3,539	3,572	3,606	3,640
4	5,066	5,141	5,215	5,291	5,368
5	6,877	7,014	7,154	7,297	7,442
6	8,977	9,207	9,442	9,683	9,930
7	11,414	11,772	12,141	12,523	12,916
8	14,240	14,773	15,327	15,902	16,499
9	17,518	18,285	19,086	19,923	20,799
10	21,321	22,393	23,521	24,709	25,959
11	25,733	27,200	28,755	30,403	32,150
12	30,850	32,824	34,931	37,180	39,580
13	36,786	39,404	42,218	45,244	48,496
14	43,672	47,102	50,818	54,841	59,196
15	51,659	56,109	60,965	66,260	72,035
16	60,925	66,648	72,938	79,850	87,442
17	71,673	78,978	87,067	96,021	105,930
18	84,140	93,404	103,739	115,265	128,116
19	98,603	110,283	123,412	138,165	154,739
20	115,379	130,031	146,626	165,417	186,687
21	134,840	153,136	174,019	197,846	225,024
22	157,414	180,169	206,342	236,436	271,028
23	183,600	211,798	244,483	282,359	326,234
24	213,976	248,803	289,490	337,007	392,480
25	249,212	292,099	342,598	402,038	471,976
30	530,306	647,423	790,932	966,698	1181,865
35	1120,699	1426,448	1816,607	2314,173	2948,294
40	2360,724	3134,412	4163,094	5529,711	7343,715
45	4965,191	6879,008	9531,258	13203,105	18280,914
50	10435,449	15088,805	21812,273	31514,492	45496,094

Продовження таблиці А.2

Год	21%	22%	23%	24%	25%
1	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
2	2,210	2,220	2,230	2,240	2,250
3	3,674	3,708	3,743	3,778	3,813
4	5,446	5,524	5,604	5,684	5,766
5	7,589	7,740	7,893	8,048	8,207
6	10,183	10,442	10,708	10,980	11,259
7	13,321	13,740	14,171	14,615	15,073
8	17,119	17,762	18,430	19,123	19,842
9	21,714	22,670	23,669	24,712	25,802
10	27,274	28,657	30,113	31,643	33,253
11	34,001	35,962	38,039	40,238	42,566
12	42,141	44,873	47,787	50,895	54,208
13	51,991	55,745	59,778	64,109	68,760
14	63,909	69,009	74,528	80,496	86,949
15	78,330	85,191	92,669	100,815	109,687
16	95,779	104,933	114,983	126,010	138,109
17	116,892	129,019	142,428	157,252	173,636
18	142,439	158,403	176,187	195,993	218,045
19	173,351	194,251	217,710	244,031	273,556
20	210,755	237,986	268,783	303,598	342,945
21	256,013	291,343	331,603	377,461	429,681
22	310,775	356,438	408,871	469,052	538,101
23	377,038	435,854	503,911	582,624	673,626
24	457,215	532,741	620,810	723,453	843,032
25	554,230	650,944	764,596	898,082	1054,791
30	1445,111	1767,044	2160,459	2640,881	3227,172
35	3755,814	4783,520	6090,227	7750,094	9856,746
40	9749,141	12936,141	17153,691	22728,367	30088,621
45	25294,223	34970,230	48300,660	66638,937	91831,312

Продовження таблиці А.2

Год	26%	27%	28%	29%	30%
1	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
2	2,260	2,270	2,280	2,290	2,300
3	3,848	3,883	3,918	3,954	3,990
4	5,848	5,931	6,016	6,101	6,187
5	8,368	8,533	8,700	8,870	9,043
6	11,544	11,837	12,136	12,442	12,756
7	15,546	16,032	16,534	17,051	17,583
8	20,588	21,361	22,163	22,995	23,858
9	26,940	28,129	29,369	30,664	32,015
10	34,945	36,723	38,592	40,556	42,619
11	45,030	47,639	50,398	53,318	56,405
12	57,738	61,501	65,510	69,780	74,326
13	73,750	79,106	84,853	91,016	97,624
14	93,925	101,46	109,61	118,41	127,912
15	119,346	129,860	141,302	153,750	167,285
16	151,375	165,922	181,867	199,337	218,470
17	191,733	211,721	233,790	258,145	285,011
18	242,583	269,885	300,250	334,006	371,514
19	306,654	343,754	385,321	431,868	483,968
20	387,384	437,568	494,210	558,110	630,157
21	489,104	556,710	633,589	720,962	820,204
22	617,270	708,022	811,993	931,040	1067,265
23	778,760	900,187	1040,351	1202,042	1388,443
24	982,237	1144,237	1332,649	1551,634	1805,975
25	1238,617	1454,180	1706,790	2002,608	2348,765
30	3941,953	4812,891	5873,172	7162,785	8729,805
35	12527,160	15909,480	20188,742	25596,512	32422,090
40	39791,957	52570,707	69376,562	91447,375	120389,375
45	126378,937	173692,875	238384,312	326686,375	447005,062

Продовження таблиці А.2

Год	31%	32%	33%	34%	35%
1	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
2	2,310	2,320	2,330	2,340	2,350
3	4,026	4,062	4,099	4,136	4,172
4	6,274	6,362	6,452	6,542	6,633
5	9,219	9,398	9,581	9,766	9,954
6	13,077	13,406	13,742	14,086	14,438
7	18,131	18,696	19,277	19,876	20,492
8	24,752	25,678	26,638	27,633	28,664
9	33,425	34,895	36,429	38,028	39,696
10	44,786	47,062	49,451	51,958	54,590
11	59,670	63,121	66,769	70,624	74,696
12	79,167	84,320	89,803	95,636	101,840
13	104,709	112,302	120,438	129,152	138,484
14	138,169	149,239	161,183	174,063	187,953
15	182,001	197,996	215,373	234,245	254,737
16	239,421	262,354	287,446	314,888	344,895
17	314,642	347,307	383,303	422,949	466,608
18	413,180	459,445	510,792	567,751	630,920
19	542,266	607,467	680,354	761,786	852,741
20	711,368	802,856	905,870	1021,792	1152,200
21	932,891	1060,769	1205,807	1370,201	1556,470
22	1223,087	1401,215	1604,724	1837,068	2102,234
23	1603,243	1850,603	2135,282	2462,669	2839,014
24	2101,247	2443,795	2840,924	3300,974	3833,667
25	2753,631	3226,808	3779,428	4424,301	5176,445
30	10632,543	12940,672	15737,945	19124,434	23221,258

Продовження таблиці А.2

Год	36%	37%	38%	39%	40%
1	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
2	2,360	2,370	2,380	2,390	2,400
3	4,210	4,247	4,284	4,322	4,360
4	6,725	6,818	6,912	7,008	7,104
5	10,146	10,341	10,539	10,741	10,946
6	14,799	15,167	15,544	15,930	16,324
7	21,126	21,779	22,451	23,142	23,853
8	29,732	30,837	31,982	33,167	34,395
9	41,435	43,247	45,135	47,103	49,152
10	57,351	60,248	63,287	66,473	69,813
11	78,998	83,540	88,335	93,397	98,739
12	108,437	115,450	122,903	130,822	139,234
13	148,474	159,166	170,606	182,842	195,928
14	202,925	219,058	236,435	255,151	275,299
15	276,978	301,109	327,281	355,659	386,418
16	377,690	413,520	452,647	495,366	541,985
17	514,658	567,521	625,652	689,558	759,778
18	700,935	778,504	864,399	959,485	1064,689
19	954,271	1067,551	1193,870	1334,683	1491,563
20	1298,809	1463,544	1648,539	1856,208	2089,188
21	1767,380	2006,055	2275,982	2581,128	2925,862
22	2404,636	2749,294	3141,852	3588,765	4097,203
23	3271,304	3767,532	4336,750	4989,379	5737,078
24	4449,969	5162,516	5985,711	6936,230	8032,906
25	6052,957	7073,645	8261,273	9642,352	11247,062
30	28172,016	34148,906	41357,227	50043,625	60500,207

Таблиця А.3 – Поточна вартість 1 дол. (PVIF). Ставка дисконта
(процента)

Год	1%	2%	3%	4%	5%
1	0,990	0,980	0,971	0,962	0,952
2	0,980	0,961	0,943	0,925	0,907
3	0,971	0,942	0,915	0,889	0,864
4	0,961	0,924	0,888	0,855	0,823
5	0,951	0,906	0,863	0,822	0,784
6	0,942	0,888	0,837	0,790	0,746
7	0,933	0,871	0,813	0,760	0,711
8	0,923	0,853	0,789	0,731	0,677
9	0,914	0,837	0,766	0,703	0,645
10	0,905	0,820	0,744	0,676	0,614
11	0,896	0,804	0,722	0,650	0,585
12	0,887	0,789	0,701	0,625	0,557
13	0,879	0,773	0,681	0,601	0,530
14	0,870	0,758	0,661	0,577	0,505
15	0,861	0,743	0,642	0,555	0,481
16	0,853	0,728	0,623	0,534	0,458
17	0,844	0,714	0,605	0,513	0,436
18	0,836	0,700	0,587	0,494	0,416
19	0,828	0,686	0,570	0,475	0,396
20	0,820	0,673	0,554	0,456	0,377
21	0,811	0,660	0,538	0,439	0,359
22	0,803	0,647	0,522	0,422	0,342
23	0,795	0,634	0,507	0,406	0,326
24	0,788	0,622	0,492	0,390	0,310
25	0,780	0,610	0,478	0,375	0,295
30	0,742	0,552	0,412	0,308	0,231
35	0,706	0,500	0,355	0,253	0,181
40	0,672	0,453	0,307	0,208	0,142
45	0,639	0,410	0,264	0,171	0,111
50	0,608	0,372	0,228	0,141	0,087

Продовження таблиці А.3

Год	6%	7%	8%	9%	10%
1	0,943	0,935	0,926	0,917	0,909
2	0,890	0,873	0,857	0,842	0,826
3	0,840	0,816	0,794	0,772	0,751
4	0,792	0,763	0,735	0,708	0,683
5	0,747	0,713	0,681	0,650	0,621
6	0,705	0,666	0,630	0,596	0,564
7	0,665	0,623	0,583	0,547	0,513
8	0,627	0,582	0,540	0,502	0,467
9	0,592	0,544	0,500	0,460	0,424
10	0,558	0,508	0,463	0,422	0,386
11	0,527	0,475	0,429	0,388	0,350
12	0,497	0,444	0,397	0,356	0,319
13	0,469	0,415	0,368	0,326	0,290
14	0,442	0,388	0,340	0,299	0,263
15	0,417	0,362	0,315	0,275	0,239
16	0,394	0,339	0,292	0,252	0,218
17	0,371	0,317	0,270	0,231	0,198
18	0,350	0,296	0,250	0,212	0,180
19	0,331	0,277	0,232	0,194	0,164
20	0,312	0,258	0,215	0,178	0,149
21	0,294	0,242	0,199	0,164	0,135
22	0,278	0,226	0,184	0,150	0,123
23	0,262	0,211	0,170	0,138	0,112
24	0,247	0,197	0,158	0,126	0,102
25	0,233	0,184	0,146	0,116	0,092
30	0,174	0,131	0,099	0,075	0,057
35	0,130	0,094	0,068	0,049	0,036
40	0,097	0,067	0,046	0,032	0,022
45	0,073	0,048	0,031	0,021	0,014
50	0,054	0,034	0,021	0,013	0,009

Продовження таблиці А.3

Год	11%	12%	13%	14%	15%
1	0,901	0,893	0,885	0,877	0,870
2	0,812	0,797	0,783	0,769	0,756
3	0,731	0,712	0,693	0,675	0,658
4	0,659	0,636	0,613	0,592	0,572
5	0,593	0,567	0,543	0,519	0,497
6	0,535	0,507	0,480	0,456	0,432
7	0,482	0,452	0,425	0,400	0,376
8	0,434	0,404	0,376	0,351	0,327
9	0,391	0,361	0,333	0,308	0,284
10	0,352	0,322	0,295	0,270	0,247
11	0,317	0,287	0,261	0,237	0,215
12	0,286	0,257	0,231	0,208	0,187
13	0,258	0,229	0,204	0,182	0,163
14	0,232	0,205	0,181	0,160	0,141
15	0,209	0,183	0,160	0,140	0,123
16	0,188	0,163	0,141	0,123	0,107
17	0,170	0,146	0,125	0,108	0,093
18	0,153	0,130	0,111	0,095	0,081
19	0,138	0,116	0,098	0,083	0,070
20	0,124	0,104	0,087	0,073	0,061
21	0,112	0,093	0,077	0,064	0,053
22	0,101	0,083	0,068	0,056	0,046
23	0,091	0,074	0,060	0,049	0,040
24	0,082	0,066	0,053	0,043	0,035
25	0,074	0,059	0,047	0,038	0,030
30	0,044	0,033	0,026	0,020	0,015
35	0,026	0,019	0,014	0,010	0,008
40	0,015	0,011	0,008	0,005	0,004
45	0,009	0,006	0,004	0,003	0,002
50	0,005	0,003	0,002	0,001	0,001

Продовження таблиці А.3

Год	16%	17%	18%	19%	20%
1	0,862	0,855	0,847	0,840	0,833
2	0,743	0,731	0,718	0,706	0,694
3	0,641	0,624	0,609	0,593	0,579
4	0,552	0,534	0,516	0,499	0,482
5	0,476	0,456	0,437	0,419	0,402
6	0,410	0,390	0,370	0,352	0,335
7	0,354	0,333	0,314	0,296	0,279
8	0,305	0,285	0,266	0,249	0,233
9	0,263	0,243	0,225	0,209	0,194
10	0,227	0,208	0,191	0,176	0,162
11	0,195	0,178	0,162	0,148	0,135
12	0,168	0,152	0,137	0,124	0,112
13	0,145	0,130	0,116	0,104	0,093
14	0,125	0,111	0,099	0,088	0,078
15	0,108	0,095	0,084	0,074	0,065
16	0,093	0,081	0,071	0,062	0,054
17	0,080	0,069	0,060	0,052	0,045
18	0,069	0,059	0,051	0,044	0,038
19	0,060	0,051	0,043	0,037	0,031
20	0,051	0,043	0,037	0,031	0,026
21	0,044	0,037	0,031	0,026	0,022
22	0,038	0,032	0,026	0,022	0,018
23	0,033	0,027	0,022	0,018	0,015
24	0,028	0,023	0,019	0,015	0,013
25	0,024	0,020	0,016	0,013	0,010
30	0,012	0,009	0,007	0,005	0,004
35	0,006	0,004	0,003	0,002	0,002
40	0,003	0,002	0,001	0,001	0,001
45	0,001	0,001	0,001	0,000	0,000
50	0,001	0,000	0,000	0,000	0,000

Продовження таблиці А.3

Год	21%	22%	23%	24%	25%
1	0,826	0,820	0,813	0,806	0,800
2	0,683	0,672	0,661	0,650	0,640
3	0,564	0,551	0,537	0,524	0,512
4	0,467	0,451	0,437	0,423	0,410
5	0,386	0,370	0,355	0,341	0,328
6	0,319	0,303	0,289	0,275	0,262
7	0,263	0,249	0,235	0,222	0,210
8	0,218	0,204	0,191	0,179	0,168
9	0,180	0,167	0,155	0,144	0,134
10	0,149	0,137	0,126	0,116	0,107
11	0,123	0,112	0,103	0,094	0,086
12	0,102	0,092	0,083	0,076	0,069
13	0,084	0,075	0,068	0,061	0,055
14	0,069	0,062	0,055	0,049	0,044
15	0,057	0,051	0,045	0,040	0,035
16	0,047	0,042	0,036	0,032	0,028
17	0,039	0,034	0,030	0,026	0,023
18	0,032	0,028	0,024	0,021	0,018
19	0,027	0,023	0,020	0,017	0,014
20	0,022	0,019	0,016	0,014	0,012
21	0,018	0,015	0,013	0,011	0,009
22	0,015	0,013	0,011	0,009	0,007
23	0,012	0,010	0,009	0,007	0,006
24	0,010	0,008	0,007	0,006	0,005
25	0,009	0,007	0,006	0,005	0,004
30	0,003	0,003	0,002	0,002	0,001
35	0,001	0,001	0,001	0,001	0,000
40	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
45	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
50	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Продовження таблиці А.3

Год	26%	27%	28%	29%	30%
1	0,794	0,787	0,781	0,775	0,769
2	0,630	0,620	0,610	0,601	0,592
3	0,500	0,488	0,477	0,466	0,455
4	0,397	0,384	0,373	0,361	0,350
5	0,315	0,303	0,291	0,280	0,269
6	0,250	0,238	0,227	0,217	0,207
7	0,198	0,188	0,178	0,168	0,159
8	0,157	0,148	0,139	0,130	0,123
9	0,125	0,116	0,108	0,101	0,094
10	0,099	0,092	0,085	0,078	0,073
11	0,079	0,072	0,066	0,061	0,056
12	0,062	0,057	0,052	0,047	0,043
13	0,050	0,045	0,040	0,037	0,033
14	0,039	0,035	0,032	0,028	0,025
15	0,031	0,028	0,025	0,022	0,020
16	0,025	0,022	0,019	0,017	0,015
17	0,020	0,017	0,015	0,013	0,012
18	0,016	0,014	0,012	0,010	0,009
19	0,012	0,011	0,009	0,008	0,007
20	0,010	0,008	0,007	0,006	0,005
21	0,008	0,007	0,006	0,005	0,004
22	0,006	0,005	0,004	0,004	0,003
23	0,005	0,004	0,003	0,003	0,002
24	0,004	0,003	0,003	0,002	0,002
25	0,003	0,003	0,002	0,002	0,001
30	0,001	0,001	0,001	0,000	0,000
35	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
40	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
45	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
50	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Продовження таблиці А.3

Год	31%	32%	33%	34%	35%
1	0,763	0,758	0,752	0,746	0,741
2	0,583	0,574	0,565	0,557	0,549
3	0,445	0,435	0,425	0,416	0,406
4	0,340	0,329	0,320	0,310	0,301
5	0,259	0,250	0,240	0,231	0,223
6	0,198	0,189	0,181	0,173	0,165
7	0,151	0,143	0,136	0,129	0,122
8	0,115	0,108	0,102	0,096	0,091
9	0,088	0,082	0,077	0,072	0,067
10	0,067	0,062	0,058	0,054	0,050
11	0,051	0,047	0,043	0,040	0,037
12	0,039	0,036	0,033	0,030	0,027
13	0,030	0,027	0,025	0,022	0,020
14	0,023	0,021	0,018	0,017	0,015
15	0,017	0,016	0,014	0,012	0,011
16	0,013	0,012	0,010	0,009	0,008
17	0,010	0,009	0,008	0,007	0,006
18	0,008	0,007	0,006	0,005	0,005
19	0,006	0,005	0,004	0,004	0,003
20	0,005	0,004	0,003	0,003	0,002
21	0,003	0,003	0,003	0,002	0,002
22	0,003	0,002	0,002	0,002	0,001
23	0,002	0,002	0,001	0,001	0,001
24	0,002	0,001	0,001	0,001	0,001
25	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001
30	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
35	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
40	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
45	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
50	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Продовження таблиці А.3

Год	36%	37%	38%	39%	40%
1	0,735	0,730	0,725	0,719	0,714
2	0,541	0,533	0,525	0,518	0,510
3	0,398	0,389	0,381	0,372	0,364
4	0,292	0,284	0,276	0,268	0,260
5	0,215	0,207	0,200	0,193	0,186
6	0,158	0,151	0,145	0,139	0,133
7	0,116	0,110	0,105	0,100	0,095
8	0,085	0,081	0,076	0,072	0,068
9	0,063	0,059	0,055	0,052	0,048
10	0,046	0,043	0,040	0,037	0,035
11	0,034	0,031	0,029	0,027	0,025
12	0,025	0,023	0,021	0,019	0,018
13	0,018	0,017	0,015	0,014	0,013
14	0,014	0,012	0,011	0,010	0,009
15	0,010	0,009	0,008	0,007	0,006
16	0,007	0,006	0,006	0,005	0,005
17	0,005	0,005	0,004	0,004	0,003
18	0,004	0,003	0,003	0,003	0,002
19	0,003	0,003	0,002	0,002	0,002
20	0,002	0,002	0,002	0,001	0,001
21	0,002	0,001	0,001	0,001	0,001
22	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001
23	0,001	0,001	0,001	0,001	0,000
24	0,001	0,001	0,000	0,000	0,000
25	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
30	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
35	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
40	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
45	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
50	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Таблиця А.4 – Поточна вартість ренти в 1 долл. (PVIFA).

Ставка дисконта (процента)

Год	1%	2%	3%	4%	5%
1	0,990	0,980	0,971	0,962	0,952
2	1,970	1,942	1,913	1,886	1,859
3	2,941	2,884	2,829	2,775	2,723
4	3,902	3,808	3,717	3,630	3,546
5	4,853	4,713	4,580	4,452	4,329
6	5,795	5,601	5,417	5,242	5,076
7	6,728	6,472	6,230	6,002	5,786
8	7,652	7,326	7,020	6,733	6,463
9	8,566	8,162	7,786	7,435	7,108
10	9,471	8,983	8,530	8,111	7,722
11	10,368	9,787	9,253	8,760	8,306
12	11,255	10,575	9,954	9,385	8,863
13	12,134	11,348	10,635	9,986	9,394
14	13,004	12,106	11,296	10,563	9,899
15	13,865	12,849	11,938	11,118	10,380
16	14,718	13,578	12,561	11,652	10,838
17	15,562	14,292	13,166	12,166	11,274
18	16,398	14,992	13,754	12,659	11,690
19	17,226	15,679	14,324	13,134	12,085
20	18,046	16,352	14,878	13,590	12,462
21	18,857	17,011	15,415	14,029	12,821
22	19,661	17,658	15,937	14,451	13,163
23	20,456	18,292	16,444	14,857	13,489
24	21,244	18,914	16,936	15,247	13,799
25	22,023	19,524	17,413	15,622	14,094
30	25,808	22,397	19,601	17,292	15,373
35	29,409	24,999	21,487	18,665	16,374
40	32,835	27,356	23,115	19,793	17,159
45	36,095	29,490	24,519	20,720	17,774
50	39,197	31,424	25,730	21,482	18,256

Продовження таблиці А.4

Год	6%	7%	8%	9%	10%
1	0,943	0,935	0,926	0,917	0,909
2	1,833	1,808	1,783	1,759	1,736
3	2,673	2,624	2,577	2,531	2,487
4	3,465	3,387	3,312	3,240	3,170
5	4,212	4,100	3,993	3,890	3,791
6	4,917	4,767	4,623	4,486	4,355
7	5,582	5,389	5,206	5,033	4,868
8	6,210	5,971	5,747	5,535	5,335
9	6,802	6,515	6,247	5,995	5,759
10	7,360	7,024	6,710	6,418	6,145
11	7,887	7,499	7,139	6,805	6,495
12	8,384	7,943	7,536	7,161	6,814
13	8,853	8,358	7,904	7,487	7,103
14	9,295	8,746	8,244	7,786	7,367
15	9,712	9,108	8,560	8,061	7,606
16	10,106	9,447	8,851	8,313	7,824
17	10,477	9,763	9,122	8,544	8,022
18	10,828	10,059	9,372	8,756	8,201
19	11,158	10,336	9,604	8,950	8,365
20	11,470	10,594	9,818	9,129	8,514
21	11,764	10,836	10,017	9,292	8,649
22	12,042	11,061	10,201	9,442	8,772
23	12,303	11,272	10,371	9,580	8,883
24	12,550	11,469	10,529	9,707	8,985
25	12,783	11,654	10,675	9,823	9,077
30	13,765	12,409	11,258	10,274	9,427
35	14,498	12,948	11,655	10,567	9,644
40	15,046	13,332	11,925	10,757	9,779
45	15,456	13,606	12,108	10,881	9,863
50	15,762	13,801	12,234	10,962	9,915

Продовження таблиці А.4

Год	11%	12%	13%	14%	15%
1	0,901	0,893	0,885	0,877	0,870
2	1,713	1,690	1,668	1,647	1,626
3	2,444	2,402	2,361	2,322	2,283
4	3,102	3,037	2,974	2,914	2,855
5	3,696	3,605	3,517	3,433	3,352
6	4,231	4,111	3,998	3,889	3,784
7	4,712	4,564	4,423	4,288	4,160
8	5,146	4,968	4,799	4,639	4,487
9	5,537	5,328	5,132	4,946	4,772
10	5,889	5,650	5,426	5,216	5,019
11	6,207	5,938	5,687	5,453	5,234
12	6,492	6,194	5,918	5,660	5,421
13	6,750	6,424	6,122	5,842	5,583
14	6,982	6,628	6,303	6,002	5,724
15	7,191	6,811	6,462	6,142	5,847
16	7,379	6,974	6,604	6,265	5,954
17	7,549	7,120	6,729	6,373	6,047
18	7,702	7,250	6,840	6,467	6,128
19	7,839	7,366	6,938	6,550	6,198
20	7,963	7,469	7,025	6,623	6,259
21	8,075	7,562	7,102	6,687	6,312
22	8,176	7,645	7,170	6,743	6,359
23	8,266	7,718	7,230	6,792	6,399
24	8,348	7,784	7,283	6,835	6,434
25	8,422	7,843	7,330	6,873	6,464
30	8,694	8,055	7,496	7,003	6,566
35	8,855	8,176	7,586	7,070	6,617
40	8,951	8,244	7,634	7,105	6,642

Продовження таблиці А.4

Год	16%	17%	18%	19%	20%
1	0,862	0,855	0,847	0,840	0,833
2	1,605	1,585	1,566	1,547	1,528
3	2,246	2,210	2,174	2,140	2,106
4	2,798	2,743	2,690	2,639	2,589
5	3,274	3,199	3,127	3,058	2,991
6	3,685	3,589	3,498	3,410	3,326
7	4,039	3,922	3,812	3,706	3,605
8	4,344	4,207	4,078	3,954	3,837
9	4,607	4,451	4,303	4,163	4,031
10	4,833	4,659	4,494	4,339	4,192
11	5,029	4,836	4,656	4,487	4,327
12	5,197	4,988	4,793	4,611	4,439
13	5,342	5,118	4,910	4,715	4,533
14	5,468	5,229	5,008	4,802	4,611
15	5,575	5,324	5,092	4,876	4,675
16	5,669	5,405	5,162	4,938	4,730
17	5,749	5,475	5,222	4,990	4,775
18	5,818	5,534	5,273	5,033	4,812
19	5,877	5,585	5,316	5,070	4,843
20	5,929	5,628	5,353	5,101	4,870
21	5,973	5,665	5,384	5,127	4,891
22	6,011	5,696	5,410	5,149	4,909
23	6,044	5,723	5,432	5,167	4,925
24	6,073	5,747	5,451	5,182	4,937
25	6,097	5,766	5,467	5,195	4,948
30	6,177	5,829	5,517	5,235	4,979
35	6,215	5,858	5,539	5,251	4,992
40	6,133	5,871	5,548	5,258	4,997

Продовження таблиці А.4

Год	21%	22%	23%	24%	25%
1	0,826	0,820	0,813	0,806	0,800
2	1,509	1,492	1,474	1,457	1,440
3	2,074	2,042	2,011	1,981	1,952
4	2,540	2,494	2,448	2,404	2,362
5	2,926	2,864	2,803	2,745	2,689
6	3,245	3,167	3,092	3,020	2,951
7	3,508	3,416	3,327	3,242	3,161
8	3,726	3,619	3,518	3,421	3,329
9	3,905	3,786	3,673	3,566	3,463
10	4,054	3,923	3,799	3,682	3,570
11	4,177	4,035	3,902	3,776	3,656
12	4,278	4,127	3,985	3,851	3,725
13	4,362	4,203	4,053	3,912	3,780
14	4,432	4,265	4,108	3,962	3,824
15	4,489	4,315	4,153	4,001	3,859
16	4,536	4,357	4,189	4,033	3,887
17	4,576	4,391	4,219	4,059	3,910
18	4,608	4,419	4,243	4,080	3,928
19	4,635	4,442	4,263	4,097	3,942
20	4,657	4,460	4,279	4,110	3,954
21	4,675	4,476	4,292	4,121	3,963
22	4,690	4,488	4,302	4,130	3,970
23	4,703	4,499	4,311	4,137	3,976
24	4,713	4,507	4,318	4,143	3,981
25	4,721	4,514	4,323	4,147	3,985
30	4,746	4,534	4,339	4,160	3,995
35	4,756	4,541	4,345	4,164	3,998
40	4,760	4,544	4,347	4,166	3,999
45	4,761	4,545	4,347	4,166	4,000
50	4,762	4,545	4,348	4,167	4,000

Продовження таблиці А.4

Год	26%	27%	28%	29%	30%
1	0,794	0,787	0,781	0,775	0,769
2	1,424	1,407	1,392	1,376	1,361
3	1,923	1,896	1,868	1,842	1,816
4	2,320	2,280	2,241	2,203	2,166
5	2,635	2,583	2,532	2,483	2,436
6	2,885	2,821	2,759	2,700	2,643
7	3,083	3,009	2,937	2,868	2,802
8	3,241	3,156	3,076	2,999	2,925
9	3,366	3,273	3,184	3,100	3,019
10	3,465	3,364	3,269	3,178	3,092
11	3,544	3,437	3,335	3,239	3,147
12	3,606	3,493	3,387	3,286	3,190
13	3,656	3,538	3,427	3,322	3,223
14	3,695	3,573	3,459	3,351	3,249
15	3,726	3,601	3,483	3,373	3,268
16	3,751	3,623	3,503	3,390	3,283
17	3,771	3,640	3,518	3,403	3,295
18	3,786	3,654	3,529	3,413	3,304
19	3,799	3,664	3,539	3,421	3,311
20	3,808	3,673	3,546	3,427	3,316
21	3,816	3,679	3,551	3,432	3,320
22	3,822	3,684	3,556	3,436	3,323
23	3,827	3,689	3,559	3,438	3,325
24	3,831	3,692	3,562	3,441	3,327
25	3,834	3,694	3,564	3,442	3,329
30	3,842	3,701	3,569	3,447	3,332
35	3,845	3,703	3,571	3,448	3,333
40	3,846	3,703	3,571	3,448	3,333
45	3,846	3,704	3,571	3,448	3,333
50	3,846	3,704	3,571	3,448	3,333

Продовження таблиці А.4

Год	31%	32%	33%	34%	35%
1	0,763	0,758	0,752	0,746	0,741
2	1,346	1,331	1,317	1,303	1,289
3	1,791	1,766	1,742	1,719	1,696
4	2,130	2,096	2,062	2,029	1,997
5	2,390	2,345	2,302	2,260	2,220
6	2,588	2,534	2,483	2,433	2,385
7	2,739	2,677	2,619	2,562	2,508
8	2,854	2,786	2,721	2,658	2,598
9	2,942	2,868	2,798	2,730	2,665
10	3,009	2,930	2,855	2,784	2,715
11	3,060	2,978	2,899	2,824	2,752
12	3,100	3,013	2,931	2,853	2,779
13	3,129	3,040	2,956	2,876	2,799
14	3,152	3,061	2,974	2,892	2,814
15	3,170	3,076	2,988	2,905	2,825
16	3,183	3,088	2,999	2,914	2,834
17	3,193	3,097	3,007	2,921	2,840
18	3,201	3,104	3,012	2,926	2,844
19	3,207	3,109	3,017	2,930	2,848
20	3,211	3,113	3,020	2,933	2,850
21	3,215	3,116	3,023	2,935	2,852
22	3,217	3,118	3,025	2,936	2,853
23	3,219	3,120	3,026	2,938	2,854
24	3,221	3,121	3,027	2,939	2,855
25	3,222	3,122	3,028	2,939	2,856
30	3,225	3,124	3,030	2,941	2,857
35	3,226	3,125	3,030	2,941	2,857
40	3,226	3,125	3,030	2,941	2,857
45	3,226	3,125	3,030	2,941	2,857
50	3,226	3,125	3,030	2,941	2,857

Продовження таблиці А.4

Год	36%	37%	38%	39%	40%
1	0,735	0,730	0,725	0,719	0,714
2	1,276	1,263	1,250	1,237	1,224
3	1,673	1,652	1,630	1,609	1,589
4	1,966	1,935	1,906	1,877	1,849
5	2,181	2,143	2,106	2,070	2,035
6	2,339	2,294	2,251	2,209	2,168
7	2,455	2,404	2,355	2,308	2,263
8	2,540	2,485	2,432	2,380	2,331
9	2,603	2,544	2,487	2,432	2,379
10	2,649	2,587	2,527	2,469	2,414
11	2,683	2,618	2,555	2,496	2,438
12	2,708	2,641	2,576	2,515	2,456
13	2,727	2,658	2,592	2,529	2,469
14	2,740	2,670	2,603	2,539	2,477
15	2,750	2,679	2,611	2,546	2,484
16	2,757	2,685	2,616	2,551	2,489
17	2,763	2,690	2,621	2,555	2,492
18	2,767	2,693	2,624	2,557	2,494
19	2,770	2,696	2,626	2,559	2,496
20	2,772	2,698	2,627	2,561	2,497
21	2,773	2,699	2,629	2,562	2,498
22	2,775	2,700	2,629	2,562	2,498
23	2,775	2,701	2,630	2,563	2,499
24	2,776	2,701	2,630	2,563	2,499
25	2,776	2,702	2,631	2,563	2,499
30	2,777	2,702	2,631	2,564	2,500
35	2,778	2,703	2,632	2,564	2,500
40	2,778	2,703	2,632	2,564	2,500
45	2,778	2,703	2,632	2,564	2,500
50	2,778	2,703	2,632	2,564	2,500

Додаток Б

**КОДИ ЕМІТЕНТІВ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В КОТИРУВАЛЬНИХ
БЮЛЕТЕНЯХ**

1 АБ «Аллонж»	ALNZ
2 АБ «Интербанк»	INTB
3 АБ «Полтава-банк»	PLTB
4 АБ «Причерноморье»	PRCH
5 АБ «Укринбанк»	UKIB
6 АБ «Энергобанк»	BENR
7 АБ «Южкомбанк»	PIKB
8 Автоальянс – 21 столетие	AVTL
9 АКБ «Укрсоцбанк»	USCB
10 АППБ «Аваль»	BAVL
11 АСК «Укрречфлот»	FLOT
12 Банк «Украина»	BUKR
13 Банк регіонального розвитку	ABRR
14 Вінніфрут (на пред'явника)	IPVIN
15 Державний міжнародний аеропорт «Бориспіль»	OMABA
16 Д.І.Б.	DIBK
17 ЗІФ Андреевский	ANDR
18 Інвестиційні сертифікати ІФ ім. Петра Могили	IFPMI
19 Народно-фінансова страхова компанія	NFSK
20 ВАТ «Авдеевский коксохимический завод»	AVDK
21 ВАТ «Азов»	AZOV
22 ВАТ «Азовсталь»	AZST
23 ВАТ «Азот»	AZOT
24 ВАТ «Алчевский коксохимический завод»	ALKZ
25 ВАТ «Артемовский завод по обработке цветных металлов»	ARNF
26 ВАТ «Балцем»	BALC
27 ВАТ «Белоцерковский элеватор»	BELV
28 ВАТ «Бердичевский машиностроительный завод «Прогресс»	BPRO

29 ВАТ «Бердичевский молокозавод»	BMOL
30 ВАТ «Бердичевский солодовый завод»	BSOL
31 ВАТ «Бериславский машиностроительный завод»	BMBZ
32 ВАТ «Боровская агрохимия»	BAGR
33 ВАТ «Бром»	BROM
34 ВАТ «Буд-холдинг»	BHOL
35 ВАТ «Будиндустрия»	BDIN
36 ВАТ «Будмаш», Криничанский завод	BUDM
37 ВАТ «Будмеханизация»	BMEH
38 ВАТ «Будсервис»	BTHS
39 ВАТ «Валса»	VALS
40 ВАТ «Ватра»	VATRA
41 ВАТ «Ватутинский комбинат огнеупоров»	VOGN
42 ВАТ «Великоанадольский комбинат огнеупоров»	VELV
43 ВАТ «Венд»	VEND
44 ВАТ «Виктор» – первичное размещение	IPVIC
45 ВАТ «Виннифрут»	VINI
46 ВАТ «Виннифрут» (на предъявителя)	VINIP
47 ВАТ «Винницанефтепродукт»	VINF
48 ВАТ «Винницаоблэнерго»	VIEN
49 ВАТ «Вита», Белоцерковский городской молокозавод»	VITA
50 ВАТ «Витамины»	VITAM
51 ВАТ «Вознесенская агропромтехника»	VAGR
52 ВАТ «Волынский завод по производству синтетических шкур «Синтетика»»	VSYN
53 ВАТ «Волыньвтормет»	VMET
54 ВАТ «Волыньнефтепродукт»	VONF
55 ВАТ «Волыньоблэнерго»	VOEN
56 ВАТ «Галичина»	HANZ
57 ВАТ «Галичфарм»	GFARM

58 ВАТ «Галол»	GALO
59 ВАТ «Гемопласт»	HEMO
60 ВАТ «Генический машиностроительный завод»	GMBZ
61 ВАТ «Гидросила»	GIDR
62 ВАТ «Гидротехмонтаж»	GTEM
63 ВАТ «Гидроэлектромонтаж»	GELM
64 ВАТ «Городенковское хлебоприемное предприятие»	GHPP
65 ВАТ «Городоцкий исследовательско-экспериментальный завод»	GDEZ
66 ВАТ «Гостиничный комплекс «Ялта-Интурист»»	YALN
67 ВАТ «Дарницкий комбинат строительных материалов и конструкций»	DKBM
68 ВАТ «ДИОС»	DIOS
69 ВАТ «Днепразот»	DNAZ
70 ВАТ «Днепркислород»	DNKI
71 ВАТ «Днепропетровский металлургический комбинат им. 72 Ф.Е.Дзержинского»	DMKD
72 ВАТ Днепровский речной порт	DNRP
73 ВАТ «Днепропетровский речной порт»	DNRP
74 ВАТ «Днепродзержинский авторемонтный завод»	DARZ
75 ВАТ «Днепродзержинский коксохимический завод»	DZKZ
76 ВАТ «Днепрококс»	DNKOK
77 ВАТ «Днепрооблэнерго»	DNON
78 ВАТ «Днепропетровский завод по ремонту и строительству пассажирских вагонов»	DVRZ
79 ВАТ «Днепропетровский крахмалопаточный комбинат»	DKRO
80 ВАТ «Днепропетровский металлургический завод им. Коминтерна»	DMZK
81 ВАТ «Днепропетровский металлургический завод металлоконструкций им. Бабушкина»	DZMK

82 ВАТ «Днепропетровский трубный завод»	DNTZ
83 ВАТ «Днепропетровский холодокомбинат»	DPHK
84 ВАТ «Днепроспецсталь»	DNSS
85 ВАТ «Днепрофарм»	DFARM
86 ВАТ «Днепроцемент»	DNIC
87 ВАТ «Днепрошина»	DNSH
88 ВАТ «Днепроэнерго»	DNEN
89 ВАТ «Домостроительный комбинат №3»	DBKT
90 ВАТ «Домостроительный комбинат №4»	DBK4
91 ВАТ «Донбасскабель»	DCAB
92 ВАТ «Донбассэнерго»	DOEN
93 ВАТ «Донецкий завод крупнопанельного строительства №3»	DZMB
94 ВАТ «Донецкий металлургический завод»	DOMZ
95 ВАТ «Донецккокс»	DKOK
96 ВАТ «Донецкоблэнерго»	DOON
97 ВАТ «Донцемент»	DONC
98 ВАТ «Дружковский завод металлических изделий»	DRMV
99 ВАТ «Дружковский машиностроительный завод»	DRMZ
100 ВАТ «Енакиевский металлургический завод»	ENMZ
101 ВАТ «Жидачевский целлюлозно-бумажный комбинат»	ZCPK
102 ВАТ «Житомиргаз»	ZHGZ
103 ВАТ «Житомироблэнерго»	ZHEN
104 ВАТ «Жовтневый сахарокомбинат»	OCTBC
105 ВАТ «Завалевский графитовый комбинат»	ZVGK
106 ВАТ «Завод «Стеклопластик»	SCPL
107 ВАТ «Завод малогабаритных трансформаторов»	ZMGT
108 ВАТ «Завод сельскохозяйственной техники»	SILT
109 ВАТ «Завод строительных материалов «Полесье»	POLS
110 ВАТ «Заготовощкооперация»	ZOKP
111 ВАТ «Закарпатнефтепродукт-Ужгород»	ZKNP

112 ВАТ «Закарпатьеоблэнерго»	ZOEN
113 ВАТ «Западэнерго»	ZAEN
114 ВАТ «Западэнергометалл»	ZENM
115 ВАТ «Запорожжокс»	ZACO
116 ВАТ «Запорожский автомобильный завод»	ZAZA
117 ВАТ «Запорожский завод ферросплавов»	ZFER
118 ВАТ «Запорожсталь»	ZPST
119 ВАТ «Запорожтрансформатор»	ZATR
120 ВАТ «Запорожьеоблэнерго»	ZAON
121 ВАТ «Заря», завод бытовой химии	ZZAR
122 ВАТ «Здоровье», фармацевтическая фирма	ZDOR
123 ВАТ «Измаилский ристалл -бумажный комбинат»	ICEL
124 ВАТ «Камянко-бужский завод ДСП»	KBZD
125 ВАТ «Каравай»	KORV
126 ВАТ «Катеринопольский птицекомбинат»	KPTK
127 ВАТ «Каховский завод крупнопанельного домостроительства»	KVPA
128 ВАТ «Квадр»	QUAD
129 ВАТ «Кегичевская райагрохимия»	KAGR
130 ВАТ «Керченский металлургический комбинат»	KEMK
131 ВАТ «Киевгума»	KGUM
132 ВАТ «Киевмедпрепарат»	KMED
133 ВАТ «Киевметрострой»	KMEB
134 ВАТ «Киевоблгаз»	KIGA
135 ВАТ «Киевоблэнерго»	KOEN
136 ВАТ «Киевская полиграфическая фабрика «Заря»»	KPFZ
137 ВАТ «Киевская Русь», гостиничный комплекс	KRUS
138 ВАТ «Киевский городской молочный завод №3»	KGMZ
139 ВАТ «Киевский картонно-бумажный комбинат»	KIKP
140 ВАТ «Киевский мясокомбинат»	KMCO

141 ВАТ «Киевэлектромонтаж»	KYLM
142 ВАТ «Киевэнерго»	KIEN
143 ВАТ «Киевэнергоремонт»	KREM
144 ВАТ «Кировоградоблэнерго»	KION
145 ВАТ «Кирпич Триполья»	CTRP
146 ВАТ «Ковельнефтепродукт»	KNFT
147 ВАТ «Конотопский арматурный завод»	KARZ
148 ВАТ «Констар»	KONS
149 ВАТ «Концерн «Стирол»	STIR
150 ВАТ «Корал»	CORAL
151 ВАТ «Коростеньский карьер»	KRKR
152 ВАТ «Коростеньский машиностроительный завод»	KMAS
153 ВАТ «Корчеватский комбинат стройматериалов»	KORB
154 ВАТ «Костопольский завод базальтовых и теплоизоляционных материалов»	KZBA
155 ВАТ «Краматорский цементно-шиферный комбинат»	KRCS
156 ВАТ «Краситель»	KRAS
157 ВАТ «Красная звезда»	CHRZ
158 ВАТ «Красная звезда», Харьковский химико-фармацевтический завод	HMFR
159 ВАТ «Красногвардейский маслопроизводственный завод»	KRMZ
160 ВАТ «Краснознаменский сахарный завод»	CHEZ
161 ВАТ «Красноперекопское райагропромэнерго»	KRAP
162 ВАТ «Красноперекопское СПМК-40»	KPMK
163 ВАТ «Кременецкая фабрика «Ватин»	VATN
164 ВАТ «Кременецкий сахарный завод»	KRCZ
165 ВАТ «Кременчугский колесный завод»	KKOL
166 ВАТ «Кременчугский сталеварный завод»	KRST
167 ВАТ «Кременчугское объединение по производству грузовых автомобилей»	KRAZ

168 ВАТ «Криворожский домостроитель»	KRDB
169 ВАТ «Криворожский завод горного машиностроения»	KRGM
170 ВАТ «Крыммолоко»	KRMO
171 ВАТ «Крымэлектромонтаж»	KELM
172 ВАТ «Крымэнерго»	KREN
173 ВАТ «Крюковский вагоностроительный завод»	KVBZ
174 ВАТ «Ласточка»	LAST
175 ВАТ «Лебединский завод поршневых колец»	LPOR
176 ВАТ «Ленинский РМЗ «Металлист»	MTLT
177 ВАТ «Лисичанская сода»	LISO
178 ВАТ «Лисичанскнефтеоргсинтез»	LINS
179 ВАТ «Луганский химико-фармацевтический завод»	LHFZ
180 ВАТ «Луганскоблэнерго»	LOEN
181 ВАТ «Лугансктепловоз»	LTPL
182 ВАТ «Луцкий картонно-рубероидный завод»	LKRK
183 ВАТ «Львовгаз»	LCGA
184 ВАТ «Львовгаз»	LGAZ
185 ВАТ «Львовоблэнерго»	LVON
186 ВАТ «Львовская фармацевтическая фабрика»	LFARM
187 ВАТ «Львовский автобусный завод»	LAZA
188 ВАТ «Львовский завод коммунального оборудования»	LCOM
189 ВАТ «Львовский завод строительных продуктов»	LBUD
190 ВАТ «Львовский нефтемаслозавод»	LNAF
191 ВАТ «Львовэнергоремонт»	LREM
192 ВАТ «Макеевский ристалл ческий комбинат»	MKKI
193 ВАТ «Макеевский труболитейный завод»	MKTR
194 ВАТ «Марганецкий горно-обогатительный комбинат»	MGZC
195 ВАТ «Мариупольский металлургический комбинат им. Ильича»	MMKI
196 ВАТ «Маркохим»	MCHI

197 ВАТ «Мелитопольский завод тракторных гидроагрегатов»	MZTR
198 ВАТ «Монолитпромбуд»	MPBD
199 ВАТ «Мономах»	MONM
200 ВАТ «Мотор Сич»	MSICH
201 ВАТ «Мошновский завод продтоваров»	MOZP
202 ВАТ «Мулит», Богуславский завод	MULI
203 ВАТ «Мусон»	MUSN
204 ВАТ «Мясоконсервный комбинат»	MSKK
205 ВАТ «Нахимовское РСУ»	NREM
206 ВАТ «Нежинский жировой комбинат»	NZHK
207 ВАТ «Нежинский консервный завод»	NCON
208 ВАТ «Нежинский мясокомбинат»	NZMK
209 ВАТ «Нептун»	NEPT
210 ВАТ «Нефтехимик Прикарпатья»	NAFP
211 ВАТ «Нижнеднепровский трубопрокатный завод»	NITR
212 ВАТ «Николаевнефтепродукт»	MYNF
213 ВАТ «Николаевоблэнерго»	MYON
214 ВАТ «Николаевский глиноземный завод»	MYGZ
215 ВАТ «Николаевцемент»	MYCE
216 ВАТ «Никопольский завод ферросплавов»	NFER
217 ВАТ «Никопольский мясокомбинат»	NIMY
218 ВАТ «Никопольский южнотрубный завод»	NPTZ
219 ВАТ «Новомосковский трубный завод»	NVTR
220 ВАТ «Носиевский сахарный завод»	NOCZ
221 ВАТ «НПП Поиск»	PSHK
222 ВАТ «Облдорремстрой»	OBOR
223 ВАТ «Одессакабель»	OCAB
224 ВАТ «Одессанефтепродукт»	ODNP
225 ВАТ «Одессаоблэнерго»	ODEN
226 ВАТ «Одессапищкомбинат»	OHRK

227 ВАТ «Одесская табачная фабрика»	ODTU
228 ВАТ «Одесский завод «Гамбринус»	ODGR
229 ВАТ «Одесский завод радиально-сверлильных станков»	OZRV
230 ВАТ «Одесский завод стеклоизделий»	ODZS
231 ВАТ «Одесский нефтеперерабатывающий завод»	ONPZ
232 ВАТ «Одесский торговый дом»	ODTD
233 ВАТ «Озеленитель»	OZEL
234 ВАТ «Океан», кораблестроительный завод	OCEA
235 ВАТ «Орджоникидзевский ГОК»	ORGZ
236 ВАТ «Отели Трускавца»	HTRU
237 ВАТ «Отель Салют»	SALT
238 ВАТ «Очаковский рыбоконсервный комбинат»	ORYB
239 ВАТ «Пансионат Море»	MORE
240 ВАТ «Парафиевский сахарный завод»	PRCZ
241 ВАТ «Первомайский межколхозный комбикормовой завод»	PMKZ
242 ВАТ «ПКТИ «Аметист»	AMET
243 ВАТ «Пластмас-Прилуки»	PLPR
244 ВАТ «Побужский никелевый завод»	POFN
245 ВАТ «Подольский универмаг»	PDUN
246 ВАТ «Полтававтормет»	PMET
247 ВАТ «Полтаванефтепродукт»	PONF
248 ВАТ «Полтаваоблэнерго»	POON
249 ВАТ «Полтавский алмазный завод»	PALM
250 ВАТ «Полтавский ГОК»	PGOK
251 ВАТ «Полтавский турбомеханический завод»	PTMZ
252 ВАТ «Пригма-пресс»	PRIP
253 ВАТ «Прикарпатьеоблэнерго»	PREN
254 ВАТ «Прилуцкий мебельный комбинат»	PMEB
255 ВАТ «Прогресс», Львовское обувное предприятие	LPRO
256 ВАТ «Прожектор»	PRZH

257 ВАТ «Птицефабрика «Киевская»»	KPTA
258 ВАТ «Радан»	RADN
259 ВАТ «Ривнеазот»	RAZT
260 ВАТ «Ривнеоблэнерго»	ROEN
261 ВАТ «Ровненский завод высоковольтной аппаратуры»	ROVA
262 ВАТ «Ровногаз»	RGAZ
263 ВАТ «Рогань», пивзавод	ROGA
264 ВАТ «Росава»	ROSA
265 ВАТ «Росы Буковины»	RBUK
266 ВАТ «Рубежанский картонно-тарный комбинат»	RKTK
267 ВАТ «Сарненский завод мостовых технологических конструкций»	SZNK
268 ВАТ «Сахарный завод им. Халтурина»	CZIH
269 ВАТ «Свативська олия»	SVOL
270 ВАТ «Свемон-Укрстройтелеком»	SVEM
271 ВАТ «Свесский насосный завод»	SVES
272 ВАТ «Светотехника»	SVIT
273 ВАТ «Севастопольгорэнерго»	SMEN
274 ВАТ «Севастопольский морской завод»	SEMZ
275 ВАТ «Севастопольский пиво-безалкогольный завод»	SVPV
276 ВАТ «Северный ГОК»	SGOK
277 ВАТ «Силур»	SILUR
278 ВАТ «Славутич», пивзавод	SLAV
279 ВАТ «Славянский завод высоковольтных изоляторов»	SZVI
280 ВАТ «Славянский завод тяжелого машиностроения»	SZVM
281 ВАТ «Смилянский сахарный завод»	SCUK
282 ВАТ «Староконстантиновский сахарный завод»	STCZ
283 ВАТ «Старокраматорский машиностроительный завод»	KRBD
284 ВАТ «Стахановский завод ферросплавов»	SFER

285 ВАТ «Сумское машиностроительное НПО им. Фрунзе»	SMASH
286 ВАТ «Сумской завод насосного и энергетического машиностроения»	SNEM
287 ВАТ «Сумыоблэнерго»	SOEN
288 ВАТ «Сухая балка», рудник	SUBA
289 ВАТ «Тернопольоблэнерго»	TOEN
290 ВАТ «Тернопольская фармацевтическая фабрика»	TFRM
291 ВАТ «Тодак»	TODK
292 ВАТ «Трест «Киевспецстрой»	KSPB
293 ВАТ «Тростяновский завод «Электробытприбор» (	TZEP
294 ВАТ «Турбоатом»	TATM
295 ВАТ «Турбогаз»	TGAZ
296 ВАТ «Турбогидравлика»	TRBG
297 ВАТ «Тысменица»	TYSM
298 ВАТ «Украина», птицефабрика	PTAH
299 ВАТ «Украинский финансовый портал»	UFIP
300 ВАТ «Укрбурвод»	UBUV
301 ВАТ «Укрволгатехсервис»	UVTS
302 ВАТ «Укрграфит»	UGRA
303 ВАТ «Укрнафта»	UNAF
304 ВАТ «Укрресурс»	UKRR
305 ВАТ «Укрспецмаш»	USMA
306 ВАТ «Укртелеком»	UTEL
307 ВАТ «Укртелекоммуникация»	UTKM
308 ВАТ «Укртранс»	UKTR
309 ВАТ «Укрхимбытсервис»	UHPS
310 ВАТ «Укрхимэнерго»	UHEN
311 ВАТ «Укрэлектроаппарат»	UELA
312 ВАТ «Укрэнергоресурс»	UENR
313 ВАТ «Укрэнерготеплоизоляция»	UETI
314 ВАТ «Фарлеп-инвест»	FARL
315 ВАТ «Фитофарм»	FITOF
316 ВАТ «Хартрон»	HART
317 ВАТ «Харцызский трубный завод»	HRTR
318 ВАТ «Харьковнефтепродукт»	HANF

319 ВАТ «Харьковоблэнерго»	HAON
320 ВАТ «Харьковский котельно-механический завод»	HKMZ
321 ВАТ «Харьковский тракторный завод»	HTZD
322 ВАТ «Харьковское энергоремонтное предприятие»	HENR
323 ВАТ «Херсоннефтепродукт»	HNFT
324 ВАТ «Херсоноблэнерго»	HOEN
325 ВАТ «Херсонский комбайновый завод»	HKOM
326 ВАТ «Херсонский нефтеперерабатывающий комплекс»	HNPК
327 ВАТ «Херсонский хлопковый комбинат»	HRBK
328 ВАТ «Херсонский целлюлозно-бумажный комбинат»	HCPK
329 ВАТ «Химволокно», Черниговское предприятие	CHIM
330 ВАТ «Хмельницкгаз»	HGAZ
331 ВАТ «Хмельницкмолпром»	HMOL
332 ВАТ «Хмельницкоблэнерго»	HMON
333 ВАТ «Хмельницкое специализированное предприятие «527»	HMSP
334 ВАТ «Христофоровский завод огнеупорных блоков и бетонов»	HZOB
335 ВАТ «Центральный горнообогатительный комбинат»	CGOK
336 ВАТ «Центролит»	CENT
337 ВАТ «Центрэнерго»	CEEN
338 ВАТ «Чексил»	CHEK
339 ВАТ «Черкасское химволокно»	CHVO
340 ВАТ «Черкасыоблэнерго»	CHON
341 ВАТ «Черниговавтодеталь»	CHAD
342 ВАТ «Черниговоблэнерго»	CHEON
343 ВАТ «Черновицкий завод сельскохозяйственного машиностроения»	CHSM
344 ВАТ «Черновицкий масложировой комбинат»	CHOZK
345 ВАТ «Черновцыгаз»	CGAZ
346 ВАТ «Черновцыоблэнерго»	CHEN
347 ВАТ «Эксимнефтепродукт»	EXNP
348 ВАТ «Электромашина»	EMSHN
349 ВАТ «Электромашстрой»	EMBD
350 ВАТ «Энергомашпецсталь»	ENMA
351 ВАТ «Югрефтрансфлот»	URTF
352 ВАТ «Югцемент»	UGCE

353 ВАТ «Южагропром»	YAGP
354 ВАТ «Южгидроспецстрой»	PGSB
355 ВАТ «Южный горно-обогатительный комбинат»	PGZK
356 ВАТ «Ясиневский коксохимический завод»	YASK
357 Облігації АКБ «Укрсоцбанк»	OUSCB
358 Облігації аеропорта «Борисполь» (серия А)	OKBPA
359 Облігації ВАБанка (серия А)	OVBNA
360 Облігації ВАБанка (серия В)	OVBNB
361 Облігації ВАБанка (серия С)	OVBNC
362 Облігації ГАК «Титан» (серия F)	OTTNF
363 Облігації ГАК «Титан» (серия А)	OTTNA
364 Облігації ГАК «Титан» (серия В)	OTTNB
365 Облігації ГАК «Титан» (серия Е)	OTTNE
366 Облігації Дарницького заводу ЖБИ (серия В)	ODZBB
367 Облігації Дарницького заводу ЖБИ (серия С)	ODZBC
368 Облігації Дарницького заводу ЖБИ (серия А)	ODZBA
369 Облігації ДП «P.G. Trade» (А)	OPGIT
370 Облігації ДП «Галактис» (А)	OGALA
371 Облігації ЗАТ «АВК» (серия А)	OAVKA
372 Облигации ЗАТ «Киевстар Джи.Эс.Эм.» ©	OKSTC
373 Облигации ЗАТ «Киевстар Джи.Эс.Эм.» (D)	OKSTD
374 Облигации ЗАТ «Киевстар Джи.Эс.Эм.» (А)	OKSTA
375 Облигации ЗАТ «Киевстар Джи.Эс.Эм.» (В)	OKSTB
376 Облигации ЗАТ «Сармат» (А)	OSAMA
377 Облигации ЗАТ «Укрзернопром» (А)	OUZPA
378 Облігації ВАТ «Будматериалы» (серия В)	OBDMB
379 Облігації ВАТ «Будматериалы» (серия С)	OBDMC
380 Облігації ВАТ «Будматериалы» (серия А)	OBDMA
381 Облігації ВАТ «Галичфарм» (серия А)	OGFMA
382 Облігации ОАО «Дарницкий завод ЖБИ» (серия D)	ODZBD
383 Облігації ВАТ «Квазар»	OKVZ
384 Облігації ВАТ СКБ «Днистер» (серия А)	ODNSA
385 Облігації ВАТ СКБ «Днистер» (серия В)	ODNSB
386 Облігації ВАТ СКБ «Днистер» (серия С)	ODNSC
387 Облігації ТОВ «Арго» (А)	OARGA

388 Облігації ТОВ «Арго» (В)	OARGB
389 Облігації ТОВ «Арго» (С)	OARGC
390 Облігації ТОВ «Аркада-Фонд» серія С	AUARC
391 Облігації ТОВ «Аркада-Фонд» серія Е	AUARE
392 Облігації ТОВ «Аркада-Фонд» серія А	AUARA
393 Облігації ТОВ «Аркада-Фонд» серія Б	AUARB
394 Облігації ТОВ «БМБ Компаунд» (А)	OBMBA
395 Облігації ТОВ «Коммерческая компания»	OKMKA
396 Облігації ТОВ «Коммерческая компания»	OKMKB
397 Облігації ТОВ «Коммерческая компания»	OKMKC
398 Облігації ТОВ «Метален» (серія А)	OMTLA
399 Облігації ТОВ «Техномед Україна»	OBTNM
400 Облігації ТОВ Теком	OBTSM
401 Облігації Ферум (серія А)	OFRMA
402 ОВГЗ (погашення – 02.07.2003) (6906)	
403 ОВГЗ (погашення – 04.06.2003) (6500)	
404 ОВГЗ (погашення – 28.05.2008) (9604)	
405 ОВГЗ (погашення 02.07.08) (10701)	
406 ОВГЗ (погашення 05.03.08) (9703)	
407 ОВГЗ (погашення 05.03.08) (9901)	
408 ОВГЗ (погашення 11.06.08) (10206)	
409 ОВГЗ (погашення 11.06.08) (10305)	
410 ОВГЗ (погашення 12.03.08) (10107)	
411 ОВГЗ (погашення 12.03.08) (10008)	
412 ОВГЗ (погашення 14.05.03) (7201)	
413 ОВГЗ (погашення 18.06.08) (10404)	
414 ОВГЗ (погашення 18.06.08) (10503)	
415 ОВГЗ (погашення 25.01.2003) (1128)	
416 ОВГЗ (погашення 25.01.2005) (1152)	
417 ОВГЗ (погашення 25.02.2003) (1129)	
418 ОВГЗ (погашення 25.03.2004) (1142)	
419 ОВГЗ (погашення 25.04.2003) (1131)	
420 ОВГЗ (погашення 25.04.2005) (1155)	
421 ОВГЗ (погашення 25.05.2003) (1132)	
422 ОВГЗ (погашення 25.05.2005) (1156)	

423 ОВГЗ (погашення 25.06.08) (10602)	
424 ОВГЗ (погашення 25.06.2003) (1133)	
425 ОВГЗ (погашення 25.06.2005) (1157)	
426 ОВГЗ (погашення 25.06.2006) (1169)	
427 ОВГЗ (погашення 25.07.2003) (1134)	
428 ОВГЗ (погашення 25.07.2005) (1158)	
429 ОВГЗ (погашення 25.07.2006) (1170)	
430 ОВГЗ (погашення 25.08.2003) (1135)	
431 ОВГЗ (погашення 25.08.2005) (1159)	
432 ОВГЗ (погашення 25.08.2006) (1171)	
433 ОВГЗ (погашення 25.09.2003) (1136)	
434 ОВГЗ (погашення 25.09.2005) (1160)	
435 ОВГЗ (погашення 25.09.2006) (1172)	
436 ОВГЗ (погашення 25.10.2003) (1137)	
437 ОВГЗ (погашення 25.10.2006) (1173)	
438 ОВГЗ (погашення 25.11.2006) (1174)	
439 ОВГЗ (погашення 25.12.2002) (1127)	
440 ОВГЗ (погашення 27.02.08) (9307)	
441 ОВГЗ (погашення 27.02.08) (9505)	
442 Оранта-Україна	OORUA
443 Перша емісія ВАТ «Виннифрут»	VINNI
444 Первинне розміщення облігацій ТОВ «Аркада фонд» (Е)	IPARE
445 ПТФ «Элакс»	ELAKS
446 ТПО «Львовавтотранс»	LTRAN

Додаток В
СПИСОК ТОВАРНИХ БІРЖ,
ЗАТВЕРДЖЕНИХ МІНІСТЕРСТВОМ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ

Таблиця В.1

№ п/п	Області	Перелік товарних бірж	Адреса біржі	Телефон/факс
1	2	3	4	5
1	АР Крим	Кримська універсальна біржа	вул. Лізи Чайкіної, 1, офіс 421, м. Сімферополь, 95050	(0652) ф. 22-13-73, 26-06-70, 22-04-32
2		Перша Євпаторійська товарна біржа	вул. Фрунзе, 20, кімн. 21, м. Євпаторія, 97420	(06569) ф. 3-67-52, ф. 3-30-34
3	Вінницька	Вінницька товарна універсальна біржа	вул. Соборна, 67, м. Вінниця, 21100	0432) 32-70-90, 32-56-98 ф. 52-03-15, 32-38-08
4	Волинська	Волинська спеціалізована аграрна біржа	проспект Перемоги, 14, м. Луцьк, 43021	(03322) ф. 30-155, 47-131, 40-231, 43-295, 45-755
5	Дніпропетровська	Придніпровська товарна біржа	Набережна Перемоги, 32, м. Дніпропетровськ, 49094	(0562) ф. 46-31-59, 46-25-14, 46-21-97, ф. 47-78-58
6	Донецька	Донецька товарна біржа	вул. Артема, 61, м. Донецьк, 83000	0622) 93-80-94, 90-27-00. ф. 93-42-15, 335-92-91, 92-80-33
7	Запорізька	Запорізька товарна біржа «Гілея»	вул. 40 років Радянської України, 41, м. Запоріжжя, 69037	(0612) ф. 33-32-73, ф. 34-76-62, 34-53-21
8	Івано-Франківська	Прикарпатська регіональна товарна біржа	вул. Вагілевича, 1, м. Коломія, 78200, Івано-Франківська обл.	(03433) ф. 2-19-61

1	2	3	4	5
21	Харківська	Харківська товарна біржа	Полтавський шлях, 22, м. Харків, 61012	0572) 27-19-55, ф. 12-85-59, 12-48-33
22		Універсальна біржа «Україна»	пл. Конституції, 1, Палац Праці, 4 під'їзд, м. Харків	(0572) 120-978, 124-177, ф. 121-836
23	Херсонська	Херсонська товарно- сировинна біржа «Кристалл»	вул. Рози Люксембург, 10/36, м. Херсон, 73000	(0552) ф. 26-21-34, 29-81-86
24	Хмельницька	Подільська спеціалізована аграрна біржа	вул. Свободи, 70, м. Хмельницький, 29001	0382) 26-93-91, ф. 72-05-93, 26-12-10
25	Черкаська	Товарна біржа агропромислового комплексу центральних областей України	вул. Смілянська, 131, кімн. 220, м. Черкаси, 18436	(0472) ф. 63-07-45, 63-24-90, 63-14-00, 63-09-18
26	Донецька	Маріупольська універсальна товарна біржа	341000 м. Маріуполь, пр. Металургів, 97	0629) 34-21-61 ф. 34-60-38
27	Житомирська	Житомирська товарна агропромислова біржа	262000 м. Житомир, майдан Пуятинський, 3/65	0412) 34-45-54
28	Рівненська	Рівненська міжрегіональна універсальна товарно- майнова біржа «Прайс»	33000 м. Ровно, майдан Незалежності, 3	0362) 26-34-07 26-58-27 ф. 26-67-74
29	Чернігівська	Чернігівська обласна товарна агропромислова біржа	14000 м. Чернігів, вул. Леніна, 14-в	04622) 7-41-93 7-43-15
30	Дніпропетровська	Товарна біржа «Катеринославська»	490000 м. Дніпропетровськ, вул. К. Маркса, 57	056) 778-68-43 770-02-12 ф. 770-01-11
31	Дніпропетровська	Товарна біржа «Дніпродзержинська»	51925, м. Дніпродзержинськ, вул. Арсеничева.	8-05692 3-15-03 3-27-33
32	Івано- Франківська	Івано-Франківська аграрна біржа	76019, м. Івано- Франківськ, вул. Василянок, 62-а	8-03422 4-91-37 4-53-17
33	Кіровоградська	Кіровоградська аграрна біржа	25006, м. Кіровоград, вул. Тимірязєва, 84	8-0522 24-58-00 24-58-22
34	Полтавська	Українська універсальна біржа (м. Полтава)	36000, м. Полтава, вул. Шевченка, 52	8-0532 56-00-37 56-32-57 50-07-02
35	АРК	Кримська аграрна біржа	96005, Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, вул. Р. Люксембург, 17	80652 52-10-42 52-09-60 52-10-56 29-00-40 29-00-41

ЛІТЕРАТУРА

- 1 Биржевая деятельность/Под ред. А. Г. Грязновой. – М.: Финансы и статистика, 1995.-293с.
- 2 Биржевое дело: Учебник /Под ред В. А. Галанова, А. И. Басова. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 304с.
- 3 Гитман Л. Основы инвестирования/ Л.Гитман, М.Джонк. – М.: Дело,1997.- 991с.
- 4 Дегтярева О. И. Биржевое дело: Учебник для вузов/ О. И.Дегтярева, О. А. Кандинская. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 503с.
- 5 Жуков Е.Ф. Ценные бумаги и фондовые рынки. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995.-223с.
- 7 Закон Украины «О ценных бумагах и фондовой бирже».- Харьков: РИП «Оригинал», 1992.-С. 15-27.
- 8 Каратуев А.Г. Ценные бумаги: виды и разновидности: Учебное пособие. – М.: Русская деловая литература, 1997.-211 с.
- 9 Килячков А. А. Рынок ценных бумаг и биржевое дело/ А. А.Килячков, Л. А.Чалдаева. – М.: Юристъ, 2001. – 704с.
- 10 Кравченко Ю. Я. Рынок ценных бумаг: Курс лекций. – К.: ВИРА-Р, 2002. – 368с.
- 11 Маршал Д. Финансовая инженерия/ Д.Маршал, В.Бансал. – М.: Инфра-М, 1998.-784с.
- 12 Мельник В.А. Ринок цінних паперів. Довідник керівника підприємства: спеціальний випуск. - К.: А.Л.Д., Віра-Р, 1998.-560с.
- 13 Одереди Д. От А ... до Я об акциях и фондовых биржах/ Д.Одереди, Х.Бакаре . – Харьков. – Форт, 1992.-152с.
- 14 Осокина И.Е. Делайте деньги на бирже. – М.: Мировой океан, Российский банкир, 1992. - 205с.

15 Практикум по курсу «Ценные бумаги»: Учеб. пособие /Под ред. В. И. Колесникова, В. С. Торкановского. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 304с.

16 Современный бизнес/ Д.Речмен, М.Мескон, К.Боуви, Д. Тилл -М.: Республика, 1995.–Т.2.–С.312-350.

17 Рынок ценных бумаг/ Под ред. В.А. Галанова, А.И. Басова – М.: Финансы и статистика, 1999. - 352с.

18 Рынок ценных бумаг и биржевое дело: Учебник для вузов /Под ред. О. И. Дегтяревой, Н. М. Коршунова, Е. Ф. Жукова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 501с.

19 Ценные бумаги/ Под ред. В.И. Колесникова, В. С. Торкановского. – М.: Финансы и статистика, 1999. - 375с.

20 Федоров В.П. Ринг «быков и медведей». – М.: Политиздат, 1982-112с.

21 Инвестиции/ У.Шарп, Г.Александр, Д. Бейли. – М.: Инфра – М., 1997. - 1038с.

22 Энджел Л. Как покупать акции/ Л.Энджел, Б.Бойд. – М.: ПАИМС, 1992.-351с.

Навчальне видання

Ольга Костянтинівна Гаршина

Цінні папери

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

для студентів спеціальностей «Фінанси», «Економіка підприємства»

Редактор

Ірина Іванівна Дьякова

Підписано до друку

Формат 60x84/16.

Ризограф. друк.

Умов. друк. арк.

Обл.-вид. арк.

Тираж 100 прим.

Зам. №

ДДМА. 84313, м. Краматорськ, вул. Шкадінова, 72